

Van: [redacted] <[redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: maandag 20 augustus 2018 15:49
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: RE: Oostvaardersplassen.

Urgentie: Hoog

Aan: [redacted],

Dat is heel erg jammer, het zou ons heel erg helpen als alle noodzakelijke kennis aan tafel zou zitten bij het gesprek met de RDA.

Is er eventueel iemand van jullie te bellen morgen, als we tegen vragen aanlopen waarvoor we de kennis van de NVWA nodig hebben?

En ..kunnen we ook andere wijze deze en/of volgende week een beroep op jullie kennis doen als het gaat om de voorwaarden die van kracht zijn bij het uitplaatsen van wilde of niet-gehouden dieren vanuit een Nederlands natuurgebied naar gebieden in binnen- of buitenland?

Staatsbosbeheer en Free hebben wel enige kennis over wat de voorwaarden zijn bij de verplaatsing van paarden, maar voor onze afweging is van belang ook te weten wat voorwaarden zijn als er besloten zou worden om edelherten uit te plaatsen.

Ik zou graag weten met wie ik daarvoor het beste contact kan opnemen.

Van: [redacted] [mailto:[redacted]@nvwa.nl]
Verzonden: maandag 20 augustus 2018 15:24
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: RE: Oostvaardersplassen.

Geachte mevrouw [redacted]

Helaas zijn er geen collega's beschikbaar om aan te schuiven bij dit gesprek.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Groeten,
 [redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: zondag 19 augustus 2018 22:31
Aan: [redacted] @flevoland.nl
CC: [redacted]; [redacted]
Onderwerp: RE: Oostvaardersplassen.
Urgentie: Hoog

Beste mevrouw [REDACTED]

Ik heb mijn collega's die expert zijn op het gebied van dierenwelzijn gevraagd rechtstreeks contact met u op te nemen. Mocht u rond 12 uur nog niets van hen gehoord hebben wilt u dan contact opnemen met [REDACTED] (+[REDACTED] of [REDACTED] (+[REDACTED])

vriendelijke groet,

[REDACTED]

-----Original Message-----

From: [REDACTED] [REDACTED]@flevoland.nl]

Received: vrijdag, 17 aug. 2018, 15:56

To: [REDACTED] [REDACTED]@nvwa.nl]

Subject: Oostvaardersplassen.

Hallo [REDACTED]

Ik heb uw gegevens gekregen van [REDACTED] van Staatsbosbeheer.
Als het goed is ligt er bij u ook een memo dat ik vandaag (vrijdag) geprobeerd heb te bellen.

Mijn concrete vraag is of u (of een collega) de mogelijkheid heeft om komende dinsdag (21 augustus) aanwezig te zijn bij een gesprek tussen de Raad voor Dieraangelegenheden, Staatsbosbeheer, de provincie Flevoland, Universiteit Wageningen en Free Nature, over de dierenwelzijnsaspecten van het uitplaatsen van grote grazers. Dit gesprek is van 12.30 u tot 14.30 u in het provinciehuis van Flevoland, te Lelystad.

De achtergrond:

Vanuit de provincie Flevoland zijn we volop bezig met het nieuwe beleidskader voor de Oostvaardersplassen. Op basis van het advies van de externe begeleidingscommissie beheer Oostvaardersplassen (commissie van Geel), hebben we de opdracht om (nog voor de komende winter) te komen tot een 'reset' van de grote grazers.

In de praktijk gaat het dan om de Konikpaarden en de Edelherten.

Staatsbosbeheer is volop bezig om te kijken welke mogelijkheden er zijn om de Konikpaarden uit te plaatsen, en [REDACTED] heeft daarvoor ook contact met jullie gehad.

Vanuit de Flevolandse politiek is er ook gevraagd om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om edelherten uit te plaatsen en om er voor te zorgen dat het dierenwelzijn bij deze reset zo goed mogelijk geborgd wordt.

Wij hebben daarvoor een tweetal vragen uitgezet:

1. De Universiteit Wageningen heeft een quick scan gemaakt van gebieden die eventueel in aanmerking komen.
2. De Raad voor Dieraangelegenheden is gevraagd om ons te adviseren over de dierenwelzijnsaspecten. Zij organiseren hiervoor bovenstaand gesprek, en op basis van dat gesprek zullen zij een advies opstellen dat voor ons als onderbouwing moet dienen voor hoe we de reset gaan uitvoeren. Naast de uitvoeringsvraagstukken voor het uitplaatsen van de paarden is ook een belangrijke vraag de afweging tussen afschot en uitplaatsing voor de edelherten.

Wij realiseren ons dat er met name vanuit dierenwelzijnsaspecten ook diverse regelgeving is, waarvoor jullie als NVWA de toetsende autoriteit zijn. Het lijkt ons daarom zeer zinvol als er bij dit gesprek met de RDA ook expertise aanwezig is over wat er wel/niet toegestaan is op basis van de (Europese) regelgeving.

Door de vakantieperiode (en de politieke druk) moeten alle besluiten onder hoge tijdsdruk genomen worden. Vandaar dit erg late verzoek of er iemand van de NVWA zou kunnen aansluiten.

Ik ben natuurlijk altijd bereid om extra toelichting te geven, hoop vandaag of maandag van u te horen of de vraag voldoende duidelijk is en of u of een collega de mogelijkheid heeft om dinsdag aan te sluiten.

Vriendelijke groet,

[REDACTED]
Senior adviseur Natuur
Provincie Flevoland
Afdeling Ruimte en Economie
Postbus 55
8200 AB Lelystad
telefoon: [REDACTED]
mobiel: [REDACTED]
e-mail: [REDACTED]

disclaimer

<http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

disclaimer

<http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail>

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 16 juli 2018 13:54
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE: vragen over regels transport en identificatie dieren Oostvaardersplassen; voor intern beraad

Hai [REDACTED]

[REDACTED]

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Senior Inspecteur
Directie Keuren, Afdeling Ontwikkeling en Ondersteuning
Team Levend Vee

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Catharijnesingel 59 | 3511 GG | Utrecht
Postbus 43006 | 3540 AA | Utrecht

.....
T [REDACTED]
[REDACTED]@nvwa.nl
<http://nvwa.nl>

.....
Werkdagen maandag t/m donderdag

Houd rekening met het milieu en print deze e-mail als het strikt noodzakelijk is.

Van: [REDACTED])
Verzonden: maandag 16 juli 2018 13:11
Aan: [REDACTED])
Onderwerp: FW: vragen over regels transport en identificatie dieren Oostvaardersplassen; voor intern beraad

Beste [REDACTED]

[REDACTED] ?

Groet [REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 5 juli 2018 16:22

Aan: [REDACTED]

CC: Nvwa pb JZ Advisering

Onderwerp: FW: vragen over regels transport en identificatie dieren Oostvaardersplassen; voor intern beraad

Hallo [REDACTED]

[REDACTED] heeft gisteren ook al bezig geweest met de mail.

Waarschijnlijk zijn bijna alle antwoorden gegeven.

Groeten,

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 4 juli 2018 14:12

Aan: [REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: RE: vragen over regels transport en identificatie dieren Oostvaardersplassen; voor intern beraad

Beste [REDACTED]

Hierbij stuur ik je de antwoorden hoe het cluster IBG te werk gaat in deze:

- van hoeveel tijd tussen chippen en ontvangst paspoort moeten we uitgaan, kan dat sneller dan de gebruikelijke maand? Nadat het dier gechipt is, er foto's van het paard (van linkerkant met kop naar camera en rechterkant met kop naar camera) zijn gemaakt krijgt IBG doorgaans een ingevuld aanvraagformulier waar per dier de chipcode aan zit geniet en de specifieke kenmerken per dier opstaan. IBG stuurt het door naar KNHS. Volgens mij is het wel mogelijk om tegen extra betaling een spoedpaspoort aan te laten maken maar dat kan bij KNHS nagevraagd worden <https://www.knhs.nl/top-sport/meedoen-aan-wedstrijden/startdocumenten/paardenpaspoort/paspoortservice-knhs/>.
- wie kiest het stamboek uit of is een noodstamboek een optie? IBG stuurt alle aanvragen van paarden die niet gechipt zijn en geen paspoort hebben naar de KNHS. Mocht dit niet het juiste adres zijn dan stuurt KNHS het door naar de juiste organisatie.
- kan in het paspoort opgenomen worden dat de paarden geschikt zijn voor de slacht? (We gaan er niet van uit dat dat de bestemming is, maar de vraag kwam op omdat men wil voorkomen dat het natuurgebied waar ze heen gaan 'op slot' wordt gezet.) Er staat wel iets opgenomen in een paspoort over de slacht, wat dat precies is weet ik niet. Ik verwacht nog 1 paspoort dus dan kan ik eens kijken wat er exact staat.
- zijn er nog specifieke veterinaire eisen voordat de paarden op (internationaal) transport worden gezet? NVWA
- zijn er regels wie de dieren mag chippen? Voor zover ik weet alleen een erkend veearts. De NVWA kan hier beter een antwoord op geven.

Ik denk dat dit soort vragen beter afgestemd kunnen worden rechtstreeks met de KNHS. Zij kunnen waarschijnlijk een specifiek antwoord op alle vragen geven. In het rood geschreven is mijn ervaring tot nu toe.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Coördinator & Uitvoeringsexpert IBG/NSW

IBG & NSW

Team Vergunningen en Handhaving

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL | Den Haag | Kamer [REDACTED]
Postbus 19530 | 2500 CM | Den Haag

T [REDACTED]
M [REDACTED]@rvo.nl
www.rvo.nl

Van: [REDACTED] [mailto:[REDACTED]@staatsbosbeheer.nl]

Verzonden: dinsdag 3 juli 2018 16:04

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: vragen over regels transport en identificatie dieren Oostvaardersplassen; voor intern beraad

Beste [REDACTED] beste [REDACTED]

[REDACTED] en ik troffen elkaar op 7 juni bij een bijeenkomst in Lelystad over de juridische aspecten van het advies van de Commissie van Geel over de grote grazers in de Oostvaardersplassen. (Het gaat om drie soorten: edelhert, Heckrund en konikspaar. Voor de korte termijn adviseert de commissie maatregelen te treffen ten aanzien van de aantallen edelherten en koniksparen.)

Binnen de provincie is het besluitvormingsproces over het advies nog in volle gang: naar verwachting nemen Provinciale Staten op 12 juli een besluit.

In de tussentijd zijn wij aan het uitzoeken hoe het advies opgevolgd zou kunnen worden, als PS daar inderdaad toe besluiten. Het zou kunnen zijn dat er besloten wordt dat er dieren in het gebied worden gevangen en naar elders worden getransporteerd. Voor de eisen die aan een dergelijk transport gesteld worden heb ik de transportverordening en de website van de NVWA geraadpleegd (dank voor de verwijzing!). Ik heb daar op dit moment 1 vraag over:

Volgens artikel 4, lid 1 onder a) van de verordening moeten in het voertuig documenten aanwezig zijn met gegevens over **herkomst en de eigenaar**. Hoe moet daarmee worden omgegaan bij dieren zonder eigenaar, zoals de dieren in de Oostvaardersplassen?

Ik heb daarnaast inmiddels geleerd dat er ook een Europese 'verordening paardenpaspoort' (EU) 2015/262 is: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32015R0262>.

En ik vond ook de websites van NVWA en RVO hierover: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/dieren/dieren-registreren/paarden>
<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/paarden/paardenpaspoort>

De paarden (koniks) die in de Oostvaardersplassen leven, zijn geen gehouden dieren, maar ze zullen – als ik het goed begrijp – gechipt moeten worden en een paspoort moeten hebben als ze naar elders getransporteerd worden. Als dat gaat gebeuren is dat – denken wij – geen routinesituatie, en er leven daarom vragen bij ons. Zoals:

- van hoeveel tijd tussen chippen en ontvangst paspoort moeten we uitgaan, kan dat sneller dan de gebruikelijke maand?
- wie kiest het stamboek uit of is een noodstamboek een optie?
- kan in het paspoort opgenomen worden dat de paarden geschikt zijn voor de slacht? (We gaan er niet van uit dat dat de bestemming is, maar de vraag kwam op omdat men wil voorkomen dat het natuurgebied waar ze heen gaan 'op slot' wordt gezet.)
- zijn er nog specifieke veterinaire eisen voordat de paarden op (internationaal) transport worden gezet?

- zijn er regels wie de dieren mag chippen?

Kunnen jullie ons helpen met deze vragen? Ik hoor het graag, en als iets niet duidelijk is: bel me svp.

Met hartelijke groet,

[Redacted signature]

(ma-di-wo-do)

Staatsbosbeheer

Juridische zaken | Hart van Brabantlaan 16 | postbus 330 | 5000 AH Tilburg

T [Redacted] | [Redacted]

www.staatsbosbeheer.nl

Van: [Redacted] [mailto:[Redacted]@rvo.nl]

Verzonden: woensdag 6 juni 2018 07:42

Aan: [Redacted] <[Redacted]@staatsbosbeheer.nl>

Onderwerp: FW: verzoek inzet RVO tbv Oostvaardersplassen

Dag [Redacted]

Afgelopen maandag hebben wij elkaar telefonisch gesproken.

De regels voor diertransport zijn Europa-breed vastgesteld in de Verordening (EG) Nr. 1/2005

(transportverordening). De regels variëren voor verschillende diersoorten en voor verschillende reisafstanden.

De meeste regels gelden voor runderen, schapen, geiten, varkens en (niet-geregistreerde) paarden.

Het gaat bijvoorbeeld om:

- De manier waarop de dieren behandeld moeten worden.
- Wanneer dieren niet geschikt zijn te vervoeren.
- Hoe vervoermiddelen ingericht moeten zijn.
- Keuring van paarden kan aan de orde zijn bij import, export en voorafgaand aan de slacht.
- Welke reisschema's gehanteerd moeten worden, enzovoorts.

Daarom wil ik je verzoeken om ook contact op te nemen met de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Ik heb een contactpersoon voor je mevrouw [Redacted], te bereiken via email adres: [Redacted]@nvwa.nl en telefoonnummers [Redacted] / [Redacted]

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

Coördinator & Uitvoeringsexpert IBG/NSW

.....
IBG & NSW

Team Vergunningen en Handhaving

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL | Den Haag | Kamer [Redacted]

Postbus 19530 | 2500 CM | Den Haag

.....
T [Redacted]

M [redacted]
[redacted]@rvo.nl
www.rvo.nl

Van: [redacted]
Verzonden: vrijdag 1 juni 2018 15:39
Aan: [redacted]
Onderwerp: FW: verzoek inzet RVO tbv Oostvaardersplassen

Dag [redacted]
Zou jij iemand van jouw team contact met hun op willen laten nemen?
Ik kan het jouw eventueel maandag nog meer informatie geven.
[redacted]

Van: [redacted] [[mailto:\[redacted\]@staatsbosbeheer.nl](mailto:[redacted]@staatsbosbeheer.nl)]
Verzonden: vrijdag 1 juni 2018 15:08
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: verzoek inzet RVO tbv Oostvaardersplassen

Dag [redacted]

We spraken elkaar zojuist telefonisch over de Oostvaardersplassen.
Graag zou ik in contact komen met iemand van RVO die ons kan ondersteunen bij de voorbereiding en het mogelijk maken van de uitvoering van het beheer van de grote grazers. Op korte termijn verwachten wij opdracht van de provincie Flevoland om paarden uit te vangen en transporteren naar locaties elders in Europa (250 a 300 stuks). Daarnaast verwachten wij afschot te moeten gaan plegen onder de edelherten. Echter; er bestaat nog een kleine kans dat hier ook vangen en uitplaatsen aan de orde gaat zijn.
Besluitvorming is voorzien op 11 juli. Graag bereiden we ons voor die tijd voor op de uitvoering zodat we de tweede helft van dit jaar kunnen uitvoeren.

Ik hoor graag snel wie we kunnen benaderen zodat een eerste gesprek gepland kan worden. Alvast heel hartelijk dank!

Vriendelijke groet,
[redacted]

Gebiedsmanager Oostvaardersplassen

Staatsbosbeheer
Flevoland | Kitsweg 1 | 8218 AA Lelystad
M [redacted] | [redacted]@staatsbosbeheer.nl
www.staatsbosbeheer.nl | www.boswachtersblog.nl/oostvaardersplassen

Disclaimer [Nederlands](#) [English](#)

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) stimuleert Duurzaam, Agrarisch, Innovatief en Internationaal ondernemen.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you

are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Disclaimer [Nederlands](#) [English](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 23 juli 2018 11:44
Aan: Nvwa pb JZ Advisering; [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: RE: vragen over regels transport en identificatie dieren Oostvaardersplassen; voor [REDACTED]

Beste [REDACTED] en [REDACTED]

[REDACTED]

Groet [REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 18 juli 2018 8:13
Aan: Nvwa pb JZ Advisering; [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: RE: vragen over regels transport en identificatie dieren Oostvaardersplassen; voor [REDACTED]

Even een tussenstand: maandag a.s. heb ik met Keuren en Handhaven een informatief overleg met de jurist van SBB [REDACTED] over de regels voor dierenvervoer, export en I&R van wilde paarden uit de Oostvaardersplassen.

Van: [REDACTED] **Namens** Nvwa pb JZ Advisering
Verzonden: donderdag 5 juli 2018 11:35
Aan: [REDACTED]
CC: Nvwa pb JZ Advisering; [REDACTED]
Onderwerp: FW: vragen over regels transport en identificatie dieren Oostvaardersplassen; [REDACTED]
Urgentie: Hoog

[REDACTED]

Wil jij naar onderstaande mail kijken en contact opnemen met Staatsbosbeheer. [REDACTED].
 Als ik moet meekijken dan hoor ik het graag.

Groet,
 [REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 3 juli 2018 19:05
Aan: Nvwa pb JZ Advisering
Onderwerp: FW: vragen over regels transport en identificatie dieren Oostvaardersplassen; [REDACTED]

Hallo [REDACTED]

Zie onderstaande mail, [REDACTED].

Weet jij hier het antwoord op?

Wil je dit aub direct kortsluiten met [REDACTED].

Alvast bedankt.

Groeten,
 [REDACTED]

Van: [mailto:[redacted]@staatsbosbeheer.nl]

Verzonden: dinsdag 3 juli 2018 18:59

Aan: [redacted]

CC: [redacted]

Onderwerp: RE: vragen over regels transport en identificatie dieren Oostvaardersplassen; [redacted]

Beste [redacted]

Als het nog handig is dat ik ergens een toelichting op geef, of wat dan ook: bel gerust.

Alvast veel dank!

Met hartelijke groet,

(ma-di-wo-do)

Staatsbosbeheer

Juridische zaken | Hart van Brabantlaan 16 | postbus 330 | 5000 AH Tilburg

T [redacted] | [redacted]

www.staatsbosbeheer.nl

Van: [redacted] [mailto:[redacted]@nvwa.nl]

Verzonden: dinsdag 3 juli 2018 18:28

Aan: [redacted] <[redacted]@staatsbosbeheer.nl>; [redacted] [redacted]@rvo.nl>

Onderwerp: RE: vragen over regels transport en identificatie dieren Oostvaardersplassen; [redacted]

Hallo [redacted]

Onderstaande vraag zal ik voor moeten leggen aan de handhaving en/of juristen binnen het team Advisering.

Ik hoor graag van je.

Met vriendelijke groet,

Teamleider team Bestuurlijke maatregelen 1 LNV

.....
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

directie Strategie

divisie Juridische zaken

team Bestuurlijke maatregelen

Catharijnesingel 59 | 3511 GG | Utrecht

Postbus 43006 | 3540 AA | Utrecht

T [redacted]

M [redacted]

[\[redacted\]@nvwa.nl](mailto:[redacted]@nvwa.nl).....

Van: [redacted] [mailto:[redacted]@staatsbosbeheer.nl]

Verzonden: dinsdag 3 juli 2018 16:04

Aan: [redacted]

Onderwerp: vragen over regels transport en identificatie dieren Oostvaardersplassen; [redacted]

Beste [redacted] beste [redacted]

[redacted] en ik troffen elkaar op 7 juni bij een bijeenkomst in Lelystad over de juridische aspecten van het advies van de Commissie van Geel over de grote grazers in de Oostvaardersplassen. (Het gaat om drie soorten: edelhert, Heckrund en konikspaad. Voor de korte termijn adviseert de commissie maatregelen te treffen ten aanzien van de aantallen edelherten en konikspaad.)

Binnen de provincie is het besluitvormingsproces over het advies nog in volle gang: naar verwachting nemen Provinciale Staten op 12 juli een besluit.

In de tussentijd zijn wij aan het uitzoeken hoe het advies opgevolgd zou kunnen worden, als PS daar inderdaad toe besluiten. Het zou kunnen zijn dat er besloten wordt dat er dieren in het gebied worden gevangen en naar elders worden getransporteerd. Voor de eisen die aan een dergelijk transport gesteld worden heb ik de transportverordening en de website van de NVWA geraadpleegd (dank voor de verwijzing!). Ik heb daar op dit moment 1 vraag over:

Volgens artikel 4, lid 1 onder a) van de verordening moeten in het voertuig documenten aanwezig zijn met gegevens over **herkomst en de eigenaar**. Hoe moet daarmee worden omgegaan bij dieren zonder eigenaar, zoals de dieren in de Oostvaardersplassen?

Ik heb daarnaast inmiddels geleerd dat er ook een Europese 'verordening paardenpaspoort' (EU) 2015/262 is: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32015R0262>.

En ik vond ook de websites van NVWA en RVO hierover: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/dieren/dieren-registreren/paarden>
<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/paarden/paardenpaspoort>

De paarden (koniks) die in de Oostvaardersplassen leven, zijn geen gehouden dieren, maar ze zullen – als ik het goed begrijp – gechipt moeten worden en een paspoort moeten hebben als ze naar elders getransporteerd worden. Als dat gaat gebeuren is dat – denken wij – geen routinesituatie, en er leven daarom vragen bij ons. Zoals:

- van hoeveel tijd tussen chippen en ontvangst paspoort moeten we uitgaan, kan dat sneller dan de gebruikelijke maand?
- wie kiest het stamboek uit of is een noodstamboek een optie?
- kan in het paspoort opgenomen worden dat de paarden geschikt zijn voor de slacht? (We gaan er niet van uit dat dat de bestemming is, maar de vraag kwam op omdat men wil voorkomen dat het natuurgebied waar ze heen gaan 'op slot' wordt gezet.)
- zijn er nog specifieke veterinaire eisen voordat de paarden op (internationaal) transport worden gezet?
- zijn er regels wie de dieren mag chippen?

Kunnen jullie ons helpen met deze vragen? Ik hoor het graag, en als iets niet duidelijk is: bel me svp.

Met hartelijke groet,

(ma-di-wo-do)

Staatsbosbeheer

Juridische zaken | Hart van Brabantlaan 16 | postbus 330 | 5000 AH Tilburg

T [redacted] | [redacted]
www.staatsbosbeheer.nl

Van: [redacted] ([mailto:[redacted]@rvo.nl])

Verzonden: woensdag 6 juni 2018 07:42

Aan: [redacted] <[redacted]@staatsbosbeheer.nl>

Onderwerp: FW: verzoek inzet RVO tbv Oostvaardersplassen

Dag [redacted]

Afgelopen maandag hebben wij elkaar telefonisch gesproken.

De regels voor diertransport zijn Europa-breed vastgesteld in de Verordening (EG) Nr. 1/2005

(transportverordening). De regels variëren voor verschillende diersoorten en voor verschillende reisafstanden.

De meeste regels gelden voor runderen, schapen, geiten, varkens en (niet-geregistreerde) paarden.

Het gaat bijvoorbeeld om:

- De manier waarop de dieren behandeld moeten worden.
- Wanneer dieren niet geschikt zijn te vervoeren.
- Hoe vervoermiddelen ingericht moeten zijn.
- Keuring van paarden kan aan de orde zijn bij import, export en voorafgaand aan de slacht.
- Welke reisschema's gehanteerd moeten worden, enzovoorts.

Daarom wil ik je verzoeken om ook contact op te nemen met de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Ik heb een contactpersoon voor je mevrouw [redacted], te bereiken via email adres: [redacted]@nvwa.nl en telefoonnummers [redacted] / [redacted].

Met vriendelijke groet,

[redacted]

IBG & NSW

Team Vergunningen en Handhaving

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL | Den Haag | Kamer [redacted]

Postbus 19530 | 2500 CM | Den Haag

T ([redacted])
M ([redacted])
[redacted]@rvo.nl
www.rvo.nl

Van: [redacted]

Verzonden: vrijdag 1 juni 2018 15:39

Aan: [redacted]

Onderwerp: FW: verzoek inzet RVO tbv Oostvaardersplassen

Dag [redacted]

Zou jij iemand van jouw team contact met hun op willen laten nemen?

Ik kan het jouw eventueel maandag nog meer informatie geven.

Van: [redacted] ([mailto:[redacted]@staatsbosbeheer.nl])

Verzonden: vrijdag 1 juni 2018 15:08

Aan: [REDACTED])

CC: [REDACTED]

Onderwerp: verzoek inzet RVO tbv Oostvaardersplassen

Dag [REDACTED]

We spraken elkaar zojuist telefonisch over de Oostvaardersplassen.

Graag zou ik in contact komen met iemand van RVO die ons kan ondersteunen bij de voorbereiding en het mogelijk maken van de uitvoering van het beheer van de grote grazers. Op korte termijn verwachten wij opdracht van de provincie Flevoland om paarden uit te vangen en transporteren naar locaties elders in Europa (250 a 300 stuks). Daarnaast verwachten wij afschot te moeten gaan plegen onder de edelherten. Echter; er bestaat nog een kleine kans dat hier ook vangen en uitplaatsen aan de orde gaat zijn.

Besluitvorming is voorzien op 11 juli. Graag bereiden we ons voor die tijd voor op de uitvoering zodat we de tweede helft van dit jaar kunnen uitvoeren.

Ik hoor graag snel wie we kunnen benaderen zodat een eerste gesprek gepland kan worden. Alvast heel hartelijk dank!

Vriendelijke groet,

Gebiedsmanager Oostvaardersplassen

Staatsbosbeheer

Flevoland | Kitsweg 1 | 8218 AA Lelystad

M [REDACTED] | [REDACTED] [@staatsbosbeheer.nl](mailto:[REDACTED]@staatsbosbeheer.nl)

www.staatsbosbeheer.nl | www.boswachtersblog.nl/oostvaardersplassen

Disclaimer [Nederlands](#) [English](#)

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) stimuleert Duurzaam, Agrarisch, Innovatief en Internationaal ondernemen.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Disclaimer [Nederlands](#) [English](#)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

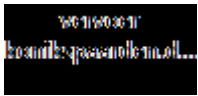
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Disclaimer [Nederlands](#) [English](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 23 juli 2018 13:19
Aan: [REDACTED]; [REDACTED]@staatsbosbeheer.nl; [REDACTED]
Onderwerp: RE: toelichting regels transport, export en I&R wilde paarden

Goedemiddag,

Bij deze in de bijlage de punten waar we het vanmorgen over hadden.
 Mbt vervoer: dit betreffen de letterlijke artikelen afkomstig uit de Transportverordening (Verordening (EG) nr. 1/2005).

Vriendelijke groeten,

[REDACTED]

Inspecteur Toezicht
Divisie Regie en Expertise
Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit
Team expertise dier

Catharijnesingel 59 | 3511 GG | Utrecht
 Postbus 43006 | 3540 AA | Utrecht

.....
 Aanwezig op: maandag, woensdag, donderdag middag en vrijdag

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 17 juli 2018 13:52
Aan: [REDACTED]@staatsbosbeheer.nl; [REDACTED]
Onderwerp: toelichting regels transport, export en I&R wilde paarden
Tijd: maandag 23 juli 2018 10:00-11:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.
Locatie: UT_0.38 - Vergaderzaal 0.38 noordvleugel

Beste [REDACTED]

Hierbij, zoals beloofd, een kort overleg om je wegwijs te maken in de regelgeving.

Tot maandag.

Je kunt je melden bij de balie en naar mij vragen.

Vriendelijke groet,

[REDACTED]

DE DRIEHOEK

Afb. 1: Foto 398 uit bestand NVWA Gemaakt: 16 augustus 2018

Op de foto zijn o.a. Smalle weegbree, Gewoon varkensgras, Hopklaver te zien. Het gras is Engels raaigras, dat in de zomer grote oppervlakten bedekt. Zie afb.16&17 (blz.20) voor de situatie op 16 maart op dit soort locaties. Door het wegvallen van 3400 grote grazers heeft de vegetatie zich enigszins kunnen herstellen, maar ook hier zie je nog altijd veel kale bodem, en de grassen zijn kort. Deze vegetatie is kenmerkend voor een sterk begraasde weide, waarin betreding en beschadiging door grazen en vertrappen permanent plaatsvindt. Het gaat hier om en zgn. tredvegetatie uit klasse 12 (Weegbree-klasse) van de Vegetatie van Nederland.

Vegetatie in N2000-gebied Oostvaardersplassen met nadruk op de beschikbaarheid van voedsel voor de grote grazers

Voorlopige versie d.d. 28 november 2018

Ir. Jaap Slurink

Inhoud

Voorwoord	4
Nieuw t.o.v. mijn vorige twee rapporten	4
<ul style="list-style-type: none"> Nieuw bestudeerde foto's van de NVWA Nieuw bestudeert rapport Het bestudeerde gebied Een verschil van inzicht Vergelijking van soorten in tabel 4 graslanden met 16RG23 en met 12RG9 	
Analyse van de resultaten in het 'Het rapport Regelink/SBB'	6
Een analyse van de zeven tabellen bij 'Het rapport Regelink'	7
De synoptische tabel	9
Vergelijking van door 'Simons etal.' en mij aangetroffen vegetatieklassen	10
<ul style="list-style-type: none"> Zijn er graslanden in de Oostvaardersplassen? 	
De meest algemene soorten in Oostvaardersplassen	13
Grassen en Graslanden in de Oostvaardersplassen	14
<ul style="list-style-type: none"> 12RG9 Conclusie: Vegetaties op Oostvaardersveld zijn geen graslanden maar tred-vegetaties De 11 soorten die kensoorten zijn voor klasse 16 en hun voorkomen in 14 opnamen van 'Simons etal.' 	
Twee foto's van het Oostvaardersveld op 16 maart 2018	20
Serie foto's uit tweede serie NVWA	21 - 24
De florakartering	24
<ul style="list-style-type: none"> Voedingswaarde niet van invloed op de kartering Soorten als Jakobs kruiskruis en Zwarte mosterd, Akkerdistel zijn niet in kaart gebracht 	
Door 'Simons etal.' Gekarteerde soorten	25

Bespreking van onderzoek en resultaten	30
Doelen van dit derde onderzoek	30
Waarnemingen aan het onderzoek in ‘Het rapport Regelink/SBB’	30
<ul style="list-style-type: none"> • Over het vegetatierapport • Dierenwelzijn irrelevant in de gebruikte methoden • Daaraan gekoppeld: Voedingswaarde irrelevant • Dit is geen vegetatiekartering van de Grote Vlakte • In ‘de grote vlakte’ is alleen een korte lijst 48 soorten gekarteerd (geplot) • Over het grootste oppervlakte van ‘de grote vlakte’ is geen informatie over ‘veevoer’ beschikbaar 	
Conclusies	32
<ul style="list-style-type: none"> • Conclusies m.b.t. resultaten van de toegepaste methoden i.v.t. die in mijn twee rapporten • Conclusies m.b.t. de vegetatie in ‘de grote vlakte’ 	
Bijlagen	34
Bijlage 1: De synoptische tabel	34
Bijlage 2: Getallen en codes in de kolommen met Ellenbergwaarden	37
Bijlage 3: Door ‘Simons et al.’ geplotte soorten	39
Bijlage 4: Beschrijving uit KNNV-gidsen van milieu-condities geplotte soorten	40
Bijlage 5: nog drie foto’s uit de tweede serie van NVWA	43
Tabellen	
Afb.3 De synoptische tabel, 1 ^{ste} deel (rest in bijlage 1)	9
Afb.5 Overzicht aantal soorten per klasse per tabel van ‘Simons et al.’	12
Afb.6 Alle soorten die vaker dan 10x voorkomen	13
Afb.7: Alle grassen in de zeven tabellen van ‘Simons et al.’	15
Afb.8 Alle soorten in de zeven tabellen die kensoort zijn voor een van de graslanstypen 12 t/m 19	15
Afb.15 Tabel 4 : Zeer voedselrijke graslanden & Droge graslanden	19
Afb.27 De verspreiding van een 40-tal soorten in de deelgebieden van Oostvaardersplassen	28

Voorwoord

In dit rapport vind u de resultaten van een aanvullend onderzoek naar de beschikbaarheid van voedsel voor de grote grazers in de Oostvaardersplassen.

Wat ik wil vaststellen is of het gebied voldoende voer voor de grote grazers levert, en hoeveel schade ze van planten als Jakobs kruiskruid en Zwarte mosterd kunnen ondervinden. Ook de processen die tot zware degradatie van de vegetatie in de winter en het vroege voorjaar leiden probeer ik in kaart te brengen. Stel dat er eind augustus voldoende voer is, dan wil dat nog niet zeggen dat er in het vroege voorjaar genoeg is, en het is waarschijnlijk dat al vanaf eind november, en zeker rond februari, de dieren zonder voedsel zitten en dan dus verhongeren. En als dan de nieuwe grasgroei pas eind maart-april op gang komt sterven er vele dieren, de afgelopen winter ruim 3400. De filosofisch-morele discussie gaat er dan vervolgens over of je dat 'creperen' kunt laten gebeuren zonder ingrijpen. Maar daar doe ik hier nu geen onderzoek over, ik wil de vegetatie begrijpen.

Dit rapport vult twee eerdere rapporten aan met extra informatie. Deze twee eerdere rapporten dienen als basis bij dit rapport. Van die rapporten wordt de inhoud als bekend verondersteld, om herhaling te vermijden.

1ste rapport: Slurink, J., 2018-05-31: Vegetatie in begrazingsgebied OVP

2de rapport: Slurink, J., 2018-10-11: Reactie op Rapport van Bevindingen NVWA versie 2

Nieuw t.o.v. mijn vorige twee rapporten

Nieuw bestudeerde foto's van de NVWA

Recent zijn veel betere afdrucken van foto's van de NVWA ontvangen. De foto's in dit derde rapport zijn alle uit die serie van meer dan 130 foto's geselecteerd. Veel van die foto's hebben een zeer hoge kwaliteit, en in dit rapport dienen ze als illustratie bij de analyse van de vegetatie, en een aantal foto's worden apart besproken.

In het tweede rapport werd de analyse van een serie foto's van de NVWA gemaakt. Vanwege de lage kwaliteit van de meeste foto's werd er toen aanvullende/vervangende foto's gezocht, en die werden uitgebreid besproken in het tweede rapport. In dit derde rapport worden slechts een beperkt aantal nieuwe foto's bestudeert en in dit rapport opgenomen. De in dat tweede rapport opgenomen foto's en het commentaar daarbij wordt als bekend verondersteld, en wordt hooguit aangevuld met extra waarnemingen die op deze nieuwe foto's worden gedaan.

Nieuw bestudeert rapport:

Op het moment dat ik mijn eerdere rapporten schreef was ik nog niet bekend met een in opdracht van SBB opgesteld rapport over een vegetatieonderzoek in 2017 door Regelink. Dat rapport bevat veel zeer bruikbare informatie om de vegetatie in de Oostvaardersplassen te begrijpen, en daarom is dat rapport uitgebreid geanalyseerd. De resultaten van die analyse staan ook in dit derde rapport.

Simons, E.L.A.N., M. Courbois, S. van Meijeren, P.M. de Vries en N. Eimers, 2017.

Vegetatie- en Plantensoortenkartering FIP1-1 Oostvaardersplassen 2017, CONCEPT

Regelink – PR17357, SBB projectnummer FIP1-1

Vanaf nu te noemen: 'Het rapport Regelink/SBB', samengesteld door 'Simons et al.'

Het bestudeerde gebied

Door 'Simons et al.' werd in 2017 een vegetatiekartering gemaakt van het Oostvaardersveld en het Kotterbos. Van het gebied ten noorden van de spoorlijn (vanaf nu aangeduid als 'de grote vlakte' en ongeveer 1800 ha groot kaalgevreten gebied) werd door hen slechts een florakartering uitgevoerd. In mijn onderzoek gaat het steeds over de beschikbaarheid van voldoende voer in het afgesloten deelgebied van N20000 Oostvaardersplassen, 'de grote vlakte', d.w.z. het gebied tussen spoorlijn en moeras en tussen Knardijk en hekken bij Almere.

In mijn twee rapporten over OVP stond de vraag centraal of de vegetatie in de Grote Vlakte voldoende voer levert voor de grote grazers. Dat is een ander doel dan wat met 'Het rapport Regelink/SBB' beoogd wordt. De vraag of er voldoende voer voor de grote grazers aanwezig is maakte geen deel uit van de doelen en methoden voor dat rapport. 'Simons et al.' beoogden een vegetatiekartering volgens de standaard SBB-methoden zoals beschreven in het zgn. vegetatieprotocol, zonder verder iets te zeggen over biomassa, productie, voedselkwaliteit, giftigheid etc. Hun florakartering beoogde het in kaart brengen van een aantal bijzondere en/of kenmerkende soorten, omdat natuurbescherming vaak gefocust is op bijzondere soorten. Een natuurliefhebber en florist zoekt vaak naar rode lijst soorten, en of die eetbaar en voedzaam zijn voor grote grazers vormt geen deel van zijn analyses.

In dat opzicht zijn mijn twee rapporten en het rapport van 'Simons et al.' onvergelijkbaar, maar ze vullen elkaar wel fantastisch aan. Ik kan de informatie uit dat rapport prima gebruiken om mijn ideeën over de vegetatie in OVP verder te onderbouwen, en dat vormt de kern van dit derde rapport.

Tussen het rapport van 'Simons et al.' en mijn eigen werk bestaan nagenoeg geen verschillen van inzicht wat betreft conclusies m.b.t. de samenstelling van de vegetatie, en de zeven vegetatietabellen en de 48 soortenkarteringen zijn een geweldige en onvervangbare bron van informatie. Mijn werk en dit rapport vullen elkaar dus aan en versterken elkaar wat betreft de door mij (en niet door 'Simons et al.!!) gezochte inzichten m.b.t. de voedingswaarde van vegetatie in 'de grote vlakte', als basis voor uitspraken over dierenwelzijn.

Hierbij moet wel gesteld worden dat t.a.v. datgene wat ik centraal plaatste in mijn rapporten geen directe informatie is te vinden in het rapport 'Simons et al.', want daar werd door hen geen onderzoek naar gedaan. T.a.v. voedingswaarde van vegetatie en flora als basis voor dierenwelzijn is in 'Het rapport Regelink/SBB' geen informatie te vinden, omdat dat geen doel van onderzoek was. De voor dat onderzoek toegepaste methoden genereren een vegetatiekaart en een aantal themakaarten over soorten en specifieke groepen van soorten, en ook werd op de grote vlakte de verspreiding van een aantal bijzondere (relatief zeldzame) soorten in beeld gebracht. Natuurbeschermers zijn meer geïnteresseerd in rode lijst soorten dan in de voedingswaarde van planten, en daarvoor moet je andere methoden inzetten. Maar indirect kun je uit de verspreiding van de wel bestudeerde soorten veel zeggen over de vegetatie, en daarmee via een omweg ook over de voedingstoestand. Met de extra bestudeerde foto's uit de tweede serie van NVWA probeer ik in dit rapport een nog scherper idee over de beschikbaarheid van voedsel voor de grote grazers te verkrijgen.

Een verschil van inzicht

Er is één verschil van inzicht m.b.t. de interpretatie van de veldgegevens tussen het rapport van 'Simons et al.' en mijn eigen interpretatie van deze gegevens. Mijn interpretatie van de vegetatie in meerdere delen van Oostvaardersplassen is dat het om klasse 12 (Weegbree klasse) vegetaties gaat terwijl delen van het Oostvaardersveld door 'Simons et al.' als klasse 16 gemeenschappen worden aangeduid. Dit punt van verschil van inzicht krijgt veel aandacht in dit rapport, en vormt een wezenlijke basis voor beantwoording van de vraag of er voldoende voer is voor de grote grazers. Het gaat om vegetaties waar in maart nog vrijwel geen grasspriet te bekennen viel (zie foto 16&17 op blz.20) maar waar later in het groeiseizoen tussen veel ruderales en nitrofielen

kruiden er behoorlijk veel Engels raaigras is opgekomen. Dat gras is een kensoort voor klasse 12 (tredvegetaties) en komt tot dominantie in de zgn. raaigrasweiden, die gelden als een rompgemeenschap binnen klasse 12, omdat het vaak om zwaar betreden weilanden gaat. Simons et al. hebben deze zwaar betreden en vaak kapotgetrapte overbegraasde vegetaties echter aangegeven als klasse 16 graslanden, wat naar mijn inzicht onjuist is. Vele kenmerkende soorten voor dergelijke graslanden zijn zeldzaam of zelfs afwezig in deze overbegraasde vlakken, terwijl daar juist wel veel tredplanten voorkomen, zoals Grote weegbree, Straatgras en Gewoon varkensgras. Bovendien zijn veel klasse 16 graslanden hooilanden.

Klasse 16 graslanden en klasse 12 tredvegetaties verschillen fundamenteel van elkaar wat betreft ecologische processen. De betreding van de tredvegetaties is niet alleen langs paden en in bermen, maar zeker ook door vee, en overbegraasde gedegradeerde 'graslanden' zitten al snel in de klasse 12 hoek. Niet voor niets heeft men *Lolium perenne* gezien als een kensoort voor klasse 12, net als Grote weegbree, Straatgras, Zilver schoon, Varkensgras, omdat het voor begrazingsgebieden, paardenweiden, hertenparken enz. de ideale grassoort is, omdat hij zich snel kan vestigen en zich lang kan handhaven. Een perfecte pionier dus die snel tot dominantie komt, en dus ook vers geploegde kale bodems binnen no-time 'koloniseert', zeker als je het uitzaait. Ik kijk in tabellen ook vaak naar de aanwezigheid van klasse 16 grassen (vaak meer de hooilanden) en zeer opvallende klasse 16 kruiden, en die zijn nauwelijks aanwezig in tabel 4, graslanden. Voor de analyse daarvan, zie blz.18 onderaan.

Ontbrekende kensoorten uit klasse 16 (nog afmaken later)

Soorten uit klasse 16 die ontbreken of zeldzaam zijn in Oostvaardersplassen:

Grote vossenstaart; Goudhaver; Beemdlangbloem;

Zeldzaam in gebied (kenmerkend voor klasse 16 graslanden)

Grote ratelaar (1x r); Knoopkruid (1x r); Gele morgenster (1x r);

Vergelijking van soorten in tabel 4 graslanden met 16RG23 en met 12Rg9

Vegetaties kun je soms beter benoemen door soortenlijsten uit standaardwerken te vergelijken met de soorten uit je eigen opnamen. In dit rapport vergelijk ik de soorten uit de graslandtabel uit 'Simons et al.' met twee rompgemeenschappen, te weten 12RG9 RG Ruw beemdgras en Engels raaigras en met RG 16RG23 RG Gestreepte witbol en Engels raaigras.

In tabel 4 (met 14 opnamen) ontbreken (nagenoeg) uit 16RG23 Gestreepte witbol en Engels raaigras:
(Zie KNNV rompgemeenschappen, blz. 141)

Gewone hoornbloem (1x +); Veldzuring; Pinksterbloem (1x +); Rode klaver (1x +); Scherpe boterbloem (1x r); Glanshaver (2x +); Gewoon reukgras; Beemdlangbloem; Grote vossenstaart; Veldbeemdgras; Gewoon struisgras (1x: 4 in droog grasland); Zachte dravik; Vertakte leeuwentand; Pitrus; Hondsdraf; Kamgras.

Vergelijk dit met de zeer grote overeenkomst tussen de soorten uit de tabel van graslanden van 'Simons et al.' met 12RG9. Zie daarvoor verderop op pag.16, direct na copy van blz.97 uit KNNV-gids over 12RG9.

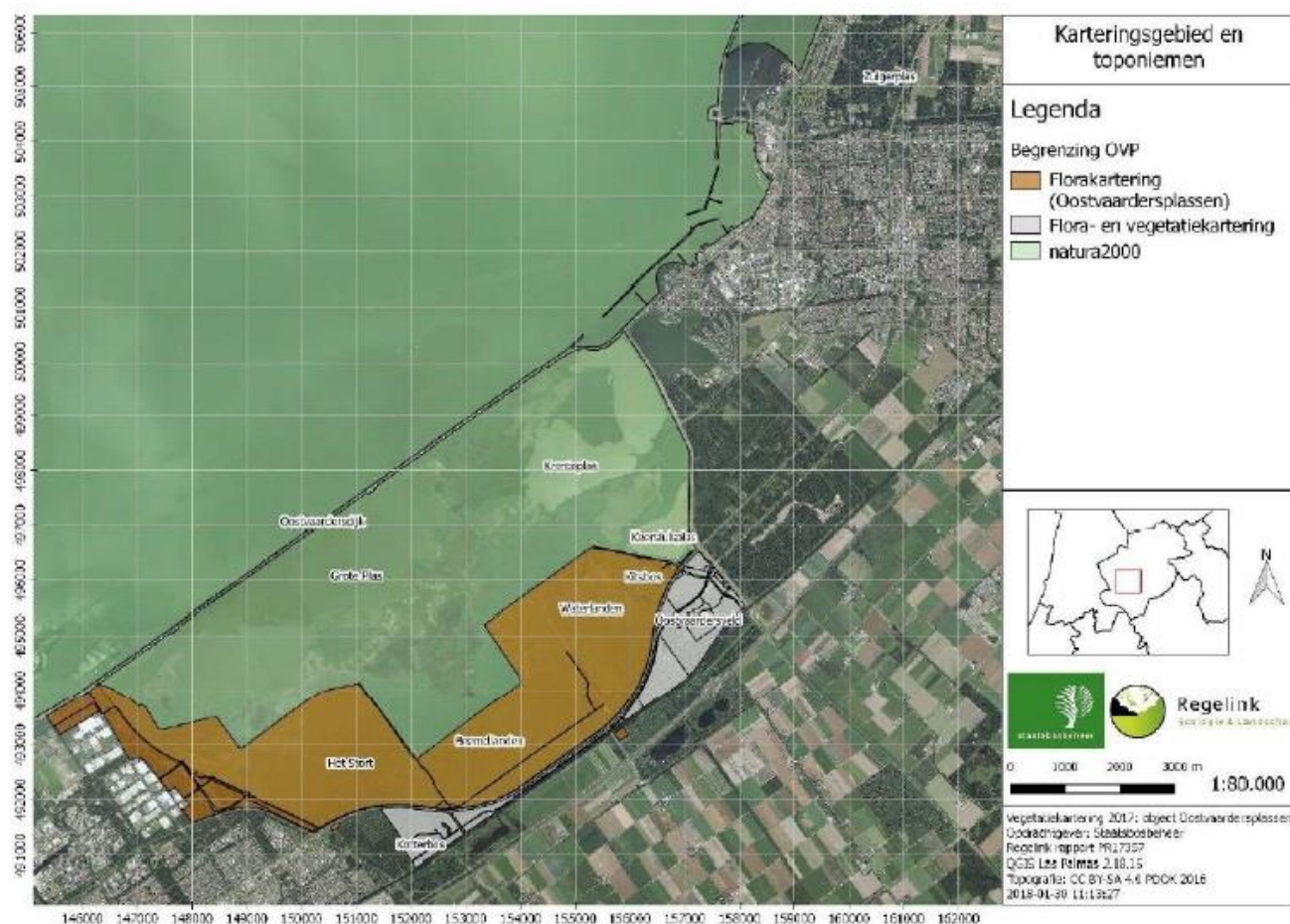
Analyse van de resultaten in het 'Het rapport Regelink/SBB'

Het rapport Regelink/SBB bevat veel informatie over de verspreiding van soorten en over de vegetatie in de Oostvaardersplassen. De resultaten van dat onderzoek zijn maximaal benut in dit rapport, daar deze veel aanvullende informatie geven.

Zo zijn van twee deelgebieden, te weten Oostvaardersveld en Kotterbos, vegetatiekaarten gemaakt, waarvan de resultaten in de vorm van zeven tabellen zijn gepresenteerd. Ook zijn een aantal voorbeelden daaruit opgenomen in dit rapport. Zie afb.4 (blz.11) en afb.25&26 (blz.26&27).

Ook werden door 'Simons et al.' 48 soorten in kaart gebracht door deze te plotten, en de resulterende kaartjes zijn ook uitgebreid bestudeerd. (zie afb.27 op blz.28 en bijlage 3 op blz.39).

Basis van die derde onderzoek vormen de analyse van de zeven tabellen bij 'Het rapport Regelink/SBB' en de analyse van de verspreidingskaartjes van soorten op de Grote vlakte.

Afb.2 Ligging Oostvaardersplassen, de gekarteerde gebieden en "de grote vlakte" (bruin), waar alleen een florakartering is uitgevoerd. Geheel links ligt een strook land waar ook geen kartering is gemaakt, ik noemde dat eerder de randzone bij Almere. Omdat die strook land toegankelijk was op 20 mei heb ik daar destijds naar de vegetatie gekeken. In afb.4 op blz. 11 staat daarvan de kartering van aangeplante Eenstijlige meidoorn en Sleedoorn in die strook land tussen waterpartij en hekken bij Almere.

Een analyse van de zeven tabellen bij 'Het rapport Regelink'

In 'het rapport Regelink/SBB' staan 7 tabellen met opnamen in Oostvaardersveld en Kotterbos. Stap 1 is geweest om daarvan een samenvattende (synoptische) tabel samen te stellen (zie bijlage 1 op blz.34-37). De zeven tabellen omvatten ieder duidelijk afgebakende 'ecosysteemttypen' en alle opnamen binnen iedere tabel werden door mij beschouwd als representatief voor dat betreffende 'ecosysteemtype'. Er is niet gekeken naar verschillen tussen opnamen binnen deze zeven 'ecosysteemttypen'. De zeven ecosysteemttypen zijn:

Tabel 1: Wateren

Tabel 2: Rietmoeras

Tabel 3: Overstromingsgraslanden & Tred- en pioniervegetaties

Tabel 4: Zeer voedselrijke graslanden & Droge graslanden

Tabel 5: Ruigten

Tabel 6: Struwelen

Tabel 7: Voedselrijke vochtige bossen

De indeling in zeven tabellen is gedaan op basis van vochtigheid (nat → droog) en op basis van vegetatiestructuur (relatief open → gesloten). Ook zit er een logische volgorde in wat betreft positie in het veld. Deze volgorde loopt globaal van de wateren via de rietkragen, de overstroomde begraasde open vegetaties naar de drogere voedselrijke graslanden en dan via drie stappen van het dichtgroeien daarvan. Tabel 3 en 4 bevatten de meest intensief begraasde vegetaties, waarbij tabel drie de natte overstroomde graslanden omvat en tabel 4 de drogere iets hoger gelegen graslanden. Door dus te kijken waar alle soorten die gevonden werden (191) binnen één of meerdere van deze 7 tabellen voorkomen kun je een redelijk goed beeld opbouwen over de vegetatie in het gehele gebied.

Stap 1: Per tabel werd geteld in hoeveel opnamen een soort werd gevonden. Alle soorten uit alle tabellen samen werden in Excel onder elkaar op alfabetische volgorde gezet, en in zeven kolommen daarachter werd het aantal opnamen waarbinnen iedere soort binnen deze zeven tabellen werd aangetroffen genoteerd.

Stap 2: Aan deze 'synoptische' tabel werden (uit een standaardlijst) kolommen toegevoegd met daarin de Ellenberg-waarden per soort en de code van het syntaxon waarvoor de soort kenmerkend is. Vele soorten hebben een duidelijke voorkeur voor bepaalde ecologische condities, en kunnen daarmee als "kensoort" voor die condities gebruikt worden. De Vegetatie van Nederland (VvN, oude versie) is ingedeeld in 43 klassen van vegetaties, en veel soorten zijn kenmerkend voor één van deze 43 klassen. Daarom gelden veel soorten als 'kensoort' voor één van de 'syntaxa' uit de Vegetatie van Nederland, en die informatie is gebruikt om iedere soort te karakteriseren wat betreft zijn ecologische voorkeuren. In twee KNNV-veldgidsen is die informatie in de legenda's opgenomen, en de betreffende syntaxon-code is aan de totale soortenlijst van de soorten van de Oostvaardersplassen toegevoegd (zie kolom VvN).

De Ellenberg-waarden zijn overgenomen uit standaardlijsten, en karakteriseren 8 aspecten van de ecologische voorkeuren van een soort. Aan deze waarden zijn kleurcodes toegevoegd om de tabel meer leesbaar te maken. Zo staat de kolom N voor de Stikstof-voorkeur van een soorten van 9 (voedsel (stikstof)-rijke bodems, zoals vette zeeklei en zwaar bemeste akkers e.d.) tot 1 (zeer voedselarme bodems, zoals stuifzand.). Door de oranje-bruine kleur zie je direct dat vele gevonden soorten een grote voorkeur hebben voor zeer voedselrijke stikstofrijke bodems.

Stap 3: De alfabetische volgorde levert vanzelfsprekend geen ordening op die iets zegt over de ecologie. Daarom zijn alle soorten opnieuw geordend, van linksboven de soorten die alleen voorkomen in tabel 1, de wateren, tot rechtsonder de soorten die alleen voorkomen in tabel 7, de bossen. Er werd daarbij naar gestreefd om soorten die maximaal in dezelfde kolommen voorkomen bij elkaar te zetten.

Stap 4: Op de 'synoptische tabel' die zo ontstond zijn enkele selecties gemaakt die in het onderstaande één voor één worden besproken. De volgende selecties werden gemaakt:

1. Alle soorten die meer dan 10x in de tabellen voorkomen
2. Alleen de grassen uit de zeven tabellen
3. Alle soorten die kensoort zijn voor één van de graslandklassen (klassen 12 t/m 19)

In afb.3 direct hieronder de eerste van de zeven delen van de nieuw gevormde 'synoptische tabel'. Voor de rest van deze synoptische tabel, zie bijlage 1 op blz.34 t/m37.

In afb.5 op blz.12 staat een overzicht van alle klassen waarvan soorten werden aangetroffen in de 123 opnamen van 'Simons etal.' en in mijn eigen 11 'opnamen' op 20 mei 2018.

In bijlage 3 op blz. 39, en op blz.25&26 staan alle soorten die gevonden werden tijdens de soortenkartering door 'Simons etal.'.

Zie ook:

Schaminee etal., 2010. Veldgids Plantengemeenschappen van Nederland. KNNV

Schaminee etal., 2015. Veldgids Rompgemeenschappen van Nederland. KNNV

De synoptische tabel

		1		VvN		Fr	L	T	K	R	N	S	Foto	Tab.1	Tab.2	Tab.3	Tab.4	Tab.5	Tab.6	Tab.7			
		Synoptische tabel, op basis van 7 tabellen uit rapport: Regelink, Ecologie en Landschap, 2017: Vegetatie- en Plantensoortenkartering FIP1-1 Oostvaardersplassen 2017	Syntaxa ontleend aan KNNV,2010: Veldgids Plantengemeenschappen van Nederland en KNNV, 2015 : Veldgids Rompgemeenschappen, 2015.	Syntaxon waarvoor de soort het meest typerend is.	Mate van voorkomen	Fr	L	T	K	R	N	S	Foto's	Tab.1: Watervegetaties	Tab.2: Rietmoerassen	Tab.3: Overstr., Tred- & Pionierveg.	Tab.4 : Zeer voedselr. & droge græl.	Tab.5 : Ruigten	Tab.6: Struwelen	Tab.7: Voedselrijke vochtige bossen	Totaal	Opnamen JS d.d. 20 mei 2018	
		Aantal opnamen		KFK	Fr	L	T	K	R	N	S			9	17	12	14	39	16	16	123	11	
		Aantal soorten in opn.												13	48	55	69	84	71	52	191	68	
1		Phragmites australis	Riet	8Bb4	999	2	7	5	x	10	7	7	0	ab.	1	16	3	2	19	4	4	49	6
	R	Potamogeton pusillus	Tenger fonteinkruid	5		1	6	5	5	12	6	x	1		7						7		
2	R	Lemna trisulca	Puntkroos	1Ab1	998	1	7	6	3	12	7	5	1		5						5		
	R	Veronica beccabunga	Beekpunge	8Aa	788	2	7	x	3	10	7	6	0		1						1		
	R	Elodea nuttallii	Smalle waterpest	5B	099	1	7	6	3	12	?	7	0		4		1				5		
3	R	Alopecurus geniculatus	Geknikte vossenstaart	12Ba1	899	4	9	6	3	8	7	7	2		1		2				3		
		Veronica catanata	Rode waterereprijs	8Aa1		2	8	7	3	9	7	7	0		2		3				5		
	R	Alopecurus aequalis	Rosse vossenstaart	29Aa1	666	12	9	x	5	9	x	9	0		1		2				3		
	R	Cerathophyllum demersum	Grof hoornblad	5RG7	789	1	6	7	x	12	8	8	0		6		1				7		
	R	Potamogeton pectinatus	Schede fonteinkruid	5RG1	888	1	6	x	5	12	8	8	1		1		1				2		
	R	Ranunculus aquatilis aquatilis	Fijne waterranonkel	5Bc		1	7	5	2	11	5	6	0			1					1		
4	R	Spirodela polyrhiza	Veelwortelig kroos	1Aa2	889	1	7	6	5	11	6	6	1			2					2		
	R	Schoenoplectus tabernaemontani	Ruwe bies	8Bb2		2	8	7	6	10	9	6	3			1					1		
	R	Glyceria notata	Stomp vlotgras	8Aa4		2	8	5	3	10	8	8	0			1					1		
	R	Catabrosa aquatica	Watergras	29RG5	677	2	8	5	5	9	7	8	1			1					1		
	R	Rorippa amphibia	Gele waterkers	8	999	2	7	6	7	10	7	8	0			1					1		
	R	Persicaria maculosa	Perzikkruid	130Ab	999	7	6	6	3	5	7	7	0			1					1		
	R		Rietwalstro												1						1		

Afb.3: De eerste van zeven delen van de synoptische tabel (Zie bijlage 1 op blz.34 t/m37 voor de gehele tabel)

Na lang op en neer schuiven van soorten zijn in deze tabel de soorten die in dezelfde kolommen voorkomen bij elkaar komen te staan, en groepjes met een maximale overeenkomst in verspreiding over de zeven tabellen zijn opgedeeld in 28 groepjes van soorten (zie kolom 1). Ieder groepje bevat dus soorten die in Oostvaardersplassen een vergelijkbare verspreiding over de 7 'ecosysteemttypen' hebben, en zodoende staan graslandsoorten bij graslandsoorten en bossoorten bij bossoorten enz. Zo bestaat groepje 2 uit drie soorten die alleen in Tabel 1 : Watervegetaties gevonden zijn, en groepje 4 uit soorten die alleen in de rietmoerassen zijn gevonden.

Soorten die maar in een kolom staan zijn ook vaak maar weinig gevonden, en vrijwel alle meer algemene soorten staan in meerdere tabellen. Er is maar één soort die in alle tabellen voorkomt, namelijk Riet ('groepje 1'), welke in 49 van de 123 opnamen werd aangetroffen.

Op 20 mei vond ik 68 soorten in 8 opnamen en 3 soortenlijsten, terwijl in 123 opnamen 191 soorten werden aangetroffen. Dat is een kwestie van statistiek, en hoe meer opnamen je maakt, hoe meer (vaak wat meer zeldzame) soorten je vindt. Bovendien focuste ik mij die dag op graslanden en ruigten (de begraasde vegetaties), en bezocht ik niet het Oostvaardersveld en het Kotterbos.

Kolom 2 : Hier staat een R wanneer de soort alleen in de zeven tabellen voorkomt en niet door mijzelf werd gevonden op 20 mei toen ik 8 opnamen en 3 soortenlijsten maakte. Ik keek die dag niet naar wateren en rietmoerassen, dus in de laatste (roze) kolom staat alleen een getal bij Riet.

Kolom 3 en 4 : De Nederlandse en de wetenschappelijk naam van de soorten.

Kolom 5 : De code voor het syntaxon waarvan de soort 'kensoort' is. Van deze codes is in de analyses in dit rapport alleen de klasse-code gebruikt, vanzelfsprekend is een veel uitgebreidere analyse mogelijk, maar in het kader van dit onderzoek werd dat niet als zinvol beschouwd.

Kolom 6: KFK code (zie Heukels, Flora van Nederland). Deze code zegt alles over de algemeenheid en toename van een soort. Zo staat 999 voor zeer algemeen, nu en in het verleden, 457 staat voor een toename, hoewel de soort nog niet zeer algemeen is. In Oostvaardersplassen worden amper zeldzame soorten aangetroffen, en rode lijstsoorten zijn er maar 5 (zie bijlage 3 op blz.39). Er is maar een beschermd soort aangetroffen, te weten de Brede wespenorchis (enkele exemplaren in het Oostvaardersveld). Deze soort is overigens landelijk vrij algemeen, en is beschermd omdat alle orchideeën beschermd werden.

Kolom 7 t/m 14: De Ellenbergwaarden van soorten. (zie bijlage 2 voor een verklaring van de codes en getallen).

Kolom 15: Al dan niet waargenomen op foto's van het gebied (nog niet compleet ingevuld, komt later)

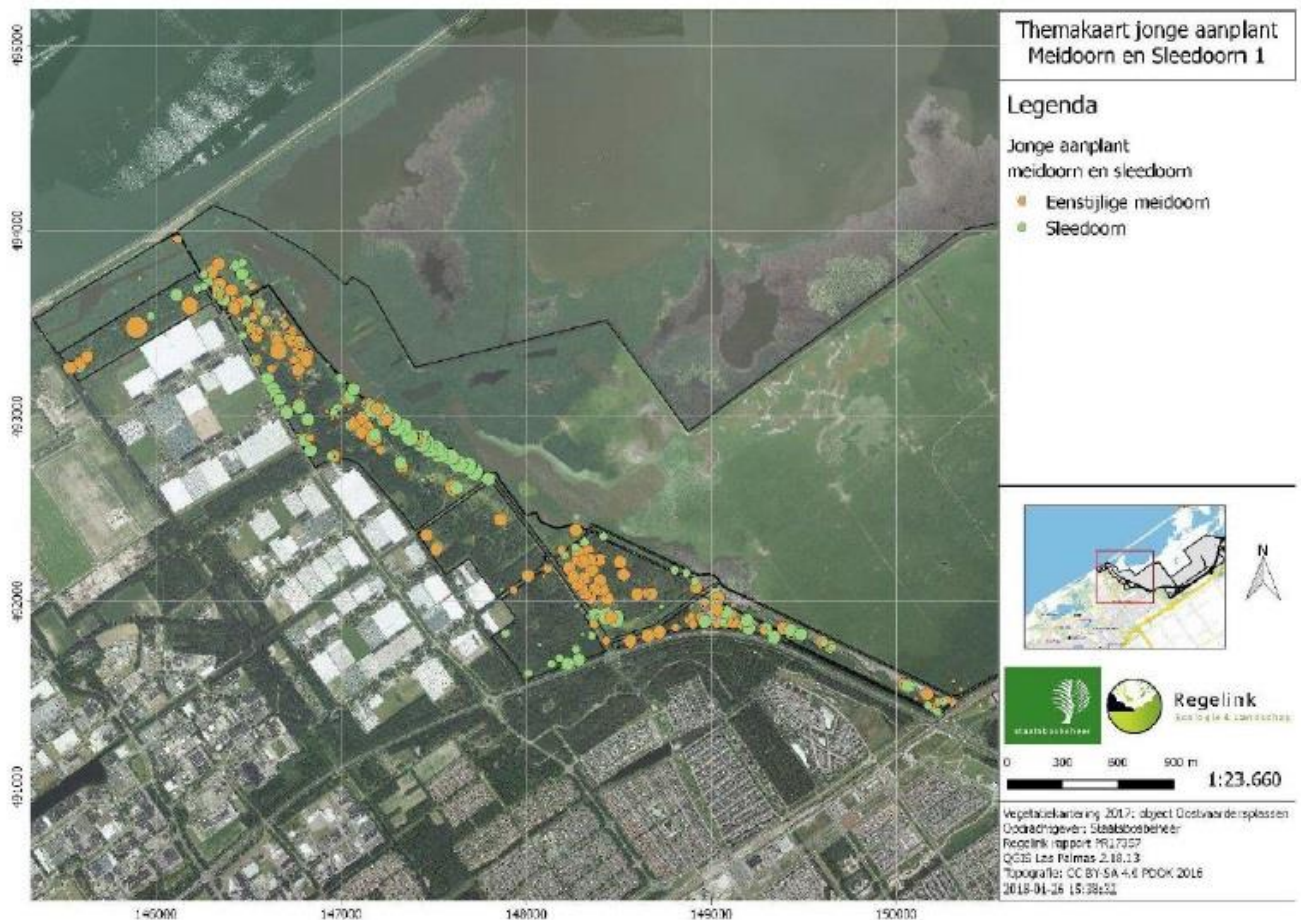
Kolom 16 t/m 22: Tellingen van aantal opnamen binnen een tabel waarin een soort voorkomt. (een 4 betekent bijvoorbeeld dat de soort in 4 opnamen binnen de betreffende tabel voorkomt. Hierbij is alleen gekeken naar aan/afwezigheid, en de abundantie is niet meegewogen).

Kolom 23: het totaal aantal opnamen waarin een soort werd aangetroffen.

Kolom 24: het aantal opnamen waarbinnen de soort binnen mijn 8 opnamen en 3 lijsten werd aangetroffen op 20 mei 2018.

Vergelijking van door 'Simons etal.' en mij aangetroffen vegetatieklassen

In het rapport van 31 mei 2018 stel ik dat veruit de meeste open vegetaties in Oostvaardersplassen behoren tot de klassen 12: Tredvegetaties, 31: Ruderale (ruigte-)vegetaties, 32: Natte strooiselruigten; 33: Nitrofiele zomen, 30: Akkergemeenschappen en 8: Rietklasse. Ook benoem ik de struweelsoorten (Klasse 37), maar stel dat die niet floreren in Oostvaardersplassen, daar ze vermoedelijk aangeplant zijn. Dat laatste wordt bevestigd door 'Simons etal' in een kaartje waarin de verspreiding van de 'aangeplante "Eenstijlige meidoorn en Sleedoorn" wordt weergegeven (zie afb.4, direct hieronder).

Afb.4: Themakaart jonge aanplant. Bron: 'Simons et al., 2017

Met onderstaande tabel (afb.5 op volgende bladzijde) wordt het beeld dat ik op 31 mei schetste geheel bevestigd.

Zijn er graslanden in de Oostvaardersplassen?

Ik stel in mijn 1ste rapport van 20 mei 2018, en dat herhaal ik in mijn tweede rapport van 11 oktober 2018, dat er in Oostvaardersplassen geen graslanden in de eigenlijke zin van het woord voorkomen. Het verschil van inzicht tussen mij en 'Simons et al' heeft te maken met het gegeven dat zij de begraasde terreindelen waar Engels raaigras later in het jaar sterk is toegenomen als klasse 16-graslanden duiden, terwijl ik deze benoem als klasse 12 tredvegetaties (Weegbree-klasse). De bekende raaigrasweiden vormen een rompgemeenschap binnen klasse 12, en daarin domineert Engels raaigras. Het gaat daarbij om zwaar betreden en begraasde weiden, en Engels raaigras weet zich daar goed te handhaven. Veel begraasde terreinen in Nederland worden gedomineerd door Engels raaigras (de zgn. raaigrasweiden), en men spreekt daarbij in de volksmond vaak over 'graslanden'. Je kunt dus stellen dat blijkbaar later in het jaar diverse in het voorjaar vrijwel vegetatieloze plekken (zie afb.16&17 op blz.20) later in het jaar alsnog dichtgroeien met Engels raaigras, en dan als grasland aangeduid zouden kunnen worden. Het gaat daarbij dus om 'graslanden' die vallen binnen de klasse der tredvegetaties (Weegbree-klasse), en die het beste als 12RG9 RG Ruw beemdgras en Engels raaigras aangeduid kunnen worden. Zie verder blz.16, met copy uit KNNV-gids over 12RG9, hieronder.

Juist het feit dat deze 'graslanden' zo zwaar betreden worden door grote grazers, waarbij de grasmat kapot gelopen wordt, en de productiecapaciteit in de winter naar 0 terugloopt, is kenmerkend voor een tredvegetatie, dat is precies hetzelfde proces wat ook in bermen a.g.v. betreding door mensen en door verkeer etc. gebeurt. Tredvegetaties zijn al die vegetaties waar betreding een dominante sturende factor is !

Klasse	I : Watervegetaties	II : Rietmoerassen	III : Overstromings- graslanden & Tred- en pioniervegetaties	IV : Zeer voedselrijke graslanden & Droge graslanden	5: Ruigten	6 : Struwelen	7 : Voedselrijke vochtige bossen	Totaal	Opnamen Jaap Slurink 20 mei 2018
Aantal opnamen	9	17	12	14	39	16	16	123	11
Aantal soorten	13	48	55	69	84	71	52	191	68
Gemiddeld soorten/opn.	4,33	5,88	10,17	14,14	10,36	10,63	8,56		13,18
1 Eendenkroos-klasse	2	2						3	0
5 Fonteinkruiden-klasse	4	1	3					5	0
8 Riet-klasse	5	8	7	2	3	3	1	14	3
9 Klasse van de kleine zeggen		2	1		1		1	2	1
12 Weegbree-klasse (tredvegetaties)	1	3	13	9	8	5	2	18	9
14 Klasse van de droge graslanden op zandgrond				1	1		1	1	1
15 Klasse van de kalkgraslanden			1	1	1			1	1
16 Klasse van de matig voedselrijke graslanden		2	2	11	7	6	4	13	6
22 Klasse van de vloedgemeenschappen			1	1	1	1		1	0
26 Zeeaster-klasse			2	2	1			3	0
28 Dwergbiezen-klasse		1	1					1	0
29 Tandzaad-klasse	1	4	11	2	1			15	1
30 Klasse vd akkergemeenschappen		5		7	9	5	5	15	9
31 Klasse van de ruderaal gemeenschappen		3	1	10	9	6	4	13	6
32 Klasse van de natte strooiselruigten		3	1	2	3	6	4	6	3
33 Klasse van de nitrofiële zomen		2	2	4	6	3	3	8	6
34 Klasse . vd kapvlaktengemeenschappen		1		1	1	2	1	2	0
36 Klasse van de wilgenbroekstruwelen		1			1	1	1	2	1
37 Klasse van de doornstruwelen				1	4	10	3	11	6
38 Kl. vd wilgenvaldebossen en struwelen		1			3	1	3	4	1
39 Klasse van de elzenbroekbossen						1	1	1	0
41 Klasse van de naaldbossen					1	2	1	2	0
42 Kl. vd eiken- en beukenbossen op voedselarme grond						1	2	2	0
43 Kl. vd eiken- en beukenbossen op voedselrijke grond					1		3	4	2
Onbepaald		9	8	15	22	18	12	44	12

Afb.5.: Synoptische tabel met het aantal soorten dat kenmerkend is voor klassen, en hun voorkomen in de zeven 'ecosysteemttypen'. Lichtblauw Klasse 8, groen de graslandklassen (12 t/m 19) en in roze de soorten die typerend zijn voor klassen op vaak stikstofrijke bodems.

In afb.5 is Tabel 4 Zeer voedselrijke graslanden & Droge graslanden donkergroen aangegeven. Verticaal staan alle Klassen waarvan soorten tijdens het veldwerk van 'Simons et al.' en van mijzelf zijn aangetroffen.

Eerste conclusie is dat dat een brede range aan klassen is (in totaal 24), maar dat van 12 van die 24 klassen maar 3 of minder soorten gevonden zijn, en bij nadere beschouwing blijken vele daarvan maar op 1 plek aangetroffen te zijn. De bulk aan soorten zijn soorten die kenmerkend zijn voor klassen 8 (14 soorten), 12 (18 soorten), 16 (13 soorten, waarvan ik er ook 6 aantrof), 29 (15 soorten, die hun verspreiding vooral op De Grote Vlakte en in het Oostvaardersveld hebben, waar ik niet kwam op 20 mei), 30 (15 soorten); 31 (13 soorten); 33 (8 soorten) en 37 (11 soorten, waarvan ik er ook 6 vond).

Mijn eerder getrokken conclusies blijven dus gehandhaafd. Wel groeien er meer soorten uit de Tandzaad-klasse (Klasse 29), en dat zijn soorten van natte laaggelegen voedselrijke ruderaal standplaatsen (in Tabel 3 komen 11 van deze soorten voor, in 4 slechts 2), terwijl in de randzone (buiten 'de grote vlakte' dus) meer soorten uit klasse 31 (Ruderaal gemeenschappen op iets drogere bodems: 10 in Tabel 4 tegen slechts 1 in Tabel 3). Veel soorten uit de tandzaad klasse komen pas laat in het seizoen tot ontwikkeling, wat er toe kan leiden dat ik deze soorten op 20 mei over het hoofd zag, terwijl de opnamen in 'Simons et al.' in de zomer en nazomer zijn gemaakt, wat de biomassa productie- en bloeipiek van deze groep van soorten is.

De meest algemene soorten in Oostvaardersplassen

Veel soorten komen maar 1 of enkele keren voor, en zeggen dus weinig over de ecologie van het gebied. Soorten zoals Knoopkruid, Grote ratelaar, Brede wespenorchis en vele andere kunnen via vele manieren in Oostvaardersplassen zijn terecht gekomen, maar uit hun zeldzaamheid en hun vaak specifieke voorkomen (een net iets droger zandiger randje, een dijkje net buiten de graslanden etc.) kun je opmaken dat ze zich nooit op grote schaal zullen vestigen in het gebied, omdat de bodems en de hydrologie ongeschikt voor deze soorten zijn. En ook is de indeling soms wonderlijk, en Smalle weegbree zou typerend zijn voor syntaxon 15RG20, een kalkgraslandtype, maar komt door heel Nederland in een breed spectrum van graslandvegetaties voor, en dat deze soort veel in het gebied voorkomt zou er op moeten wijzen dat de soort meer typerend is voor klasse 12 dan voor 15RG20.

		Soorten > 10x		VvN	KFK	Fr	L	T	K	F	R	N	S	Foto	Tab.1	Tab.2	Tab.3	Tab.4	Tab.5	Tab.6	Tab.7	Totaal	JS
1		Phragmites australis	Riet	88b4	999	2	7	5	x	10	7	7	0	ab.	1	16	3	2	19	4	4	49	6
	R	Lemna minor	Klein kroos	1	999	1	7	5	3	11	x	6	1		7	4	3					14	
5	R	Eleocharus palustris	Gewone waterbies	[8]		2	8	x	x	10	x	?	0		1	3	7					11	
7	R	Rumex conglomeratus	Kluwenzuring	[1]	999	5	8	6	3	7	x	8	0			2	1	5	4			12	
		Urtica dioica	Grote brandnetel (33)	33RG1	999	7	x	x	x	6	7	9	0		4		7	34	14	15		69	5
8		Eupatorium cannabinum	Koninginnekruid [32]	32RG3	899	6	7	5	3	7	7	8	0		3	1	2	17	4	2	29	3	
		Sonchus arvensis	Aktermelkdistel	30A	999	7	7	5	x	5	7	x	1		1		4	15	2	1	23	2	
		Brassica nigra	Zwarte mosterd	30RG09	778	7	8	7	5	8	8	7	0	ab.	1		7	11	3	1	23	4	
		Convolvulus sepium	Haagwinde [32]	32RG5	999	5	8	6	5	6	7	9	0		1			10	3	2	16	2	
	R	Salix alba	Schietwilg (ook: 43RG6)	38	899	2	(5)	6	6	8	8	7	0		1			2	2	5	10		
		Lycopus europaeus	Wolfsfoot	8	999	2	7	6	5	9	7	7	0		4	2	1	9	2		18	2	
9		Plantago major major	Grote weegbree	12	999	7	8	x	x	5	x	6	0		1	4	11	3	2		21	2	
		Agrostis stolonifera	Fioringras	12Ba		5	8	x	5	6	x	5	1		1	9	4	3	1		18	1	
		Trifolium repens	Witte klaver	[1]	999	7	8	x	x	5	6	6	1			1	8	1			10	1	
		Plantago lanceolata	Smalle weegbree	15RG20	999	7	6	x	3	x	x	x	x			2	9	2			13	5	
		Rumex obtusifolius	Ridderzuring	33RG5	999	7	7	5	3	6	x	9	0	fr		2	6	7	2		17	4	
16		Taraxacum officinale	Gewone paardenbloem	16B	999	7	7	x	x	5	x	8	1			1	6	3	1	2	13	2	
	R	Tripleurospermum maritimum	Reukeloze kamille	22Aa1	899	7	9	6	3	6	7	8	6	ab.		5	6	3	2		15		
	R	Lolium perenne	Engels raaigras [16RG13&23]	12RG9	999	7	8	6	3	5	7	7	0			4	12	11	3	3	33		
	R	Epilobium hirsutum	Harig wilgenbroosje	34Aa1	899	6	7	5	5	8	8	8	1		4		2	15	1	2	24		
17		Carduus crispus	Kruldistel	31	889	7	7	6	x	6	7	9	0	ab.	1		4	16	2	2	25	1	
		Poa trivialis	Ruw beemdgras	12RG9	999	7	6	x	3	7	x	7	1		2		1	12	2	6	23	6	
		Symphytum officinale	Gewone smeerwortel	32	999	4	7	6	3	7	x	8	0				1	9	2	2	14	1	
		Sambucus nigra	Gewone vlier	37	999	7	7	5	3	5	x	9	0				1	4	8	12	25	2	
		Cirsium arvense	Akkerdistel	31RG8	999	7	8	5	x	x	x	7	1	ab			6	18	6	3	33	6	
		Galeopsis tetrahit	Gewone hennepnetel	[1]	999	7	7	x	3	5	x	6	0				3	4	3	2	12	4	
		Dactylis glomerata	Kropaar	16B	999	7	7	x	3	5	x	6	0				3	12	3	2	20	1	
	R	Elytrichia repens	Kweek	31Ca	999	7	7	6	7	5	x	8	1	ab.	1		2	12	1		16		
		Hieracium sphondylium	Gewone bereklauw	[1]	999	7	7	5	2	5	x	8	0	sp.	1		1	10	2		14	2	
		Galium aparine	Kleeftkruid	33	999	7	7	6	3	x	6	8	0			1		10	9	11	31	3	
		Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	37Ac3	788	7	6	5	3	5	8	5	0					2	10	2	14	2	
		Brachytectium rutabulum	Gewoon dikkopmos	[1]											1		4	16	8	7	36		

Afb.6: Alleen de soorten die meer dan 10 x in een van de tabellen van 'Simons et al.' voorkomen. Volgorde als in hoofdtabel in bijlage 1.

Grote brandnetel is veruit de meest algemene soort (aangetroffen in 69 van de 123 opnamen in de zeven tabellen van Simons et al., zie ook afb.29 op blz.30), met Riet op de tweede plaats (49 van de 123 opnamen).

Met oranjeroos is een hoge tot zeer hoge waarde voor het N-getal weergegeven. Dit zijn dus soorten die een voorkeur hebben voor zeer stikstofrijke bodems. De 9 voor Grote brandnetel geef aan dat deze soort zeer stikstofrijke condities prefereert, en daarom is het ook de meest algemene soort in Oostvaardersplassen, een gebied met zeer voedselrijke bodems waarbij de grote grazers met hun mest en urine de bodems eens extra 'ver-mest' hebben. In feite is het begraasde gebied een zwaar overbemeste 'paardenwei/hertenpark'. Ook de zware bemesting door Grauwe ganzen speelt daarbij een grote rol, ik spreek daarom van een slecht beheerde ganzenfokkerij (pluimveebedrijf zonder winst oogmerk).

Opvallend is dat Jakobskruid niet in deze lijst voor komt. Die soort wordt vooral aangetroffen in 'de grote vlakte' (waar hij vml. is uitgezaaid ooit), maar nauwelijks in Oostvaardersveld en Kotterbos. Deze soort is niet in kaart gebracht door Simons et al., daarvoor is die veel te algemeen in het gebied (zie o.a. afb.21 op blz.23).

Zwarte mosterd is door 'Simons et al.' in 23 opnamen aangetroffen, hoewel deze een grote verspreiding heeft in het hele gebied. Maar ook soorten als Akkerdistel (33) en Kruldistel (25) en Ridderzuring (17) komen met vergelijkbare frequenties voor, en de oppervlakten van een opname zijn ook maar enkele vierkante meters, dus dit is ook een kwestie van statistiek. Bij grotere opnamen waren de frequenties hoger geweest.

Van belang is te stellen dat hier slechts de frequentie van soorten is bepaald. Een soort kan zeer veel oppervlakte innemen (BB-code bijv. 3), terwijl een andere soort maar zeer weinig ruimte inneemt (BB-code r of +). Wanneer de 'bedekking' meegewogen zou worden zouden hoogst waarschijnlijk stikstofminnende ruige soorten veruit de grootste aandeel in het gehele ecosysteem hebben, met verspreid een groot aantal voor dit gebied zeldzame tot zeer zeldzame soorten.

Grassen en Graslanden in de Oostvaardersplassen

Vaak wordt gezegd dat grote grazers vooral grassen zouden moeten eten, maar vermoedelijk zouden echte Wilde paarden en Oerrunderen (in Oostvaardersplassen lopen alleen gefokte uitgezette en dus geen wilde dieren), en zeker ook Edelherten, ook vele andere zaken eten. Vanwege dat 'grassen-voorkeur-idee' heb ik alle grassen bij elkaar gezet, in totaal 22 soorten. Wat opvalt is dat 6 soorten typerend zijn voor klasse 12 (Tred-vegetaties) en maar 4 voor Klasse 16 (Voedselrijke graslanden). En binnen Tabel 4 worden de soorten van Klasse 12 ook 2x zo vaak aangetroffen als die van klasse 16 (opgeteld 21x versis 10x).

Het meest algemene gras, Riet, wordt gegeten als jonge scheuten, maar oud Riet lijkt alleen gegeten te worden bij gebrek aan alternatief. In de hongerwinter van 2017-2018 stond er op veel plaatsen nog vrij veel dood Riet, maar dat lijkt niet consumeerbaar te zijn.

Een in de veehouderij populair gras, Engels raaigras, komt vrij veel voor. Ooit schijnt dat uitgezaaid te zijn, maar ook van nature hoort het in deze wereld thuis. Als klasse 12 soort kan het goed tegen betreding en op compleet kaal- en kapotgelopen bodems kan het later in het jaar toch een redelijk hoge bedekking bereiken. Zo staat de soort in de Grassentabel in vrijwel alle opnamen (op 1 na), en met een abundantie van 3 (25-50%: 2x), 4 (50-75%: 7x) en zelfs 5 (75-100%: 3x). Dat wijst er overigens wel op dat de indeling in Klasse 16 van deze graslanden zeker niet klopt, en dat het in feite om klasse 12-vegetatie gaat. In afb.9 op blz.16 is blz.97 uit de KNNV-gids over rompgemeenschappen overgenomen, en als je de soortensamenstelling in deze lijst en die in de tabel vergelijkt behoren deze vegetatie zeker tot deze rompgemeenschap, de zgn. raaigrasweiden.

		Grassen		VvN		Fr	L	T	K	F	R	N	S	Foto	Tab.1	Tab.2	Tab.3	Tab.4	Tab.5	Tab.6	Tab.7		
		Aantal opnamen		KFK	Fr	L	T	K	F	R	N	S			9	17	12	14	39	16	16	123	11
	R	Glyceria notata	Stomp vlotgras	8Aa4		2	8	5	3	10	8	8	0			1						1	
1		Phragmites australis	Riet	8Bb4	999	2	7	5	x	10	7	7	0	ab.	1	16	3	2	19	4	4	49	6
		Phalaris arundinacea	Rietgras ook: 32RG7	8RG6	999	4	7	5	x	8	7	7	0									1	
11		Poa annua	Straatgras	12	999	7	7	x	5	6	x	8	1				3	4				7	6
		Agrostis stolonifera	Fioringras	12Ba		5	8	x	5	6	x	5	1			1	9	4	3	1		18	1
3	R	Alopecurus geniculatus	Geknikte vossenstaart	12Ba1	899	4	9	6	3	8	7	7	2		1		2					3	
	R	Festuca arundinacea	Rietzwenkgras	12RG2	899	4	8	5	x	7	7	5	2					1				1	
	R	Lolium perenne	Engels raaigras [16RG13&23]	12RG9	999	7	8	6	3	5	7	7	0				4	12	11	3	3	33	
		Poa trivialis	Ruw beemdgras	12RG9	999	7	6	x	3	7	x	7	1			2		1	12	2	6	23	6
	R	Holcus lanatus	Gestreepte witbol	16	999	9	7	6	3	6	x	5	1					5	1			6	
	R	Poa pratensis pratensis	Veldbeemdgras	(16)	999	7	6	x	x	5	x	6	0						3	3	1	7	
		Dactylis glomerata	Kropaar	16B	999	7	7	x	3	5	x	6	0					3	12	3	2	20	1
	R	Arrhenatherum elatius	Glanshaver	16Bb	999	7	8	5	3	x	7	7	0					2	2	1		5	
	R	Festuca rubra	Rood zwenkgras	26Ac	999	7	x	x	5	6	6	x	0					1				1	
	R	Alopecurus aequalis	Rosse vossenstaart	29Aa1	666	12	9	x	5	9	x	9	0		1		2					3	
	R	Catabrosa aquatica	Watergras	29RG5	677	2	8	5	5	9	7	8	1			1						1	
	R	Elytrichia repens	Kweek	31Ca	999	7	7	6	7	5	x	8	1	ab.		1		2	12	1		16	
	R	Ceratocloa carinata	Gekielde dravik	[]	046	7													1			1	
	R	Agrostis capillaris (tenuis)	Gewoon struisgras	[]	999	7	7	x	3	x	4	4	0b					1	2			3	
	R	Calamagrostis epigejos	Duinriet	[]	788	7	7	5	7	x	x	6	0					1	2	2	2	7	
28	R	Phleum spec	Timoteegras (groep)															4	2			6	
	R	Agrostis spec.	Struisgras spec.																	1	1	2	

Afb.7: Selectie van alle grassen in de zeven tabellen van 'Simons et al.'

		Graslanden:	Klassen 12 t/m 19	VvN		Fr	L	T	K	F	R	N	S	Foto	Tab.1	Tab.2	Tab.3	Tab.4	Tab.5	Tab.6	Tab.7		
		Aantal opnamen		KFK	Fr	L	T	K	F	R	N	S			9	17	12	14	39	16	16	123	11
9		Plantago major major	Grote weegbree	12	999	7	8	x	x	5	x	6	0			1	4	11	3	2		21	2
		Potentilla anserina	Zilver schoon	12	999	5	7	6	x	6	x	7	1				4					4	3
11		Poa annua	Straatgras	12	999	7	7	x	5	6	x	8	1				3	4				7	6
		Polygonum aviculare	Gewoon varkensgras	12Aa	999	7	7	7	3	5	8	7	0				3	1		1		5	1
	R	Coronopus squamatus	Grove varkenskers	12Aa2	433	7	8	7	3	6	7	6	1				1					1	
15	R	Matricaria discoidea	Schijfkamille	12Aa2	899	7	8	5	3	5	7	8	0				1		1			2	
		Agrostis stolonifera	Fioringras	12Ba		5	8	x	5	6	x	5	1			1	9	4	3	1		18	1
	R	Ranunculus sardous	Behaarde boterbloem	12Ba	777	4	8	6	4	8	x	7	1					1				1	
3	R	Alopecurus geniculatus	Geknikte vossenstaart	12Ba1	899	4	9	6	3	8	7	7	2		1		2					3	
	R	Rorippa sylvestris	Akkerkers	12Ba1	899	4	6	6	3	8	8	6	0				1					1	
	R	Potentilla reptans	Vijfvingerkruid	12Ba1	899	7	6	6	3	6	7	5	0				1					1	
	R	Carex hirta	Ruige zegge	12Ba1	899	7	7	6	3	6	x	5	0				1					1	
		Rumex crispus	Kruizuring	12Ba1	999	7	7	5	3	7	x	6	0	fr.			2	3	4			9	3
	R	Festuca arundinacea	Rietzwenkgras	12RG2	899	4	8	5	x	7	7	5	2					1				1	
		Juncus inflexus	Zeegroene rus	12RG4	888	4	8	5	3	7	8	4	1									1	
		Ranunculus repens	Kruipende boterbloem	12RG7	999	5	6	x	x	7	x	7	1					2	3			5	3
	R	Lolium perenne	Engels raaigras [16RG13&23]	12RG9	999	7	8	6	3	5	7	7	0				4	12	11	3	3	33	
		Poa trivialis	Ruw beemdgras	12RG9	999	7	6	x	3	7	x	7	1			2		1	12	2	6	23	6
		Geranium molle	Zachte ooievaarsbek	(14Bc2)	999	7	7	6	3	4	5	4	0					1	1		1	3	1
		Plantago lanceolata	Smalle weegbree	15RG20	999	7	6	x	3	x	x	x	x				2	9	2			13	5
	R	Cardamine pratensis	Pinksterbloem	16	999	4	4	x	x	7	x	x	0					1				1	
	R	Vicia cracca	Vogelwikke	16	999	7	7	5	x	6	x	x	1					1				1	
		Trifolium pratense	Rode klaver	16	999	7	7	x	3	5	x	x	0					1				1	1
	R	Holcus lanatus	Gestreepte witbol	16	999	9	7	6	3	6	x	5	1					5	1			6	
		Ranunculus acris	Scherpe boterbloem	16	999	9	7	x	3	6	x	x	0					1		1		2	2
		Cerastium fontanum vulgare	Gewone hoornbloem (cbs)	16	999	7	6	3	4	5	3	5	0			1		1	1			3	1
	R	Poa pratensis pratensis	Veldbeemdgras	(16)	999	7	6	x	x	5	x	6	0						3	3	1	7	
	R	Cirsium palustre	Kale jonker	16A	999	4	7	5	3	8	4	3	0					2	3	2	1	8	
16		Taraxacum officinale	Gewone paardenbloem	16B	999	7	7	x	x	5	x	8	1				1	6	3	1	2	13	2
		Dactylis glomerata	Kropaar	16B	999	7	7	x	3	5	x	6	0					3	12	3	2	20	1
	R	Arrhenatherum elatius	Glanshaver	16Bb	999	7	8	5	3	x	7	7	0					2	2	1		5	
		Bellis perennis	Madeliefje	16Bc	999	9	8	x	2	5	x	6	0					2				2	1

Afb.8: Selectie van alle soorten in de zeven tabellen die kensoort zijn voor een van de graslandtypen

12RG9**RG Ruw beemdgras en Engels raaigras**

[Weegbree-klasse]

RG Poa trivialis-Lolium perenne-[Plantaginetea majoris]

VVN3: 12RG1, pg. 44

SBB: 12a, 16-m

Bij intensieve beweiding ontstaan soortenarme, door Ruw beemdgras en Engels raaigras gedomineerde graslanden, vooral op kleigrond, maar bij zware bemesting ook op zand en veen. In het bijzonder Engels raaigras, die aan de begroeiing een glanzend donkergroen uiterlijk geeft, is een uiterst productief gras met een hoge voedingswaarde. In het verleden werden deze cultuurgraslanden als een zelfstandige associatie gezien, het *Poo-Lolietum* (Associatie van Ruw beemdgras en Engels raaigras), maar de floristische samenstelling is zodanig dat plaatsing op het niveau van de associatie slecht te verdedigen is. In de Duitse literatuur worden de desbetreffende graslanden vaak tot de Kamgrasweide gerekend, maar soorten van de Weegbree-klasse hebben toch duidelijk een overwicht op die van de Klasse van de matig voedselrijke graslanden. Naast de genoemde grassen zijn een handvol andere zeer algemene soorten met hoge presentie aanwezig, waaronder Witte klaver, Kweek en paardenbloemen, de laatste plaatselijk met hoge bedekking. De Rompgemeenschap van Ruw beemdgras en Engels gras neemt in ons land van alle vegetatietypen ongetwijfeld de grootste oppervlakte in beslag, ofschoon ze tegenwoordig door frequent scheuren van de zode en opnieuw inzaaien met graszaad op veel plaatsen wordt omgezet in nog soortenarmere begroeiingen. Dit betreft 'kunstweiden', die nauwelijks nog grasland genoemd kunnen worden en sterke verwantschap vertonen met akkergemeenschappen. Onkruiden als Vogelmuur, Gewoon herderstasje en Paarse dovenetel, zijn dan vrijwel de enige spontaan gevestigde soorten die de ingezaaide grassen vergezellen.

In zwaar bemeste graslanden, zoals in de Rompgemeenschap van Ruw beemdgras en Engels raaigras, kunnen in het vroege voorjaar paardenbloemen de vegetatie geel kleuren (Foto: Joop Schaminée).

SYNOPTISCHE TABEL

<i>Aantal opnamen</i>	828	Kropaar	33
		Akkerdistel	29
Engels raaigras	100	Gewoon varkensgras	28
Ruw beemdgras	100	Grote vossenstaart	27
Paardenbloem	83	Gewone hoornbloem	23
Witte klaver	72	Timoteegras	21
Kweek	69	Grote weegbree	22
Vogelmuur	58	Ridderzuring	19
Straatgras	58	Krulzuring	17
Kruipende boterbloem	58	Veldbeemdgras	16
Herderstasje	41	Madeliefje	15
Geknikte vossenstaart	39	Grote brandnetel	12
Fioringras	35	Scherpe boterbloem	12

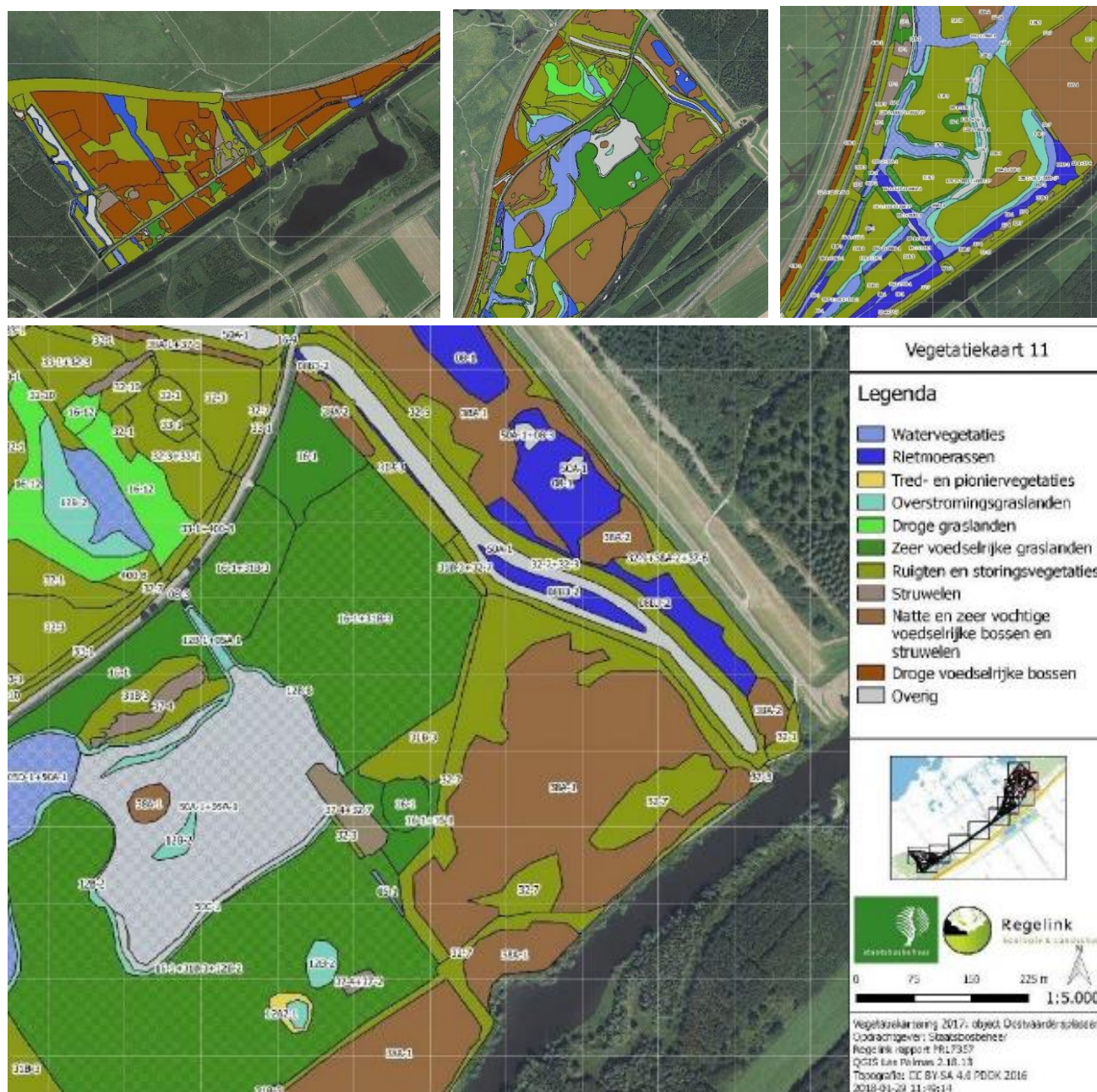
Afb.9: Copy van bladzijde uit KNNV-veldgids RG met beschrijving van Rompgemeenschap 12RG9

Uit deze lijst van 24 soorten komen de volgende 21 soorten in de 14 opnamen van Tabel 4 voor: Engels raaigras (12x); Ruw beemdgras (1x); Paardenbloem (6x); Witte klaver (8x); Kweek (2x); Vogelmuur (3x); Straatgras (4x); Kruipende boterbloem; Herderstasje (3x); Fioringras (4x); Kropaar (3x); Akkerdistel (6x); Gewoon varkensgras (1x); Gewone hoornbloem (1x); Timotheegras (4x); Grote weegbree (11x); Ridderzuring (6x); Krulzuring (3x); Madeliefje (2x); Grote brandnetel (7x) en Scherpe boterbloem (1x).

Niet aanwezig in tabel 4: Geknikte vossenstaart (wel in gebied); Grote vossenstaart (niet in gebied, klasse 16 soort: kensoort voor 16Ba); Veldbeemgras: wel in de ruigtes eromheen;

Deze overeenkomst is dermate groot, dat zonder enige twijfel alle graslanden uit de Tabel 4 van 'Simons et al.' als 12RG9 aangeduid moeten worden.

Daarbij moet ook vermeld worden dat ook binnen deze vegetaties een groot aandeel van soorten uit de klassen nitrofiële zomen, ruderaal soorten en akkerplanten aanwezig zijn.

Afb. 10, 11, 12 en 13: Vier delen van de vegetatiekartering.

Op de vegetatiekaart staan de door 'Simons et al' als klasse 16 aangeduide vegetaties als donkergroen op de kaart. Het grootste vlak betreft het Oostvaardersveld, waar vele foto's vandaan komen, zoals die van Reina Ruys Kamstra in mijn tweede rapport. Ook maakte ik daar in op 16 maart een serie foto's van vrijwel kale bodem (zie ook afb. 16&17 op blz. 20).

Klasse		I : Watervegetaties	II : Rietmoerassen	III : Overstromings- graslanden & Tred- en pioniervegetaties	IV : Zeer voedselrijke graslanden & Droge graslanden	5: Ruigten	6 : Struwelen	7 : Voedselrijke vochtige bossen	Totaal	Opnamen Jaap Slurink 20 mei 2018
	Aantal opnamen	9	17	12	14	39	16	16	123	11
	Aantal soorten	13	48	55	69	84	71	52	191	68
	Gemiddeld soorten/opn.	4,33	5,88	10,17	14,14	10,36	10,63	8,56		13,18
1	Eendenkroos-klasse	2	2						3	0
5	Fonteinruiden-klasse	4	1	3					5	0
8	Riet-klasse	5	8	7	2	3	3	1	14	3
9	Klasse van de kleine zeggen		2	1		1		1	2	1
12	Weegbree-klasse (tredvegetaties)	1	3	13	9	8	5	2	18	9
14	Klasse van de droge graslanden op zandgrond				1	1		1	1	1
15	Klasse van de kalkgraslanden			1	1	1			1	1
16	Klasse van de matig voedselrijke graslanden		2	2	11	7	6	4	13	6
22	Klasse van de vloedgemeenschappen			1	1	1	1		1	0
26	Zeeaster-klasse			2	2	1			3	0
28	Dwergbiezen-klasse		1	1					1	0
29	Tandzaad-klasse	1	4	11	2	1			15	1
30	Klasse vd akkergemeenschappen		5		7	9	5	5	15	9
31	Klasse van de ruderaal gemeenschappen		3	1	10	9	6	4	13	6
32	Klasse van de natte strooiselruigten		3	1	2	3	6	4	6	3
33	Klasse van de nitrofiële zomen		2	2	4	6	3	3	8	6
34	Klasse . vd kapvlaktengemeenschappen		1		1	1	2	1	2	0
36	Klasse van de wilgenbroekstruwelen		1			1	1	1	2	1
37	Klasse van de doornstruwelen				1	4	10	3	11	6
38	Kl. vd wilgenvloedbossen en struwelen		1			3	1	3	4	1
39	Klasse van de elzenbroekbossen						1	1	1	0
41	Klasse van de naaldbossen					1	2	1	2	0
42	Kl. vd eiken- en beukenbossen op voedselarme grond						1	2	2	0
43	Kl. vd eiken- en beukenbossen op voedselrijke grond					1		3	4	2
	Onbepaald		9	8	15	22	18	12	44	12

Afb. 14: Overzicht van het aantal kensoorten per tabel uit het rapport 'Simons et al.'

Conclusie: Vegetaties op Oostvaardersveld zijn geen graslanden maar tred-vegetaties

Uit het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat deze vlakken bestaan uit vegetaties uit klasse 12 (Weegbree-klasse: tredvegetaties), met daarin een groot aandeel klasse 30 (Akkergemeenschappen: 7 soorten); klasse 31 (Ruderaal gemeenschappen: 10 soorten) en 33 (nitrofiële zomen: 4 soorten).

Ook zijn er 11 soorten uit Klasse 16, de matig voedselrijke graslanden in de opnamen aanwezig, maar alle met een lage frequentie. Alleen Gestreepte witbol en Paardenbloem hebben een iets hogere frequentie, maar die groeien beide ook uitstekend in betreden plaatsen.

De 11 soorten die kensoorten zijn voor klasse 16 en hun voorkomen in 14 opnamen van 'Simons et al.':

Pinksterbloem (1x: +); Vogelwikke (1x: 2a); Rode klaver (1x: +); Gestreepte witbol (5x: + + + 3 2a); Scherpe boterbloem (1x: r); Gewone hoornbloem (1x: +); Kale jonker (2x: + +); Gewone paardenbloem (6x: 2a r 2a + + 2b); Kropaar (3x: + + +); Glanshaver (2x: + +); Madeliefje (2x: 1 1).

Op basis van dit zeer magere voorkomen van klasse 16 kensoorten zou ik zelf nooit klasse 16 indelen, temeer daar er ook veel soorten voorkomen die kensoorten zijn voor klasse 12, zoals Grote weegbree (11x: 2a 1 2a 2a + + 2a + 2a + 2a) en Engels Raaigras (13 x: 4 5 4 4 4 5 4 5 4 3 3 4), en ook Straatgras en Gewoon varkensgras wijzen in de richting van klasse 12. (zie ook Tabel Graslanden in afb.8 op blz.15).

Hieronder in afb.15 de tabel 4 uit 'Simons et al.' In deze opnamen worden Zwarte mosterd, Witte klaver, Brede en Smalle weegbree, Ruw beemdgras, Krulzuring, Fioringras, Reukeloze kamille, Akkerdistel en Zwarte mosterd regelmatig met relatief hoge bedekking (2a: 5-12,5%) aangetroffen. Dat beeld klopt volledig met het beeld dat uit de foto's van diverse personen naar voren kwam, en wat klopt met mijn bevindingen uit mei 2018. Ik was toen wat vroeg in het seizoen, maar in feite is de indeling in rompgemeenschap 12RG9 geheel conform het beeld dat ik destijds had. Met name op de hoge frequentie van Grote weegbree (in 11 van de 16 opnamen !!!, soms met hoge bedekking (6x 2a) spreekt boekdelen. Klasse 12 heet de Weegbree klasse, en men spreekt van tredgemeenschappen (tred van betreden, ook door grote grazers !).

Loc_type	16-1	16-1	16-1	16-1	16-1	16-1	16-1	16-1	16-2	16-7	16-9	400-3	400-3	16-12	
Sbb_type1	16-m	16-m	16-m	16-m	16-m	16-m	16-m	16-m	16-m	16/c	16-l	400 nvt	400 nvt	16-g	
Sbb_type2															
Aantal soorten	16	16	18	13	14	5	15	11	23	12	15	17	11	13	
Arrhenatheretalia															Ned_naam
Lolium perenne	kl	4	5	4	4	4	5	4	5	4	3	3	4	.	756 Engels raigras
Holcus lanatus	kl	+	+	3	.	.	2a	631 Gestreepte witbol
Elytrigia repens	kl	+	.	5	.	.	.	446 Kweek
Festuca rubra	kl	2a	520 Rood zwenkgras
Agrostis capillaris	kl	4	19 Gewoon struisgras
Medicago lupulina	kl	2m	+	+	.	+	.	.	+	.	.	1	+	.	799 Hopklaver
Trifolium hybridum	kl	.	+	+	3	.	.	1301 Basterdklaver
Trifolium pratense	kl	+	.	1305 Rode klaver
Trifolium repens	kl	2a	2a	2a	.	2a	.	.	+	.	2a	.	2a	r	1306 Witte klaver
Plantago lanceolata	kl	1	+	+	.	+	.	.	2b	.	2a	2a	2m	.	946 Smalle weegbree
Phleum pratense s.l.	kl	.	1	+	2b	2a	2385 Timoteegras (groep)
Anthriscus sylvestris	kl	1	.	70 Fluitenkruis
Arrhenatherum elatius	kl	.	.	.	+	.	.	.	+	96 Glanshaver
Bellis perennis	kl	.	.	.	1	.	.	.	1	135 Madeliefje
Cardamine pratensis	kl	+	205 Pinksterbloem
Cerastium fontanum s. vulgare	kl	+	296 Gewone hooibloem
Dactylis glomerata	kl	.	.	.	+	.	.	.	+	.	+	.	.	.	390 Kropaar
Daucus carota	kl	+	.	.	394 Peen
Geranium dissectum	kl	.	.	.	+	.	.	r	570 Slipbladige ooievaarsbek
Geranium molle	kl	1	571 Zachte ooievaarsbek
Heracleum sphondylium	kl	1	.	607 Gewone berenklauw
Poa trivialis	kl	2a	959 Ruw beemdgras
Ranunculus acris	kl	r	1040 Scherpe boterbloem
Ranunculus repens	kl	.	r	.	.	.	1	1056 Kruipende boterbloem
Rhynchospora squarrosa	ml	.	.	.	2a	.	.	.	2m	297 Gewoon haakmos
Rumex crispus	kl	+	.	2a	.	.	r	.	.	.	1098 Krulzuring
Rumex obtusifolius	kl	2a	.	+	+	r	.	2b	.	.	+	.	.	.	1101 Ridderzuring
Taraxacum spec.	kl	.	.	.	2b	r	.	.	2a	+	.	+	.	2b	50612 Paardenbloem (G)
Veronica anensis	kl	1	1347 Veldereprijs
Veronica persica	kl	.	.	r	+	.	+	.	.	.	1358 Grote ereprijs
Vicia cracca	kl	2a	1369 Vogelwikkie
Lolio-Potentillion anserinae															
Agrostis stolonifera	kl	+	1	2a	.	2a	.	.	18 Fioringras
Capsella bursa-pastoris	kl	+	+	200 Herderstasje
Cardamine hirsuta	kl	.	.	.	r	203 Kleine veldkers
Carex otrubae	kl	+	245 Valse voszegge
Chenopodium rubrum	kl	2m	316 Rode ganzenvoet
Myosoton aquaticum	kl	+	847 Watermuur
Odonites vernus s. serotinus	kl	2m	1	+	509 Rode ogentroost
Phragmites australis	kl	.	r	+	.	.	933 Riet
Plantago major s. major	kl	2a	1	2a	.	2a	+	+	2a	+	.	2a	+	2a	947 Grote weegbree
Poa annua	kl	.	.	+	1	+	.	+	.	.	952 Straatgras
Polygonum aviculare	kl	.	.	1	968 Gewoon varkensgras
Ranunculus sardous	kl	r	1057 Behaarde boterbloem
Rumex conglomeratus	kl	+	1	+	.	.	.	+	.	.	.	+	.	.	1097 Kluwenzuring
Rumex palustris	kl	1	1102 Moeraszuring
Stellaria media	kl	.	.	+	1	+	.	.	.	1250 Vogelmuur
Tripleurospermum maritimum	kl	1	+	3	.	+	.	+	.	.	.	2b	.	.	795 Reukeloze kamille
Artemisia vulgaris															
Artemisia vulgaris	kl	.	+	101 Bijvoet
Cirsium arvense	kl	.	2a	.	.	r	.	+	r	2a	.	.	.	2b	331 Akkerdistel
Brassica nigra	kl	1	2a	2a	.	+	.	+	.	.	.	2b	.	.	152 Zwarte mosterd
Calamagrostis epigejos	kl	+	174 Duinriet
Mellilotus officinalis	kl	+	.	.	812 Citroengele honingklaver
Lactuca serriola	kl	r	699 Kompassla
Convolvulo-Filipenduletea															
Arctium lappa	kl	.	.	r	83 Grote klit
Arctium minus s.l.	kl	1	2457 Gewone klit
Brachythecium rutabulum	ml	.	.	.	2a	.	.	.	2a	2m	.	2m	.	.	2567 Gewoon dikkopmos
Carduus crispus	kl	+	.	.	.	r	.	r	.	.	.	+	.	.	208 Kruldistel
Cirsium palustre	kl	.	.	+	+	.	335 Kale jonker
Cirsium vulgare	kl	+	+	+	336 Speedistel
Epilobium hirsutum	kl	+	.	.	.	r	451 Harig wilgenroosje
Equisetum arvense	kl	2a	462 Heermoes
Eupatorium cannabinum	kl	r	.	+	.	.	.	2a	490 Koninginnenkruid
Galeopsis tetrahit	kl	.	r	+	+	.	.	543 Gewone hennepnetel
Lycopus europaeus	kl	r	780 Wolfspoot
Sambucus nigra	kl	r	.	.	1133 Gewone vlier
Sonchus arvensis s.l.	kl	+	+	.	+	.	+	2324 Akkermelkdistel (groep)
Sonchus asper	kl	r	1224 Gekroesde melkdistel
Sonchus oleraceus	kl	1	.	.	1225 Gewone melkdistel
Symphytum officinale	kl	+	.	.	1259 Gewone smeerwortel
Urtica dioica	kl	.	.	+	1	r	.	.	.	+	2a	.	+	r	1321 Grote brandnetel

Afb. 15: Tabel 4: Zeer voedselrijke graslanden & Droge graslanden

Twee foto's van het Oostvaardersveld op 16 maart 2018

Afb. 16: Tredvegetaties (12RG9) op het Oostvaardersveld

Afb. 17: Het hele vlak, en niet alleen de bermen, bestaan uit dit soort tredvegetaties.

Het gehele vlak dat als Klasse 16 graslanden op het Oostvaardersveld staat aangegeven is als op deze twee foto's. Dit zijn geen graslanden, maar zwaar betreden tredvegetaties. De kale bodembedekking is zeer hoog, overal zie je de afdrukken van paardenhoeven in de klei, overal ligt mest en de aanduiding: overbemeste paardenwei komt het beste in de buurt van de realiteit. Grauwe ganzen eten ook veel gras, en in de afgelopen winter was er sprake van een zeer ernstig voedseltekort, en deze tredvegetaties konden bij lange na niet in de behoefte aan voedsel voor de grote aantallen grote grazers voorzien.

Omdat er 3400 grote grazers gecrepeerd zijn in de afgelopen winter was de begrazingsdruk dit jaar geringer. Maar de ganzen blijven dooreten en ook zijn er weer veel jonge dieren geboren. Dit soort vegetaties sterven af in het najaar, maar grassen houden het vaak lang vol. Er zal moeten worden gemonitord hoe snel de grassen verdwijnen, of dat ze in de vorm van dode planten toch nog voedsel leveren.

Afb. 18: foto 411 uit de tweede serie van NVWA. Ergens op de grote vlakte (geen locaties doorgegeven).

Op deze foto zie je vooraan afgestorven Zwarte mosterd. Het gras is Engels raaigras. Duidelijk is te zien dat de bedekking van het (levende) gras maximaal 60% bedraagt, een deel van wat groen is zijn kruiden, zoals o.a. paardenbloembladeren. Er is veel bodem te zien en er is dood materiaal op de bodem aanwezig.

Velen zullen dit een grasland noemen, en de raaigrasweiden worden inderdaad vaak als grasland betiteld, maar in feite zijn het zwaar betreden tredvegetaties waarin de planten die er staan zware begrazing en vermesting kunnen verdragen. Indien de begrazingsdruk net zo hoog zou zijn als afgelopen winter zou deze vegetatie vml. even snel te gronde gaan als eind 2017, en de honger zou weer even schrijnend zijn als afgelopen winter. Het hangt ook van de weersontwikkelingen af hoe de komende winter zal verlopen.

Afb. 19 en afb.20: Foto's 418 en 435 uit de tweede serie van de NVWA d.d. 16 augustus 2018

Dit soort vegetaties lijken in augustus (een deel van) de oppervlakten te bedekken die in maart vrijwel kaal waren. Het is lastig schatten welk percentage van het gebied door dit soort vegetaties is bedekt, maar in de kartering van het Kotterbos hebben 'Simons et al', maar enkele vlakjes als zodanig aangegeven, en in Oostvaardersveld ook maar een deel van het gebied (zie afb.10 t/m 13 op blz.17).

Afb.21 en afb.22: Foto's 365 en 409 uit de tweede serie van de NVWA d.d. 16 augustus 2018

Veel andere foto's uit de serie van NVWA laten ook zien dat grote delen van het gebied zijn bedekt met 31RG8 Akkerdistel, met 16RG20 Jacobskruiskruid, met 30RG9 Zwarte mosterd en andere rompgemeenschappen binnen de klassen der akker- en ruderaal gemeenschappen. 16RG20 is een rompgemeenschap binnen de klasse der Matig voedselrijke graslanden, maar Jakobskruiskruid groeit uitstekend op zwaar betreden plaatsen, en graslanden die vol Jacobskruiskruid staan kun je vaak amper als grasland duiden, maar eerder als ruigtevegetatie. Iedere indeling heeft zijn beperkingen.

Op de bovenste foto (365) vooraan veel akkerdistels, achteraan veel Jacobskruiskruid, op de onderste foto (409) veel uitgebloeide Zwarte mosterd, en enige Kruldistels en Jakobskruiskruid. Dit zijn geen graslanden.

Afb.23: Foto 477 uit de tweede serie van de NVWA d.d. 16 augustus 2018

In feite moet je in het veld dit soort vegetaties heel goed bekijken, maar omdat de in tweede instantie geleverde foto's erg goed zijn wat betreft scherpte en pixels (!!!, dank) kun je door ze sterk uit te vergroten toch veel planten herkennen. Zo zijn hier veel Akkerdistels te zien, linksvoor enige Jakobskruiskruid, en overal zijn bloeistengels van Kweek zichtbaar. Ook in de vlakte achter de Edelherten domineert Akkerdistel. Niet goed te zien is of zich hier tussen al die hogere kruiden ook een lage graslaag van Engels raaigras ontwikkeld heeft.

In mijn tweede rapport staan vele foto's met beschrijvingen van soorten, en de nu toegestuurde foto's wijken daar niet wezenlijk van af, op de vlakken na waar Engels raaigras een hoge bedekking heeft. In 'Simons et al.' staan deze vlakken in Oostvaardersveld als klasse 16 graslanden weergegeven, maar ik hou het op klasse 12 tredgemeenschappen, met name 12RG9.

De florakartering (zie Excel-tabel in afb.27 op blz.28).

In 'Simons et al.' staan achterin een groot aantal Stippen-kaartjes van 48 soorten (voor soorten en het aantal punten, zie bijlage 3 op blz.39. Soorten die alleen bij de Zuigerplas voorkomen zijn weggelaten, en ook enkele zeer weinig voorkomende soorten zoals de Haagbeuk.

Per deelgebied is voor dat gehele deelgebied in één keer met een Tansley-code aangegeven hoe veel de soort voorkomt. Zo zijn Goudknopje en Klein vlooienkruid zeer algemeen (Ab: abundant: zie afb.24 op blz.26), terwijl soorten zoals Geelhartje slechts op enkele specifieke plaatsen voorkomen (r: rare: zie afb.25 op blz.27).

Voedingswaarde niet van invloed op de kartering

In het onderzoek van 'Simons et al' zijn de methoden van het Vegetatieprotocol op de juiste manier toegepast. Daarmee wordt de vegetatie in kaart gebracht met als legende de syntaxa van de Vegetatie van Nederland, en bijzondere en zeldzame soorten worden los daarvan ieder apart in kaart gebracht. Maar daarbij wordt de voedingswaarde en/of de giftigheid van soorten niet bekeken. Dat is geen fout in de methode, maar de methode is daar niet voor bedoeld, en veel ecologen hebben geen interesse in de mate waarin vegetatie voedingswaarde voor dieren heeft. De vraag of er wel genoeg te eten is voor de grote grazers is voor hen niet relevant in feite.

Soorten als Jakobs kruiskruis en Zwarte mosterd, Akkerdistel zijn niet in kaart gebracht

Met de florakartering worden soorten in kaart gebracht die zeldzaam en bijzonder zijn, maar veruit de meeste soorten hebben geen enkele voedingswaarde. Soorten die vanuit het oogpunt van begrazing door grote grazers van groot belang zijn worden zo over het hoofd gezien.

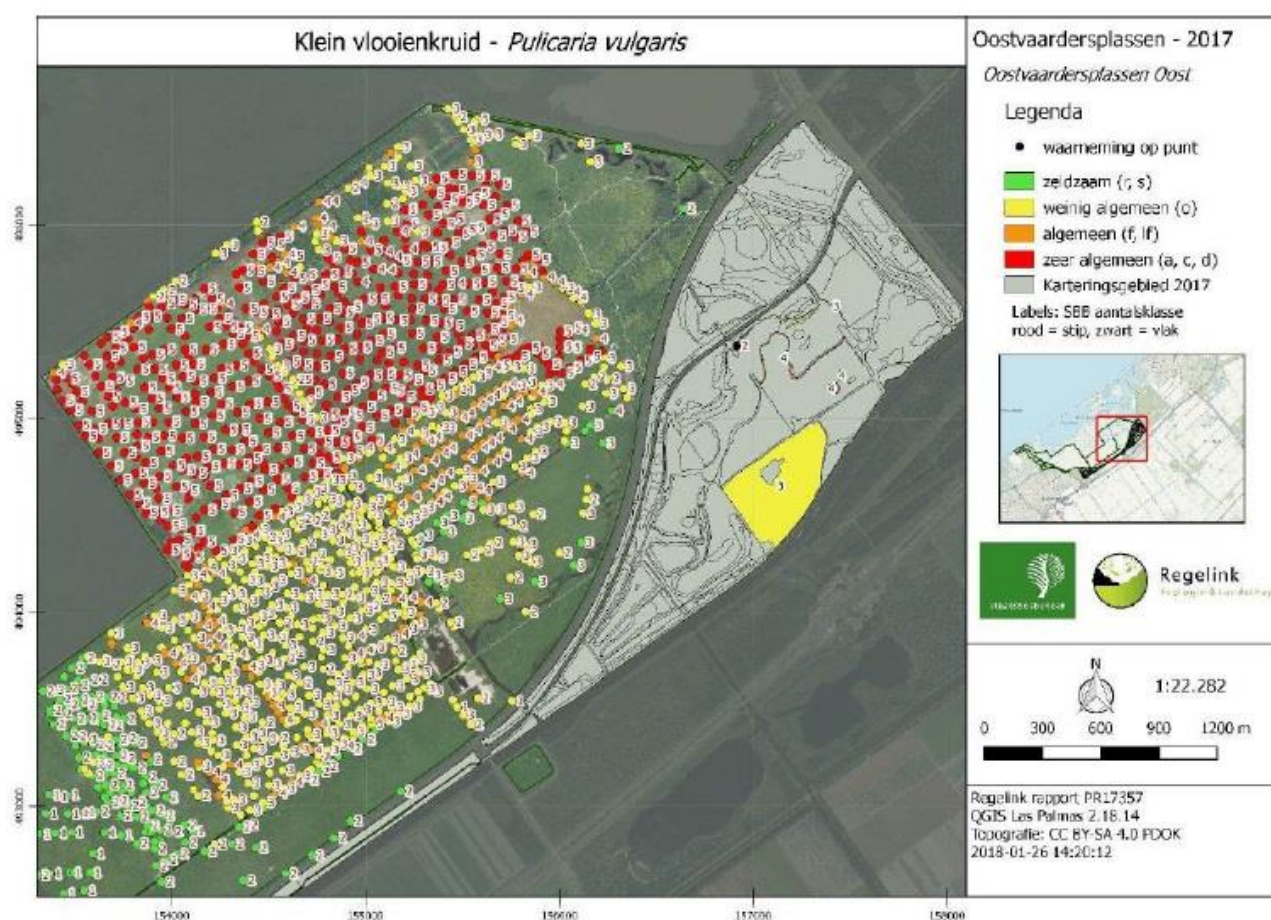
Door 'Simons et al.' Gekarteerde soorten:

Ordering op volgorde van klassen VvN (zie bijlage 4 op blz.40 voor een ecologische duiding van de syntaxa.)

Blz.	Soort		Kensoort voor:	Eetbaar (vml.)	Giftig
207	Snavelruppia	2Aa1	Associatie van Snavelruppia	niet	?
215	Fijne waterranonkel	5Bc	Verbond van kleine fonteinkruiden	niet	?
192	Holpijp	8	Riet-klasse	niet	ja
247-249	Rode waterereprijs	8Aa	Vlotgras-verbond	niet	?
241	Lidsteng	8Aa1	Lidsteng-associatie	niet	?
173-175	Heen	8Bb	Riet-verbond	niet	?
204-206	Ruwe bies	8Bb2	Associatie van Ruwe bies	niet	?
251	Moeraszoutgras	9Aa	Verbond van Zwarte zegge	niet	?
214	Behaarde boterbloem	12Ba	Zilverschoon-verbond	niet	?
252-254	Aardbeiklaver	12Ba3	Associatie van Aardbeiklaver en Fioringras	?	?
193	Geel walstro	14	Klasse van de droge graslanden op zandgrond	niet	?
177	Knoopkruid	16	Klasse van de matig voedselrijke graslanden	niet	?
209	Grote ratelaar	16Ab	Gewone en Spindotterbloemverbond	niet	?
255-256	Gele morgenster	16Bb1	Glanshaver-associatie	niet	?
178-180	Fraai duizendguldenkruid	26Ac3	Kwelderzegge-associatie	niet	?
230-232	Rode ogentroost	26Ac3	Kwelderzegge-associatie	niet	?
197-199	Zilte schijnspurrie	26Ab	Verbond van Stomp kweldergras	niet	?
228-229	Liggende ganzerik	29	Tandzaad-klasse	niet	?
170-171	Rosse vossenstaart	29Aa1	Associatie van Waterpeper en Tandzaad	niet	?
257	Moerasandijvie	29Aa2	Associatie van Goudzuring en Moerasandijvie	?	?
195-196	Moerasandijvie	29Aa2	Associatie van Goudzuring en Moerasandijvie	?	?
216-218	Klein vlooienkruid	29Aa4	Slijkgroen-associatie	niet	?
237-238	Slijkgroen	29Aa4	Slijkgroen-associatie	niet	?
182-184	Goudknopje	29RG6	RG Goudknopje (invasieve soort vanaf 1972)	niet	?

200-202 Moerasmelkdistel	32Ba2	Moerasmelkdistel-associatie	niet	?
219-221 Heelblaadjes	32RG9	RG Heelblaadjes	niet	?
224-226 Sleedoorn	37	Klasse van de doornstruwelen	?	?
185-187 Eenstijlige meidoorn	37Ac3	Ass. van Wegedoorn en Eenstijlige meidoorn	wordt gegeten	-
210-212 Wegedoorn	37Ac3	Ass. van Wegedoorn en Eenstijlige meidoorn	?	?

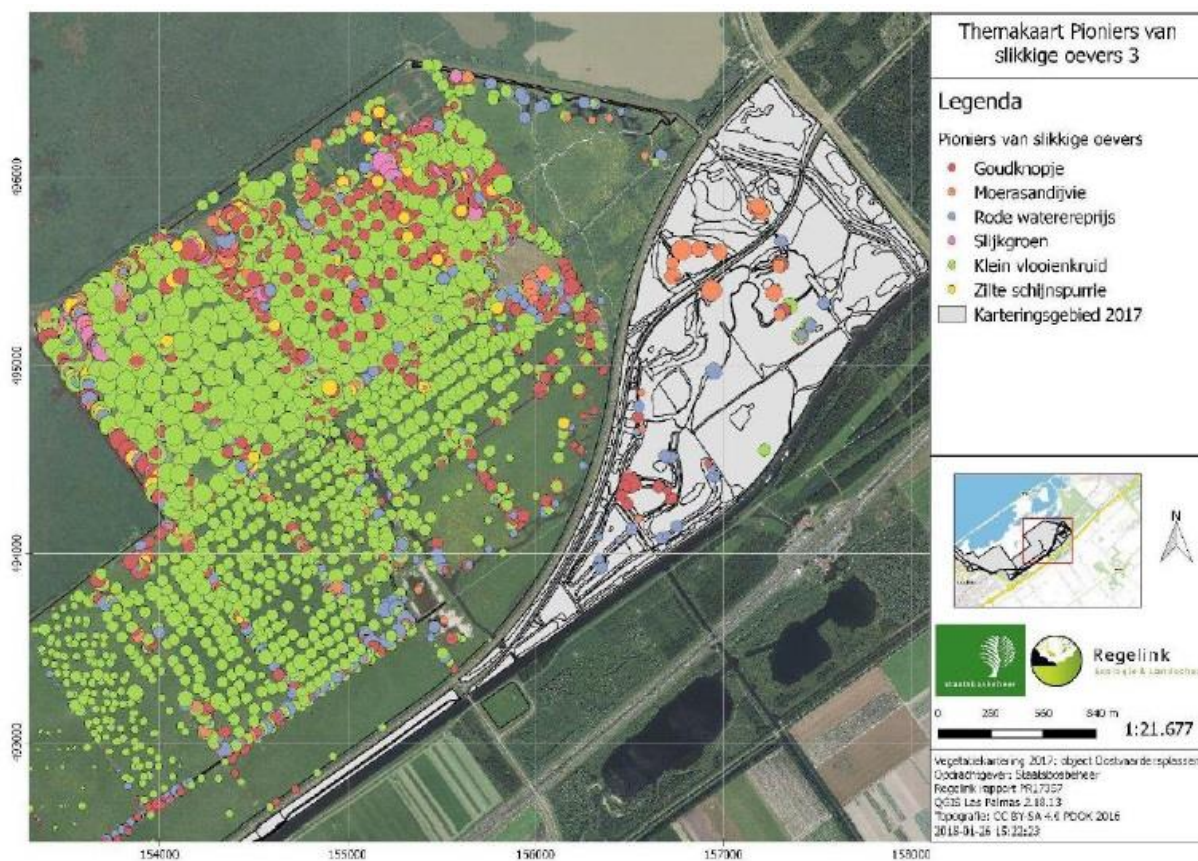
Hieronder drie voorbeelden: Twee kaartjes van twee individuele soorten, waarvan een uiterst algemeen en de ander juist zeldzaam, en daaronder een themakaart waarop en aantal soorten zijn samengenomen.

Afb.24: Florakartering Klein vlooienkruid in oostelijke deel van het gebied.

Afb.25: Florakartering Geelhartje in oostelijke deel van het gebied.

Afb.26: Themakaart Pioniers op slikkige oevers in oostelijke deel van het gebied.

Soortenkaartjes OVP: Alle soorten die in de soortenkaartjes in 'Simons etal, 2017' zijn opgenomen, met Tansley-code voor gehele deelgebied.																								
		VVN	KFK	Fr	L	T	K	F	R	N	S													
	Deelgebied																							
	Aantal soorten																							
Odontites vernus serotinus	Rode (late) ogentroost	26Ac3	877	7	6	6	3	5~	7	5	1	Thp	W	Gevoelig	nvt			ab	ab	fr	fr	r		
Veronica catanata	Rode waterereprijs	8Aa1		2	8	7	3	9~	7	7	0	T	W	nvt	nvt			ab	sp	fr	sp	r		
Trifolium fragiferum	Aardbeiklaver	12Ba3	887	4	8	6	5	7~	8	7	4	H	W	nvt	nvt			fr	fr					
Hippuris vulgaris	Lidsteng	8Aa1	777	1	7	5	x	10	8	x	0	A	S	nvt	nvt			sp	r					
Tragopogon pratensis pratensis	Gele morgenster s.s.	16Bb1		7	7	6	3	4	7	6	0	H	S	nvt	nvt			r	r					
Pulicaria dysenterica	Heelblaadjes	32RG9	888	4	8	6	3	7~	7	5	0	H	W	nvt	nvt			fr		r				
Potentilla supina	Liggende ganzerik	29	456	3	7	7	5	8~	6	7	2	T, H	S	nvt	nvt			r		r				
Centaureum pulchellum	Fraai duizendguldenkruid	26Ac3	667	13	9	6	7	x~	9	4	1	T	S	nvt	nvt			sp				sp		
Schoenoplectus tabernaemontani	Ruwe bies	8Bb2		2	8	7	6	10	9	6	3	G, A	W	nvt	nvt			r	r			sp		
Bolboschoenus maritimus	Heen	8Bb	898	2	8	6	x	10	8	7	2	A, G	S	nvt	nvt			fr				sp		
Cotula coronopifolia	Goudknopje	29RG6	024	2	9	6	7	7	7	7	5	T	S	nvt	nvt			ab				sp		
Pulicaria vulgaris	Klein vlooienkruid	29Aa4	436	12	9	6	7	8~	6	7	1	T	S	nvt	nvt			ab			r			
Alopecurus aequalis	Rosse vossenstaart	29Aa1	666	12	9	x	5	9~	x	9	0	T, H	S	nvt	nvt			fr			ab			
Tephrosieris palustris	Moerasandijvie	29Aa2		2	9	6	7	9~	7	7	0	H	S	nvt	nvt			fr			fr			
Sonchus palustris	Moerasmelkdistel	32Ba2	677	3	7	6	6	8~	7	7	1	H	S	nvt	nvt			r				sp	sp	

		VVN	KFK	Fr	L	T	K	F	R	N	S												
	Deelgebied																						
	Aantal soorten																						
Pteridium aquilinum	Adelaarsvaren	[]	888	7	6	5	3	5~	3	3	0	G	S	nvt	nvt			r					
Myosotis discolor	Veelkleurig vergeet-mij-nietje	[]	778	7	8	7	2	4	4	2	0	T	W	nvt	nvt			r					
Galium verum	Geel walstro	14	988	7	7	6	x	4~	7	3	0	H	W	nvt	nvt			r					
Limosella aquatica	Slijkgroen	29Aa4	456	12	7	6	3	8~	7	3	0	T	W	nvt	nvt			sp					
Triglochin palustris	Moeraszoutgras	9Aa	888	2	8	x	x	9~	x	1	3	H	W	nvt	nvt			sp					
Linum catharticum	Geelhartje	[15Aa1]	766	19	7	x	3	x	7	2	1	T	S	Kwetsb.	nvt			r					
Hippophaea rhamnoides	Duindoorn	37Ac	777	7	9	6	6	4~	8	3	0	N	I	nvt	nvt			r					
Reseda luteola	Wouw	[]		7	8	7	3	4	9	6	0	H	S	nvt	nvt			r					
Centaurea jacea	Knoopkruid	16	999	7	7	x	5	x	x	x	x	H	S	nvt	nvt			r					
Equisetum fluviatile	Holpijp	8	998	2	8	4	x	10	x	5	0	A, G	S	nvt	nvt			r					
Ranunculus aquatilis aquatilis	Fijne watteranonkel	58c		1	7	5	2	11	5	6	0	A	W	nvt	nvt			r					
Ruppia maritima	Snavelruppia	2Aa1		8	x	6	8	10	8	7	9	A	W	Kwetsb.	nvt			r					
Spergularia salina	Zilte schijnspurrie	26Ab		8	7	6	x	7~	9	7	9	H	W	nvt	nvt			fr					
Impatiens glandulifera	Reuzenbalsemien ook: 38DG1	32DG2		5	5	7	2	8~	7	7	0	T	S	nvt	nvt			r					
Ranunculus sardous	Behaarde boterbloem	12Ba	777	4	8	6	4	8~	x	7	1	T	S	nvt	nvt			r					
Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	37Ac3	999	7	7	5	3	4	8	4	0	N, P	S	nvt	nvt			r	fr	fr	fr	fr	fr
Rhamnus cathartica	Wegedoorn	37Ac3	777	7	7	5	5	4	8	4	0	N	S	nvt	nvt			r	sp	r	sp		
Prunus spinosa	Sleedoorn	37	888	7	7	5	5	4	7	x	0	N	S	nvt	nvt			r	fr	sp	fr		
Heracleum mantegazzianum	Reuzenbereklaauw	33DG1	678	7	9	6	x	6	x	8	0	H	S	nvt	nvt					r	sp	fr	
Dipsacus fullonum	Grote kaardenbol	31RG2	445	19	9	6	3	6~	8	7	0	H	S	nvt	nvt						r		
Epipactis helleborine helleborine	Brede wespenorchis	[]	788	7	3	5	3	5	7	5	0	G	S	nvt	Besch.						r	r	
Rhinanthus angustifolius	Grote ratelaar	16Ab	977	15	7	5	3	6~	7	2	0	Thp	S	nvt	nvt						r		
Veronica beccabunga	Beekpunge	8Aa	788	2	7	x	3	10	7	6	0	A, H	W	nvt	nvt						r		
Linaria purpurea	Walstroleeuwenbek	[]												nvt	nvt						r		
Anagallis arvensis arvensis	Rood guichelheil	30A	888	7	6	6	3	5	x	6	0	T	W	nvt	nvt							r	
Cornus mas	Gele kornoelje	[]	255	7	6	7	4	4	8	4	0	N, P	S	Gevoelig	nvt								r

Afb.27: De verspreiding van een 40-tigtal soorten in 5 deelgebieden van N2000 Oostvaardersplassen.

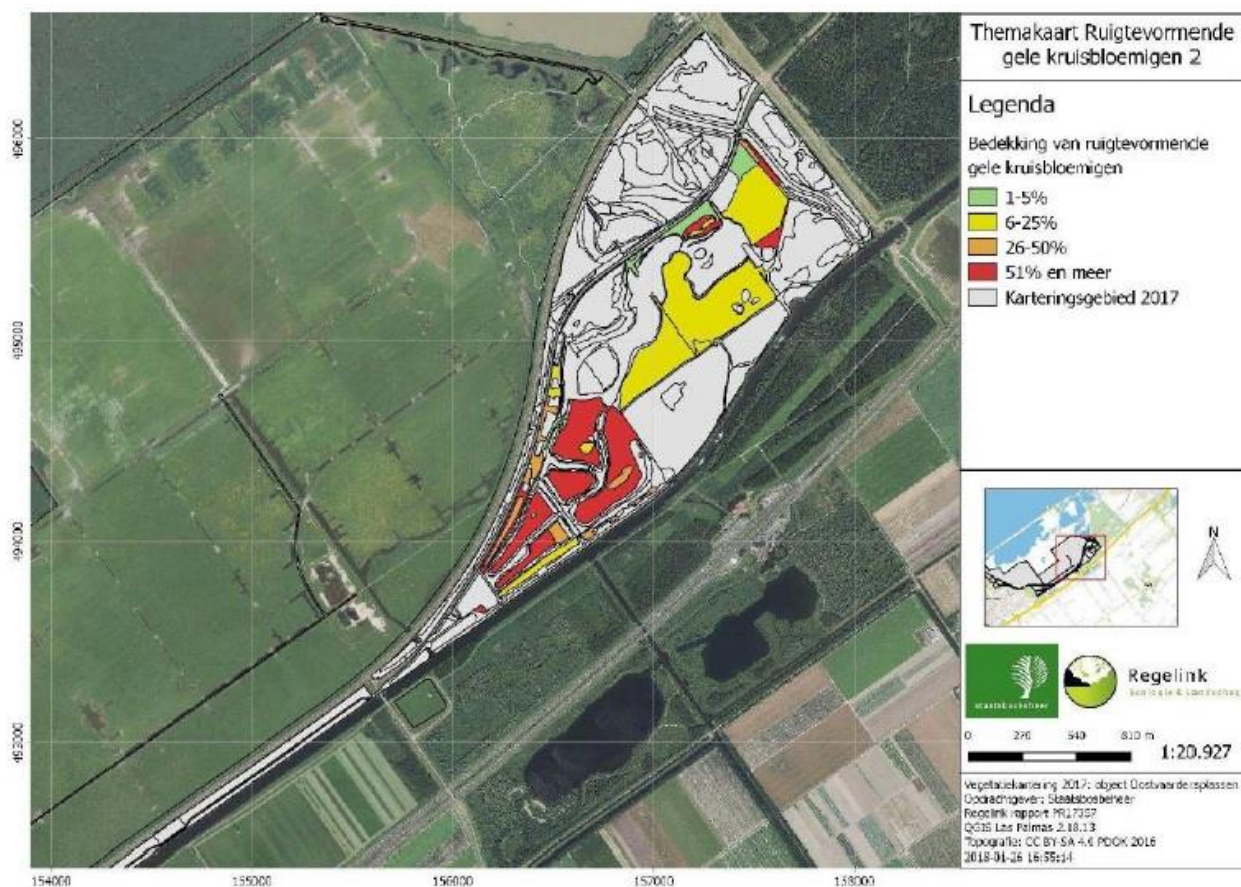
In deze lijst staan 4 rode lijstsoorten, en een beschermde soort. Puur botanisch gezien is het gebied dus niet 'uiterst waardevol'. Op zich een mooie lijst, en de moeite waard, maar niet 'zeer zeldzaam' allemaal, zeg maar.

De meest algemene soorten (Ab: abundant; Fr: frequent) hebben een hoog N-getal. Veel van deze soorten groeien op vochtige tot zeer vochtige plaatsen (F: Vocht: 7-9; 10-11: waterplanten).

Soorten van stikstofarme bodems (N-getal 1-3) komen alle maar zeer weinig voor (r: rare; sp: sparse). Deze soorten groeien over het algemeen op drogere bodems, en soorten als Adelaarsvaren, Veelkleurig vergeet-mij-nietje en Geel walstro zijn ietwat wonderlijke verschijningen in dit gebied. Maar ook in een stikstofrijk en nat gebied kunnen hun zaden en sporen terechtkomen, en soms kunnen deze soorten zich dan vestigen, maar de kans dat ze zich sterk zullen uitbreiden is uiterst gering.

Zoals gezegd worden bij een Florakartering de algemene soorten niet bekeken. Zo zijn er geen soorten uit Klasse 30 (Akkeggemeenschappen) geplot, terwijl die wel zeer veel voorkomen. De door 'Simons et al.' (geheel correct) toegepaste methode creëert methodologisch als vanzelf een blinde vlek voor deze soorten. Zo worden de zeer algemene Reukeloze kamille, Akkerdistel, Zwarte mosterd en Kweek niet geplot, en hoewel die soorten overal groeien 'ziet' deze methode dat niet. Hoewel deze soorten op vele plekken domineren wordt dat niet waargenomen met deze methode, die daarvoor dus ongeschikt is.

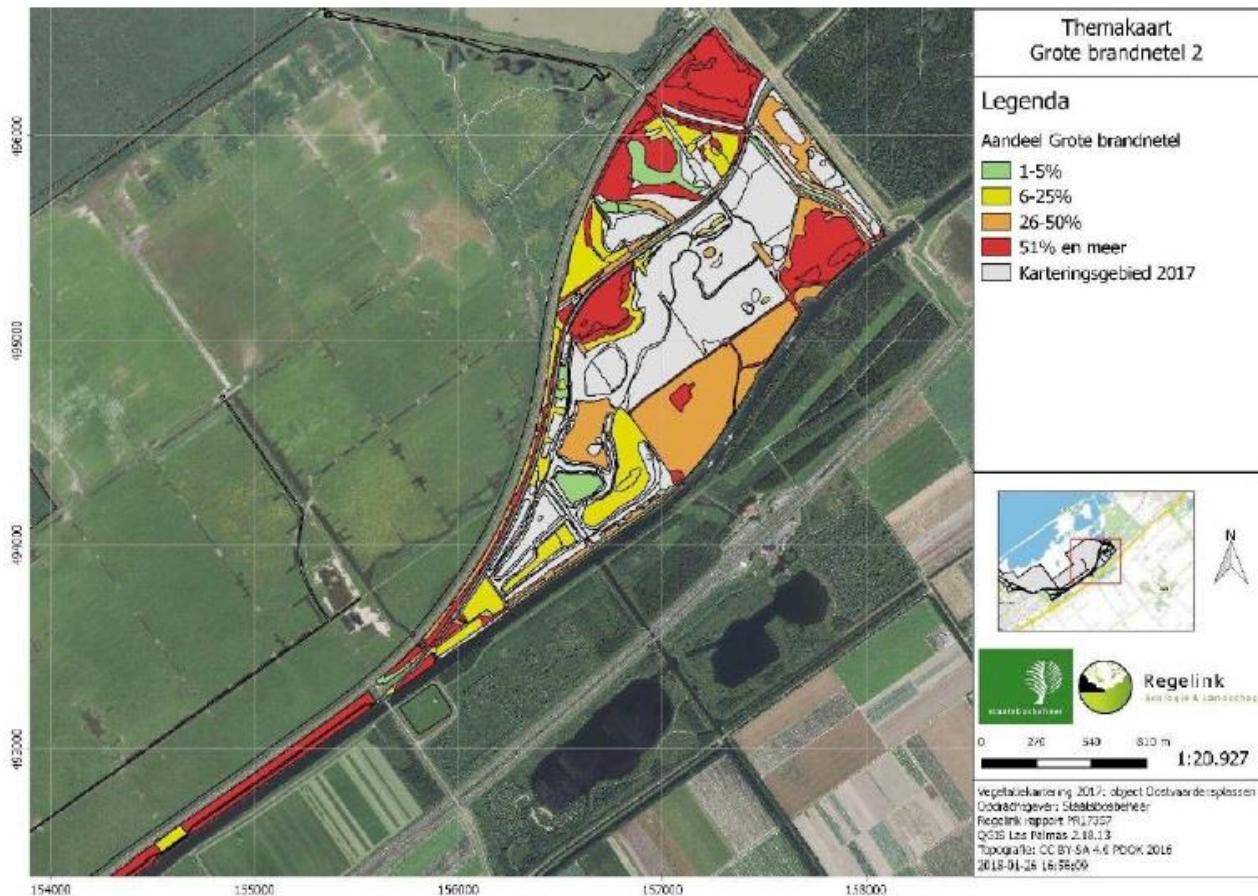
Om deze tekortkoming in de methode op te heffen zijn themakaarten toegevoegd. Zo zijn van de 'ruigtevormende gele kruisbloemigen' (met name Zwarte mosterd: Koolzaad is vrijwel verdwenen uit het gebied, en Herik is minder algemeen.) een kaartje met een kleurcode toegevoegd. Hierop staan vlakken aangegeven waar deze soorten, dus met name Zwarte mosterd, 51% of meer van het oppervlakte bedekken. Ik zag op 20 mei in de Driehoek meerdere vlakken waar Zwarte mosterd geheel domineert (zie 2 eerdere rapporten).

Afb.28: Themakaart Ruigtevormende gele kruisbloemigen in Oostvaardersveld.

In het volgende kaartje is in een Themakaart van Oostvaardersveld de Brandnetel bedekking weergegeven. Daaruit blijkt overduidelijk dat Grote brandnetel hier en daar de vegetatie volledig domineert.

Grote brandnetel is een soort die zeer scherp smaakt, en die waarschijnlijk niet (graag) gegeten wordt door de grote grazers. Als ze bulken van de honger, en ook als later in het jaar de Grote brandnetel afsterft en mogelijk minder scherp smaakt, zal deze soort mogelijk toch gegeten worden (te onderzoeken). Soorten gaan vaak domineren, juist omdat ze niet gegeten worden, want de wel eetbare concurrenten verdwijnen door begrazing, wat ruimte schept. Dat soorten als Akkerdistel, Zwarte mosterd, Jakobskruid en Grote brandnetel zo sterk domineren komt dus door de combinatie van gunstige bodem- en vochtigheidscondities voor de planten in combinatie met afwezigheid van vraat.

Afb.29: Themakaart Grote brandnetel in Oostvaardersveld.

Bespreking van onderzoek en resultaten

Doelen van dit derde onderzoek:

1. Maximaal informatie onttrekken aan 'Het rapport Regelink/SBB' om daarmee mijn beeld van de vegetatie in de Grote vlakte in OVP te verhelderen.
2. Kijken of de geleverde informatie relevantie heeft m.b.t. de discussie over dierenwelzijn in relatie tot voedingswaarde van de vegetatie in 'de grote vlakte'.
3. Beoordelen of deze vegetatiekartering en soortenkartering tegenstrijdige informatie oplevert m.b.t. de twee door mij geleverde rapporten.

Waarnemingen aan het onderzoek in 'Het rapport Regelink/SBB'

Over het vegetatierapport

'Het rapport Regelink/SBB' over de vegetatie in Oostvaardersplassen is samengesteld volgens de methoden die ontwikkeld zijn t.b.v. de ontwikkeling en monitoring van N2000-gebieden. Er is gebruik gemaakt van het zgn. vegetatieprotocol, en er is gewerkt volgens juridisch kloppende werkwijzen. SBB heeft dit onderzoek uitbesteed aan Regelink, en dit bureau heeft de geldende methoden correct uitgevoerd. (Dit voor zover ik kan beoordelen. Ik heb niet het beheerplan doorgenomen, en ook niet alle gebruikte informatiebronnen nagetrokken, dat zou mij te veel tijd kosten).

Ik ken die methoden, omdat ik ze zelf in Limburg al vanaf 2012 toepas, en ook ik heb karteringen volgens die methoden uitgevoerd. Omdat ik die methoden ken kan ik dus beoordelen wat men beoogt met deze methoden, en waar tekortkomingen schuilen waar het om benodigde informatie gaat m.b.t. de rechtszaken die zijn aangespannen.

Dierenwelzijn irrelevant in de gebruikte methoden

Belangrijkste constatering is dat in deze methoden dierenwelzijn GEEN rol speelt. Dieren, hun begrazing, het voedsel dat ze nodig hebben en dat deze grote grazers al dan niet vinden, maken geen onderdeel uit van de doelstellingen en methoden die wettelijk verplicht zijn en die hier correct zijn toegepast (voor zover ik kan nagaan). Dierenwelzijn is in het natuurbeheer een blinde vlek waar niets mee gedaan wordt. Ook de karteerders die het veldwerk deden hebben daar niets mee gedaan, en daar zelfs geen verstand van. Dierenwelzijn is irrelevant in deze kartering. Natuurbeheer en dierenwelzijn zijn twee gescheiden werelden. 'Natuurbeheerders' (in feite natuurontwikkelaars of 'nieuwe-natuur-bouwers' in OVP) kijken niet naar dierenwelzijn, en zeker als het om wilde dieren gaat is dierenwelzijn irrelevant voor hen. Om die reden proberen zij dan ook alle grote grazers als wilde dieren aan te laten merken, en hoewel dat juridisch soms niet kan (daar waar het nog gehouden dieren zijn in juridische zin) passen zij dat wel vaak zo toe. Ik heb daarvan bewijs.

Daaraan gekoppeld: Voedingswaarde irrelevant

Aan deze irrelevantie van dierenwelzijn is gekoppeld dat de voedingswaarde en eventuele giftigheid van vegetatie irrelevant voor deze mensen is. In het natuurbeheer/ natuurbouw wordt daar niet naar gekeken, en de mensen die soorten plotten en vegetaties karteren hebben daar ook geen verstand van. Zij kennen de soorten, zij zijn botanisch goed geschoold en kennen de methoden, en passen die geheel correct toe, maar die methoden brengen de beschikbaarheid van voedsel niet in kaart, want dat is geen doel en geen onderdeel van de methoden. De vegetatiekartering van 'Simons et al.' uit 2017 heeft geen betekenis (0,0) waar het gaat om de vraag of er voldoende voer beschikbaar is. GEEN betekenis.

Dit is geen vegetatiekartering van de Grote Vlake

In de methoden is het van belang te weten dat er verschillen van aanpak zijn waar het gaat om vogelrichtlijn gebieden en habitatrichtlijn gebieden. Ik heb de kaarten daarvan niet gezien nog, maar naar mijn idee zijn Oostvaardersveld en Kotterbos habitatrichtlijngebieden, en daar moet dan een vegetatiekartering worden gemaakt, en 'de grote vlakte' is een vogelrichtlijngebied. In die vogelrichtlijngebieden maakt men geen vegetatiekartering, of gebruikt men andere methoden dan beschreven in het vegetatieprotocol, maar hoe dan ook is in dit rapport geen vegetatiekartering van 'de grote vlakte' opgenomen. Als SBB stelt dat zij een vegetatiekartering hebben van 'de grote vlakte', dan hebben ze dat elders, maar niet in dit rapport. 'Simons et al.' hebben in 'de grote vlakte' slechts een soortenkartering van zeldzame soorten gemaakt en geen vegetatiekartering volgens het vegetatieprotocol.

In 'de grote vlakte' is alleen een korte lijst van 48 soorten gekarteerd (geplot)

In dit rapport is alleen een soortenkartering van een korte lijst van zeldzame soorten (rode lijst; typische soorten; aandachtsoorten) opgenomen (in totaal 48 soorten). Een belangrijk deel van het rapport bestaat uit soortenkaartjes waarop per geplotte soort te zien is waar deze gevonden zijn. Voor mij uiterst waardevol, omdat ik zo via een omweg veel kan zeggen over de ecologie van het gebied, maar over vele algemene soorten zegt dit helemaal niets. Voor die vertaling van soort naar ecologie, zie bijlage 4 op blz.40 t/m 43.

Dit rapport geeft geen beeld van algemene soorten

In de discussie over grote grazers in de OVP speelt voortdurend de vraag een rol welk voedsel beschikbaar is, en wat de voedingswaarde daarvan is. Dit rapport geeft daar geen enkel beeld van, en het is onbruikbaar als je wilt weten of er voor de grote grazers genoeg te eten is. Dat was ook niet het doel. Natuurbeheer gaat over de

aanwezigheid van zeldzame soorten, en de voedingswaarde daarvan is irrelevant. Door zeldzame soorten te plotten krijg je informatie over de 'natuurwaarde' van een gebied, maar geen informatie over de 'voedingswaarde' van de vegetatie. Om daarover iets te weten te komen heb je geheel andere methoden nodig. Natuurbeheer/natuurbouw heeft een blinde vlek voor dierenwelzijn, en voedingswaarde is dan ook irrelevant.

Zo is er in 'de grote vlakte' niet gekeken naar Jakobskruid, Zwarte mosterd, Akkerdistel en alle andere in mijn twee rapporten genoemde en getoonde soorten. In de grote vlakte is ook niet gekeken naar meer algemene grassen zoals Straatgras, Kweek, Ruw beemdgras, Engels raaigras e.d., en daarover is in dit rapport niets te vinden, omdat dat geen doel was. Er zijn maar enkele soorten gekarteerd die in mijn foto's en ook hier aan de orde komen en dat zijn Grote kaardenbol en de struiksoorten Eenstijlige meidoorn, Wegedoorn en Sleedoorn. Alle andere soorten die ik noem en waarvan foto's in mijn rapporten staan ontbreken in deze soortkarteringen, simpelweg omdat die te algemeen zijn om voor een natuurbeheerder interessant te zien. Natuurbeheerders kijken naar zeldzaamheid, en alleen zeldzame soorten bepalen het natuurbeleid en de onderzoeksmethoden, en algemene soorten, hoe giftig ook voor vee, hebben geen betekenis in het natuurbeleid en de toegepaste methoden. Ik stel dan ook dat natuurbeheerders nooit met (uitgezette en/of gefokte) dieren zouden moeten mogen werken, omdat zij daar wat betreft doelen en methoden geen enkele waarde aan toekennen. Voor hen zijn deze dieren gebruiksartikelen om hun natuurdoelen te behalen. Met 'Het rapport Regelink/SBB' wordt dat weer bewezen.

Over het grootste oppervlakte van 'de grote vlakte' is geen informatie over 'veevoer' beschikbaar

Als je alle soortenkaartjes doorneemt zie je dat veruit de meeste soorten in veruit de meeste delen van 'de grote vlakte' vooral langs de watergangen (greppels, waterpartijen e.d.) voorkomen. Dat is het normale beeld in heel Nederland, waar bijzondere soorten vaak groeien langs sloten en op plaatsen waar de begrazingsdruk minder is. De paardenwei is een zowel wat betreft vegetatiestructuur als wat betreft soortensamenstelling relatief oninteressant biotoop. De enorme vlakken vol Jakobskruid, Zwarte mosterd, Reukeloze kamille, Akkerdistel e.a. zeer algemene soorten blijven geheel buiten beeld, omdat de methode daar niet op gericht is. Omdat de veldonderzoeker naar zeldzame soorten speurt (zijn taak, daarvoor wordt hij betaald) en deze vml. met een GPS-apparaat 'plot' noteert hij niet eens de zeer algemene soorten. De methode zet de veldmedewerker bij wijze van spreken een zware bril op die hem slechts toestaat om uit de pap van algemene soorten hier en daar een krent te plukken, hij 'filtert' de zeldzame soorten uit de dikke brei van zeer algemene soorten. Over die brei/pap is in dit rapport geen informatie te vinden, en daar is door de veldonderzoekers ook geen onderzoek naar gedaan. Dat maakt het 'Het rapport Regelink/SBB' irrelevant in de discussie over het dierenwelzijn van de grote grazers in OVP. Alleen indirect kan eruit geconstateerd worden dat de vegetatie onvoldoende/geen voedingswaarde heeft voor de grote grazers (zie conclusies hieronder).

Conclusies:

Conclusies m.b.t. resultaten van de toegepaste methoden i.v.m. die in mijn twee rapporten

1. De methoden zijn volgens protocollen uitgevoerd volgens geldende richtlijnen en eisen binnen N2000 gebieden, maar geven geen informatie (0,0) die relevant is in de discussies die momenteel gaande zijn m.b.t. dierenwelzijn. Daarvoor is ander onderzoek met andere methoden en doelen nodig.
2. In mijn rapporten keek ik naar 'alle soorten' (die ik op één dag, 20 mei 2018, gevonden heb, en vooral ook naar die soorten die evt. voedingswaarde hebben en/of giftig zijn. Mijn primaire focus was niet op de zeldzame rode lijst soorten (al keek ik daar wel naar) maar op de totale soortenlijst, dus ook op de zeer algemene soorten.

3. Mijn onderzoek heeft bij lange na niet de omvang van het onderzoek dat weergegeven wordt in 'Het rapport Regelink/SBB'.
4. In mijn rapporten komen de meeste soorten die geplot zijn door 'Simons et al.' niet aan de orde, omdat ik 'de grote vlakte' zelf niet op ben geweest. Ook heb ik niet langs watergangen gespeurd naar zeldzame soorten, maar keek ik naar vegetaties op begraasde vlakken, die in 'Het rapport Regelink/SBB' geheel zonder soorten worden weergegeven (de 'kale' vlakken tussen de greppels zeg maar).
5. De soorten uit de soortkartering van Simons et al. geven wel een prima beeld van de in 'de grote vlakte' aanwezige vegetaties en verscherpen het beeld dat ik al had. Daarmee worden al mijn conclusies uit mijn twee rapporten bevestigd !!! (zie vertaling van soorten naar ecologie in bijlage 4, blz.40 t/m 43).

Conclusies m.b.t. de vegetatie in 'De Grote Vlakte'

6. In 'de grote vlakte' is geen sprake van graslanden in de eigenlijke zin van het woord. Vegetaties uit de VvN-klassen 14 en 16 ontbreken grotendeels.
7. Er is door 'Simons et al.' niet gekeken naar grassen en grazige vegetaties, dus daarover doen zij ook geen uitspraken. Hieronder dus alleen mijn uit de zeldzame soorten afgeleide conclusies m.b.t. de aanwezige vegetaties:
8. 7 van de ongeveer 30 gekarteerde soorten zijn kenmerkend voor de Tandzaad-klasse (29). Dat zijn vegetaties op de randen van greppels en in laaggelegen natte min of meer onbegroeide vlakken met een hoge stikstofbeschikbaarheid. Deze vegetaties zijn botanisch interessant, maar uit oogpunt van voedingswaarde ongeschikt voor beweiding, daar er vrijwel niets te halen valt voor grote grazers.
9. 5 van de gekarteerde soorten zijn kenmerkend voor de Riet-klasse, en dat is dan ook de vegetatie die grote delen van 'de grote vlakte' bedekt (Rietlanden). Deze soorten hebben zelf amper of geen voedingswaarde, maar de grote grazers eten Riet. Een belangrijke voedingsbron is het Riet dat ze in de winter vrijwel volledig opeten, zodat er voor rietvogels niets meer te halen valt in OVP, waardoor deze verdwijnen. (Zie mijn eerdere twee rapporten)
10. 3 van de ruim 30 soorten zijn kenmerkend voor de Zeeaster-klasse (26), wat aangeeft dat de laaggelegen delen aan de noordrand veel lijken op de brakke buitendijkse vlakten (schorren en kwelders) aan onze kust. Brakke gronden, met een ijle vegetatie. In deze vegetaties ontbreken de grassen die de grote grazers nodig hebben voor een gezonde voeding. Ze zullen zeker allerlei planten eten, maar of dat een gezond dieet is valt sterk te betwijfelen. Vml. krijgen ze zo ook relatief veel zout voedsel binnen, met mogelijk schadelijk gevolgen heeft voor hun nieren. Maar dat dient nader onderzocht te worden.
11. 2 soorten zijn kenmerkend voor klasse van de strooiselruigten (32), en die vegetatieklasse had ik ook in mijn rapport genoemd. In de randzone die ik bekeek behoren veel vegetaties tot klassen 31 (Ruderale gemeenschappen) en 32 (Natte strooiselruigten) en 33 (Nitrofiele zomen). Het lijkt er sterk op dat 'de grote vlakte' natter en zouter is dan de buitenrand van het N2000-gebied, en dus ook iets lager ligt en langer onder water staat. Op 20 mei bezocht ik met name die buitenrand bij Almere.

Bijlagen

Bijlage 1: De synoptische tabel

		1		VvN		Fr	L	T	K	F	R	N	S	Foto	Tab.1	Tab.2	Tab.3	Tab.4	Tab.5	Tab.6	Tab.7		
		Synoptische tabel, op basis van 7 tabellen uit rapport: Regelink, Ecologie en Landschap, 2017: Vegetatie- en Plantensoortenkartering FIP1-1 Oostvaardersplassen 2017	Syntaxa ontleend aan KNNV,2010: Veldgids Plantengemeenschappen van Nederland en KNNV, 2015 : Veldgids Rompgemeenschappen en, 2015.	Syntaxon waarvoor de soort het meest typerend is.	Mate van voorkomen	Fr	L	T	K	F	R	N	S	Foto's	Tab.1: Watervegetaties	Tab.2: Rietmoerassen	Tab.3: Overstr., Tred- & Pionierveg.	Tab.4 : Zeer voedselr. & droge graai.	Tab.5 : Ruigten	Tab.6: Struwelen	Tab.7: Voedselrijke vochtige bossen	Totaal	Opnamen JS d.d. 20 mei 2018
			Aantal opnamen		KFK	Fr	L	T	K	F	R	N	S		9	17	12	14	39	16	16	123	11
			Aantal soorten in opn.												13	48	55	69	84	71	52	191	68
1		Phragmites australis	Riet	88b4	999	2	7	5	x	10	7	7	0	ab.	1	16	3	2	19	4	4	49	6
	R	Potamogeton pusillus	Tenger fonteinkruid	5		1	6	5	5	12	6	x	1		7							7	
2		Lemna trisulca	Puntkroos	1Ab1	998	1	7	6	3	12	7	5	1		5							5	
	R	Veronica beccabunga	Beekpunge	8Aa	788	2	7	x	3	10	7	6	0		1							1	
	R	Elodea nuttallii	Smalle waterpest	5B	099	1	7	6	3	12	7	7	0		4		1					5	
3		Alopecurus geniculatus	Geknikte vossenstaart	12Ba1	899	4	9	6	3	8	7	7	2		1		2					3	
	R	Veronica catanata	Rode waterereprijs	8Aa1		2	8	7	3	9	7	7	0		2		3					5	
	R	Alopecurus aequalis	Rosse vossenstaart	29Aa1	666	12	9	x	5	9	x	9	0		1		2					3	
	R	Cerathophyllum demersum	Grof hoornblad	5RG7	789	1	6	7	x	12	8	8	0		6		1					7	
	R	Potamogeton pectinatus	Schede fonteinkruid	5RG1	888	1	6	x	5	12	8	8	1		1		1					2	
	R	Ranunculus aquatilis aquatilis	Fijne watterranonkel	5Bc		1	7	5	2	11	5	6	0				1					1	
4		Spirodela polyrhiza	Veelwortelig kroos	1Aa2	889	1	7	6	5	11	6	6	1			2						2	
	R	Schoenoplectus tabernaemontana	Ruwe bies	8Bb2		2	8	7	6	10	9	6	3				1					1	
	R	Glyceria notata	Stomp vlotgras	8Aa4		2	8	5	3	10	8	8	0				1					1	
	R	Catabrosa aquatica	Watergras	29RG5	677	2	8	5	5	9	7	8	1				1					1	
	R	Rorippa amphibia	Gele waterkers	8	999	2	7	6	7	10	7	8	0				1					1	
	R	Persicaria maculosa	Perzikkruid	(30Ab)	999	7	6	6	3	5	7	7	0				1					1	
	R		Rietwalstro														1					1	

		2		VvN		Fr	L	T	K	F	R	N	S	Foto	Tab.1	Tab.2	Tab.3	Tab.4	Tab.5	Tab.6	Tab.7		
	R	Lemna minor	Klein kroos	1	999	1	7	5	3	11	x	6	1		7	4	3					14	
5		Eleocharis palustris	Gewone waterbies	(8)		2	8	x	x	10	x	7	0		1	3	7					11	
	R	Alisma plantago-aquatica	Grote waterweegbree	8		2	7	5	x	10	x	8	0		2	3	2					7	
		Mentha aquatica	Watermunt [9]	9RG11	999	3	7	5	3	9	7	5	0			5	4					9	1
	R	Ranunculus sceleratus	Blaartrekkende boterbloem	29	999	2	9	6	x	9	7	9	2			2	2					4	
6		Typha latifolia	Grote lisdodde	8	899	2	8	6	5	10	7	8	1			2	1					3	
	R	Bidens tripartita	Veerdelig tandzaad	29Aa1	999	3	8	6	x	9	x	8	0			1	1					2	
		Juncus bufonius	Greppelrus	28		4	7	5	x	7	3	4	0			1	4					5	
	R	Persicaria amphibia	Veenwortel	[]	999	4	7	6	x	11	6	4	0			1	1					2	
	R	Equisetum palustre	Lidrus	16A	999	2	7	x	5	8	x	3	0			2	1					3	
	R	Trifolium hybridum	Basterdklaver	[]	888	7	7	6	5	6	7	5	0			1	1	3	1			6	
7		Rumex conglomeratus	Kluwenzuring	[]	999	5	8	6	3	7	x	8	0			2	1	5	4			12	
	R	Lactuca serriola	Kompassla	31Aa1	578	7	9	7	7	4	x	4	0			1		1	1			3	
		Glechoma hederacea	Hondsdrif	33	999	7	6	6	3	6	x	7	0			1			1			2	2
	R	Typha angustifolia	Kleine lisdodde	88b4	888	2	8	7	5	10	7	7	1			6			1			7	
		Urtica dioica	Grote brandnetel [33]	33RG1	999	7	x	x	x	6	7	9	0			4		7	34	14	15	69	5
8		Eupatorium cannabinum	Koninginnekruid [32]	32RG3	899	6	7	5	3	7	7	8	0			3	1	2	17	4	2	29	3
		Sonchus arvensis	Akkermelkdistel	30A	999	7	7	5	x	5	7	x	1			1		4	15	2	1	23	2
		Brassica nigra	Zwarte mosterd	30RG09	778	7	8	7	5	8	8	7	0	ab.		1		7	11	3	1	23	4
		Convolvulus sepium	Haagwinde [32]	32RG5	999	5	8	6	5	6	7	9	0			1			10	3	2	16	2
	R	Salix alba	Schietwilg [ook: 43RG6]	38	899	2	(5)	6	6	8	8	7	0			1			2	2	5	10	
	R	Epilobium parviflorum	Viltige basterdwederik	9RG11	899	6	7	5	3	9	8	6	0			1			5		1	7	
	R	Salix cinerea	Grauwe en Rossige wilg	36Aa2		3	7	x	5	9	5	4	0			3			2	1	1	7	
		Lycopus europaeus	Wolfspoot	8	999	2	7	6	5	9	7	7	0			4	2	1	9	2		18	2
9		Plantago major major	Grote weegbree	12	999	7	8	x	x	5	x	6	0			1	4	11	3	2		21	2
		Agrostis stolonifera	Fioringras	12Ba		5	8	x	5	6	x	5	1			1	9	4	3	1		18	1

		3		VvN		Fr	L	T	K	F	R	N	s	Foto	Tab.1	Tab.2	Tab.3	Tab.4	Tab.5	Tab.6	Tab.7		
	R	Cotula coronopifolia	Goudknopje	29RG6	024	2	9	6	?	7	7	7	5				2					2	
10	R	Pulicaria vulgaris	Klein vlooienkruid	29Aa4	436	12	9	6	?	8	6	7	1				4					4	
	R	Bidens cernua	Knikkend tandzaad	29Aa1	888	2	8	6	5	9	7	9	0				1					1	
	R	Tephrosia palustris	Moerasandijvie	29Aa2		2	9	6	7	9	7	7	0				2					2	
	R	Persicaria lapathifolia	Beklerde duizendknoop	29Aa3	999	5	6	6	4	8	x	8	0				2					2	
		Potentilla anserina	Zilver schoen	12	999	5	7	6	x	6	x	7	1				4					4	3
	R	Rumex maritimus	Goudzuring	29Aa2		2	8	7	x	9	8	9	2				2					2	
	R	Rorippa sylvestris	Akkerkers	12Ba1	899	4	6	6	3	8	8	6	0				1					1	
	R	Centaurea pulchellum	Fraai duizendguldenkruid	26Ac3	667	13	9	6	7	x	9	4	1				2					2	
	R	Oenanthe aquatica	Watertorkruid	8Ab1	998	2	7	6	5	10	7	6	0				2					2	
	R	Plantago major intermedia	Getande weegbree	[]		5	7	6	x	7	5	4	0				3					3	
	R	Potentilla reptans	Vijfvingerkruid	12Ba1	899	7	6	6	3	6	7	5	0				1					1	
	R	Carex hirta	Ruige zegge	12Ba1	899	7	7	6	3	6	x	5	0				1					1	
	R	Coronopus squamatus	Grove varkenskers	12Aa2	433	7	8	7	3	6	7	6	1				1					1	
	R		Waterweegbree (G)														1					1	
	R		Sterrenkroos (G)														1					1	
	R	Rumex palustris	Moeraszuring	29		2	8	7	3	9	9	8	0				3	1				4	
11	R	Poa annua	Straatgras	12	999	7	7	x	5	6	x	8	1				3	4				7	6
	R	Medicago lupulina	Hopklaver	[]	999	7	7	5	x	4	8	x	0				2	7				9	
	R	Ranunculus sardous	Behaarde boterbloem	12Ba	777	4	8	6	4	8	x	7	1					1				1	
12	R	Chenopodium rubrum	Rode ganzevoet	29Aa3	888	9	8	x	x	6	x	9	1				1					1	
	R	Arctium minus	Gewone klit	31RG4	899	7	9	5	3	5	x	8	0				1					1	1
	R	Cardamine hirsuta	Kleine veldkers	33Aa1	899	7	6	6	3	5	5	7	0				1					1	
	R	Cardamine pratensis	Pinksterbloem	16	999	4	4	x	x	7	x	x	0				1					1	
	R	Vicia cracca	Vogelwikke	16	999	7	7	5	x	6	x	x	1				1					1	
		Trifolium pratense	Rode klaver	16	999	7	7	x	3	5	x	x	0				1					1	1
		Bellis perennis	Madeliefje	16Bc	999	9	8	x	2	5	x	6	0				2					2	1
	R	Festuca rubra	Rood zwenkgras	26Ac	999	7	x	x	5	6	6	x	0				1					1	
	R	Veronica arvensis	Veldereprijs	[]	899	7	7	6	3	x	6	x	0				1					1	
	R	Daucus carota	Peen	[]	0394	7	8	6	5	4	x	4	0				1					1	
	R	Melilotus officinalis	Citroengele honingklaver	31Ca1	778	7	8	6	6	3	8	3	0				1					1	

		4		VvN		Fr	L	T	K	F	R	N	s	Foto	Tab.1	Tab.2	Tab.3	Tab.4	Tab.5	Tab.6	Tab.7			
	R	Sisymbrium officinale	Gewone raket	31A	999	7	8	6	5	4	x	7	0						2				2	
13	R	Heracleum mantegazzianum	Reuzenbereklaauw	33DG1	678	7	9	6	x	6	x	8	0					4				4		
	R	Chenopodium ficifolium	Stippelganzevoet	29Aa3	788	7	7	7	7	6	x	7	0					1				1		
	R	Juglans regia	Okkernoot (Walnoot)	[]		?	6	8	2	6	7	7	0					1				1		
	R	Chenopodium album	Melganzevoet	90	999	7	8	6	6	4	6	7	0					1				1	1	
	R	Festuca arundinacea	Rietzwenkgras	12RG2	899	4	8	5	x	7	7	5	2					1				1		
	R	Epilobium tetragonum	Kantige basterdwederik	[]		4	7	6	4	8	6	5	0					1				1		
	R	Populus tremula	Ratelpopulier	[]	899	7	(6)	5	5	5	x	x	0					1				1		
	R	Solidago canadensis	Canadese guldenroede	31Ca3	677	7	8	6	5	x	x	6	0					1				1		
	R	Ceratocloa carinata	Gekielde dravik	[]	046	7												1				1		
	R	Vicia sativa segetalis	Vergeeten wikke	[]		?												2				2		
	R	Ranunculus repens	Kruipende boterbloem	12RG7	999	5	6	x	x	7	x	7	1					2	3			5	3	
14	R	Anthriscus sylvestris	Fluitenkruid [16RG17/43RG1]	33RG2	999	7	7	x	5	5	x	8	0					1	3			4	1	
	R	Holcus lanatus	Gestreepte witbol	16	999	9	7	6	3	6	x	5	1					5	1			6		
	R	Geranium dissectum	Slijpbladige ooievaarsbek	30A	899	7	6	6	3	5	8	5	0					2	1			3		
	R	Agrostis capillaris (tenuis)	Gewoon struisgras	[]	999	7	7	x	3	x	4	4	0b					1	2			3		
	R	Rumex crispus	Kruizuring	12Ba1	999	7	7	5	3	7	x	6	0	fr.				2	3	4		9	3	
15	R	Matricaria discoidea	Schijfkamille	12Aa2	899	7	8	5	3	5	7	8	0					1		1		2		
	R	Odontites vernus serotinus	Rode (late) ogentroost	26Ac3	877	7	6	6	3	5	7	5	1					1	3	1		5		
		Trifolium repens	Witte klaver	[]	999	7	8	x	x	5	6	6	1					1	8	1		10	1	
	R	Plantago lanceolata	Smalle weegbree	15RG20	999	7	6	x	3	x	x	x	x					2	9	2		13	5	
	R	Tussilago farfara	Klein hoefblad	31RG11	999	7	8	x	3	6	8	x	0	sp.				1		6		7	4	
	R	Rumex obtusifolius	Ridderzuring	33RG5	999	7	7	5	3	6	x	9	0	fr.				2	6	7	2	17	4	
16	R	Taraxacum officinale	Gewone paardenbloem	16B	999	7	7	x	x	5	x	8	1					1	6	3	1	2	13	2
	R	Tripleurospermum maritimum	Reukeloze kamille	22Aa1	899	7	9	6	3	6	7	8	6	ab.				5	6	3	2	15		
	R	Lolium perenne	Engels raaigras [16RG13&23]	12RG9	999	7	8	6	3	5	7	7	0					4	12	11	3	3	33	
	R	Polygonum aviculare	Gewoon varkensgras	12Aa	999	7	7	7	3	5	8	7	0					3	1		1		5	1

		5		VvN		Fr	L	T	K	F	R	N	S	Foto	Tab.1	Tab.2	Tab.3	Tab.4	Tab.5	Tab.6	Tab.7		
	R	<i>Epilobium hirsutum</i>	Harig wilgenbroosje	34Aa1	899	6	7	5	5	8	8	8	1										
17		<i>Carduus crispus</i>	Kruidistel	31	889	7	7	6	x	6	7	9	0	ab.		1		4	16	2	2	25	1
		<i>Poa trivialis</i>	Ruw beemdgras	12RG9	999	7	6	x	3	7	x	7	1			2		1	12	2	6	23	6
		<i>Symphytum officinale</i>	Gewone smeerwortel	32	999	4	7	6	3	7	x	8	0					1	9	2	2	14	1
		<i>Sambucus nigra</i>	Gewone vlier	37	999	7	7	5	3	5	x	9	0					1	4	8	12	25	2
		<i>Cirsium vulgare</i>	Speerdistel	31	999	7	8	5	3	5	7	8	0					3	3	1	2	9	1
		<i>Cirsium arvense</i>	Akkerdistel	31RG8	999	7	8	5	x	x	x	7	1	ab.				6	18	6	3	33	6
		<i>Galeopsis tetrahit</i>	Gewone hennepnetel	[]	999	7	7	x	3	5	x	6	0					3	4	3	2	12	4
		<i>Dactylis glomerata</i>	Kropaar	16B	999	7	7	x	3	5	x	6	0					3	12	3	2	20	1
	R	<i>Calamagrostis epigejos</i>	Duinriet	[]	788	7	7	5	7	x	x	6	0					1	2	2	2	7	
	R	<i>Cirsium palustre</i>	Kale jonker	16A	999	4	7	5	3	8	4	3	0					2	3	2	1	8	
	R	<i>Sonchus asper</i>	Gekroesde melkdistel	30Ab	999	7	7	5	x	6	7	7	1					1	3		1	5	
18	R	<i>Sonchus oleraceus</i>	Gewone melkdistel	30Ab	999	7	7	6	x	4	8	8	0					1	1		2	4	
		<i>Geranium molle</i>	Zachte ooievaarsbek	[14Bc2]	999	7	7	6	3	4	5	4	0					1	1		1	3	1
	R	<i>Arctium lappa</i>	Grote klit	31Aa	678	7	9	6	4	5	7	9	0	sp.				1		1		2	
19	R	<i>Stellaria media</i>	Vogelmuur	30	999	7	6	x	x	x	7	8	0			1		3	2	1		7	
		<i>Artemisia vulgaris</i>	Bijvoet	31Ca	999	7	7	6	x	6	x	8	0					1	1	1		3	2
	R	<i>Elytrichia repens</i>	Kweek	31Ca	999	7	7	6	x	5	x	8	1	ab.		1		2	12	1		16	
		<i>Heracleum sphondylium</i>	Gewone bereklauw	[]	999	7	7	5	2	5	x	8	0	sp.		1		1	10	2		14	2
	R	<i>Arrhenatherum elatius</i>	Glanshaver	16Bb	999	7	8	5	3	x	7	7	0					2	2	1		5	
		<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem	16	999	9	7	x	3	6	x	x	0					1		1		2	2
		<i>Equisetum arvense</i>	Heermoes	30	999	9	6	x	x	x	x	3	0			1		1	1	1		4	2
	R	<i>Myosoton aquaticum</i>	Watermuur	[]	778	3	7	5	3	8	7	8	0					1	2			3	
20		<i>Veronica persica (tournefortii)</i>	Grote ereprijs	30Ab1	888	7	6	x	3	5	7	7	0					3	1			4	4
	R	<i>Carex otrubae</i>	Valse voszegge			3	6	6	2	8	7	6	1			1		1	2			4	1
		<i>Cerastium fontanum vulgare</i>	Gewone hoornbloem (cbs)	16	999	7	6	3	4	5	3	5	0			1		1	1			3	1
		<i>Capsella bursa-pastoris</i>	Herderstasje	[]	999	7	7	x	x	5	x	6	0					3	1			4	3
21		<i>Rosa canina</i>	Hondsroos	37Ac3	899	7	8	5	3	4	x	x	0					2	5			7	1
		6		VvN		Fr	L	T	K	F	R	N	S	Foto	Tab.1	Tab.2	Tab.3	Tab.4	Tab.5	Tab.6	Tab.7		
		<i>Galium aparine</i>	Kleefkruid	33	999	7	7	6	3	x	6	8	0				1		10	9	11	31	3
22		<i>Fraxinus excelsior</i>	Es	43	999	6	(4)	5	3	x	7	7	0						1		2	3	1
		<i>Crataegus monogyna</i>	Eenstijlige meidoorn	37Ac3	788	7	6	5	3	5	8	5	0					2	10	2	14	2	
		<i>Cornus sanguinea</i>	Rode kornoelje	37		7	7	5	4	5	7	x	0					3	5	1	9	1	
		<i>Corylus avellana</i>	Hazelaar	889		7	6	5	3	x	x	5	0					1	1	3	5	1	
	R	<i>Galeopsis bifida</i>	Gespleten hennepnetel	[]		5	7	5	5	5	6	6	0					4	2			6	
	R	<i>Poa pratensis pratensis</i>	Veldbeemdgras	[16]	999	7	6	x	x	5	x	6	0					3	3	1	7		
		<i>Jacobaea vulgaris vulgaris</i>	Jakobskruid	[]	889	7	8	5	3	4	7	5	0	ab.				3	1	1	5	1	
	R	<i>Salix viminalis</i>	Katwilg	38	888	2	7	6	7	8	7	x	0					2		1	3		
	R	<i>Salix fragilis fragilis</i>	Kraakwilg	38	688	2	(5)	5	3	8	6	6	0					2		1	3		
23	R	<i>Sonchus palustris</i>	Moerasmelkdistel	32Ba2	677	3	7	6	6	8	7	7	1			1			1	1	3		
	R	<i>Tilia x vulgaris</i>	Hollandse linde	[]															1	2	3		
		<i>Humulus lupulus</i>	Hop	37Ab1	999	5	7	6	3	8	6	8	0						2		2		
24		<i>Solanum dulcamara</i>	Bitterzoet	32RG6	999	5	7	5	x	8	x	8	0						1		1		
	R	<i>Chamerion angustifolium</i>	Wilgenroosje	34Aa1	899	7	8	x	5	5	5	8	0						1		1		
	R	<i>Atriplex patula</i>	Uitstaande melde	30A	899	7	6	6	x	5	7	7	0						1		1		
		<i>Carex acuta</i>	Scherpe zegge	8Bc2	898	2	7	5	7	9	6	4	0						1		1		
	R	<i>Sachys palustris</i>	Moerasandoorn	32	999	4	7	5	x	7	7	6	0						1		1		
		<i>Prunus spinosa</i>	Sleedoorn	37	888	7	7	5	5	4	7	x	0						6		6		2
	R	<i>Acer platanoides</i>	Noorse esdoorn	[]	377	7	4	6	4	x	x	x	0						1		1		
	R	<i>Euonymus europaeus</i>	Wilde kardinaalsmuts	37Ac3	788	7	6	5	3	5	8	5	0						1		1		
	R	<i>Ligustrum vulgare</i>	Wilde liguster	37Ac	787	7	7	6	3	4	8	3	0						1		1		
	R	<i>Rosa rubiginosa</i>	Egelantier	37Ac		7	7	6	2	3	8	3	0						1		1		
	R	<i>Viburnum opulus</i>	Gelderse roos	37Ac3	888	4	6	5	3	x	7	6	0						1		1		
		<i>Rubus spec.</i>	Braam																1		1		2
	R	<i>Sambucus 'Laciniata'</i>	Peterselievlier																1		1		
	R	<i>Populus balsamifera</i>	Ontariopopulier																1		1		
	R	<i>Ulmus spec.</i>	Iep (gest.)																1		1		
	R	<i>Alnus glutinosa</i>	Zwarte els	39Aa2	999	6	(5)	5	3	9	6	x	1						1	1	2		
25	R	<i>Acer campestre</i>	Spaanse aak	[]	688	7	5	7	4	5	7	6	0						1	2	3		
		<i>Quercus robur</i>	Zomereik	[]	999	7	(7)	6	6	x	x	x	0						4	5	9		1
	R	<i>Betula pendula</i>	Ruwe berk	42	899	7	(7)	x	x	x	x	x	0						2	1	3		

		7		VvN		Fr	L	T	K	F	R	N	S	Foto	Tab.1	Tab.2	Tab.3	Tab.4	Tab.5	Tab.6	Tab.7		
		Alliaria petiolata	Look-zonder-look	33Aa4	889	7	5	6	3	5	7	9	0								1	1	1
	R	Carpinus betulus	Haagbeuk	43Ab1	788	7	4	6	4	x	x	x	x								2	2	
26	R	Epipactis helleborine helleborine	Brede wespenorchis	[1]	788	7	3	5	3	5	7	5	0								2	2	
	R	Anisantha sterilis	IJle dravik	[31]	899	7	7	6	4	4	x	5	0								1	1	
	R	Sorbus aucuparia	Wilde lijsterbes	42Aa	999	7	(6)	x	x	x	4	x	0								1	1	
	R	Prunus avium	Zoete kers	43Aa1	688	7	(4)	5	4	5	7	5	0								1	1	
		Myositis arvensis	Akkervergeet-mij-nietje	30	899	7	6	6	5	5	x	6	0								1	1	2
		Populus canadensis	Canada populier																		3	3	1
		Phalaris arundinacea	Rietgras ook: 32RG7	8RG6	999	4	7	5	x	8	7	7	0										1
27		Salix alba	Schietwilg [ook: 43RG6]	38	899	2	(5)	6	6	8	8	7	0										1
		Atriplex prostrata	Spiesmelde	29Aa3	899	7	8	6	x	6	x	9	0										1
		Rhamnus cathartica	Wegedoorn	37Ac3	777	7	7	5	5	4	8	4	0										1
		Juncus inflexus	Zeegroene rus	12RG4	888	4	8	5	3	7	8	4	1										1
		Salix cinerea	Grauwe wilg	36Aa2		3	7	x	5	9	5	4	0										1
		Prunus padus	Gewone vogelkers	43Aa	799	5	(5)	5	3	8	7	6	0										1
		Matricaria chamomilla	Echte kamille	30	999	7	7	6	5	5	5	5	0										4
		Sinapis arvensis	Herik	30A	889	7	7	5	3	x	8	6	0										2
		Vicia sativa sativa	Voederwikke	[1]		7	5	5	x	x	x	x											1
		Achillea millefolium	Duizendblad	[1]	999	7	8	x	x	4	x	5	1	fr									1
		Sonchus spec.	melkdistel (gekr./gew.)	30Ab				x	x														4
	R	Bidens spec.	Tandzaad spec.	29												2	1					3	
28	R	Phleum spec.	Timoteegras (groep)														4		2			6	
	R	Agrostis spec.	Struisgras spec.																	1	1	2	
		Brachytegium rutabulum	Gewoon dikkopmos	[1]												1		4	16	8	7	36	
29		Rhytidadelphus squarrosus	Gewoon haakmos	[1]												2			2			4	
		Calliergonella cuspidatum	Gewoon puntmos	[1]												2			3	1	1	7	
		Kindbergia praelonga	Fijn laddermos	41RG4															1	1	1	3	
		Mnium hornum	Gewoon sterremos	[1]																2		2	
		Pseudoscleropodium purum	Groot laddermos	41RG4																1		1	

Afb.30: Synoptische tabel van alle in een of meerdere tabellen aanwezige soorten

Bijlage 2: Getallen en codes in de kolommen met Ellenbergwaarden

Fr Freatofyt

Codering (positie 1) 11-16: groenblauw

- 1 = kenmerkend voor voedselarme milieu's of zeldzaam (alleen bij klasse 1 – 6 van positie 2
 spatie = kenmerkend voor voedselrijke milieu's en algemeen voorkomend (tevens neofieten en adventieven)

Codering (positie 2) 1- 6: groenblauw

- 1 = H hydrofyten of waterplanten, plantensoorten waarvan de vegetatieve delen zich in normale omstandigheden onder water en/of drijvend op het wateroppervlakte bevinden
 2 = W natte freatofyten, soorten die voor een goede ontwikkeling en voltooiing van hun levenscyclus (o.a.) kieming) vereisen dat het (grond)water gedurende een deel van het jaar, of min of meer permanent, ongeveer even hoog of hoger dan het maaiveld staat in jaren met normale waterstanden (obligate freatofyten)
 3 = F obligate freatofyten van meestal vochtige bodem (uitsluitend groeiend binnen de invloedssfeer van het freatisch oppervlak, dat zich in de regel onder het maaiveld bevindt)
 4 = V soorten van meestal vochtige bodem die hoofdzakelijk of vrijwel uitsluitend groeien binnen de invloedssfeer van het freatisch oppervlak, dat zich in de regel onder het maaiveld bevindt
 5 = P plaatselijke freatofyten, soorten die in een groot deel van hun verspreidingsgebied in Nederland buiten de invloedssfeer van het freatisch oppervlak kunnen groeien (grondwater in de regel onder het maaiveld), maar die in bepaalde gebieden of op bepaalde plaatsen wel aan deze invloedssfeer gebonden zijn ofwel voornamelijk daarbinnen voorkomen.
 6 = K Kalk-a-freatofyten, soorten die binnen de invloedssfeer van het freatisch oppervlak groeien

(grondwater in de regel onder het maaiveld), maar alleen op kalkrijke bodem in Zuid-Limburg ook 'droog' kunnen groeien.

- 7 = A Afreatofyten, soorten die in verspreiding niet aan de invloedssfeer van het freatisch oppervlak gebonden zijn
- 8 = Z halofyten of zoutplanten, soorten die alleen in zilte milieu's aangetroffen worden
- 9 = D duinfreatofyten, soorten die in vele milieu's niet aan de invloedssfeer van het freatisch oppervlak gebonden zijn (dus die daar afreatofyt zijn), doch in de duin- of andere zandgebieden wel uitsluitend of voornamelijk aan deze invloedssfeer gebonden zijn.

Ellenberg waarden (Ellenberg 1979)

(even getallen zijn steeds de tussen vorm tussen dat geval -1 en + 1); x = indifferent ? = onbekend

L Licht 7 – 9 : heldergeel

- 1 = volle schaduwplant
- 3 = schaduwplant
- 5 = half-schaduwplant
- 7 = half-lichtplant
- 9 = volle lichtplant

T Temperatuur 7 – 9 : oranjebruin

- 1 = koude plant
- 3 = planten van koel gebieden (bijv. montaan tot subalpien)
- 5 = planten van matig warme gebieden
- 7 = planten van warme gebieden
- 9 = planten van extreem warme gebieden

K Continentaliteit 6 – 9 : lichtblauw

- 1 = eu-oceanisch
- 2 = oceanisch
- 4 = sub-oceanisch
- 6 = sub-continentaal
- 8 = continentaal
- 9 = eu-continentaal

F Vochtigheid 5 – 6: lichtblauw 7 - 9: helderblauw

- 1 = extreme droogte-indicator
- 3 = droogte-indicator
- 5 = droogte/vocht-indicator
- 7 = vocht-indicator
- 9 = nat-indicator
- 10 = waterplant, kenmerkend voor tijdelijk droogvallen
- 11 = waterplant, bladeren in contact met de lucht
- 12 = onderwaterplant

R Zuurgraad 1 – 3: heldergeel

- 1 = kenmerkend voor sterk zure bodem
- 3 = kenmerkend voor zure bodem
- 5 = kenmerkend voor zwak zure bodem
- 7 = kenmerkend voor zwak zure tot zwak basische bodems
- 9 = kenmerkend voor sterk basische of kalkrijke bodems

N Stikstof 7 – 9: oranjebruin

- 1 = kenmerkend voor zeer stikstofarme bodems
 3 = kenmerkend voor stikstofarme bodems
 5 = kenmerkend voor matig stikstofarme bodems
 7 = kenmerkend voor stikstofrijke bodems
 9 = kenmerkend voor zeer uitgesproken stikstofrijke bodems

S Zout of zware metalen

- 1 = Zout-verdragend
 2 = facultatieve zoutindicator
 3 = obligate zoutindicator

Bijlage 3: Door 'Simons et al. geplote soorten'

Cbs	Ned naam	Wet naam	RL	RL-oud	SNL	Typisch	Lok zz	Indic.	Invas.	Aantal	Trend
13	Gewone agrimonie	<i>Agrimonia eupatoria</i>	Gevoelig (12)	x			x			1	onveranderd
34	Daslook	<i>Allium ursinum</i>		x	x	x	x	x		1	onveranderd
38	Rosse vossenstaart	<i>Alopecurus aequalis</i>						x		129	n.v.t.
52	Rood guichelheil	<i>Anagallis arvensis</i> subsp. <i>arvensis</i>			x					1	n.v.t.
1156	Heen	<i>Bolboschoenus maritimus</i>						x		92	n.v.t.
270	Haagbeuk	<i>Carpinus betulus</i>			x					1	n.v.t.
1766	Knooppkruid	<i>Centaurea jacea</i>			x					4	n.v.t.
287	Fraai duizendguldenkruid	<i>Centaureum pulchellum</i>			x	x				1093	afgenomen
1422	Gele kornoelje	<i>Cornus mas</i>	Gevoelig (1)		x				x	5	n.v.t.
1760	Goudknopje	<i>Cotula coronopifolia</i>						x	x	777	n.v.t.
369	Eerstijlge meidoorn	<i>Crataegus monogyna</i>						x		238	n.v.t.
890	Rietorchis	<i>Dactylorhiza majalis</i> subsp. <i>praetermissa</i>			x					32	n.v.t.
412	Grote kaardenbol	<i>Dipsacus fullonum</i>						x		1	n.v.t.
5490	Brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i> subsp. <i>helleborine</i>						x		3	n.v.t.
463	Holpijp	<i>Equisetum fluviatile</i>						x		8	onveranderd
557	Geel walstro	<i>Galium verum</i>			x					1	n.v.t.
573	Beemdooievaansbek	<i>Geranium pratense</i>			x					1	n.v.t.
606	Reuzenberenklauw	<i>Hieracium mantegazzianum</i>							x	82	n.v.t.
629	Duindoorn	<i>Hippophae rhamnoides</i>								1	n.v.t.
630	Lidsteng	<i>Hipparis vulgaris</i>			x					39	onveranderd
1862	Reuzenbarmen	<i>Impatiens glandulifera</i>							x	5	n.v.t.
739	Silkgroen	<i>Limnolia aquatica</i>				x				65	toegenomen
5334	Walstroeeuwenbek	<i>Linaria purpurea</i>							x	2	n.v.t.
747	Geelhartje	<i>Linum catharticum</i>	Kwetsbaar (11)		x					11	niet eerder gekarteerd
842	Veelkleurig vergeet-mij-nietje	<i>Myosotis discolor</i>			x					2	n.v.t.
509	Rode ogentroost	<i>Odonthes vernus</i> subsp. <i>serotinus</i>	Gevoelig (12)		x					2030	toegenomen
1012	Liggende ganzerk	<i>Potentilla supina</i>				x				2	n.v.t.
1017	Gewone brunel	<i>Prunella vulgaris</i>			x					2	n.v.t.
1021	Sleedoorn	<i>Prunus spinosa</i>						x		142	n.v.t.
1022	Adelaarsvaren	<i>Pteridium aquilinum</i>		x			x			2	afgenomen
1029	Heelblaadjes	<i>Pulicaria dysenterica</i>						x		158	n.v.t.
1030	Klein vlooienkruid	<i>Pulicaria vulgaris</i>				x				2125	sterk toegenomen
1041	Fijne wateranankel	<i>Ranunculus aquatilis</i>						x		3	afgenomen
1057	Behaarde boterbloem	<i>Ranunculus sardous</i>			x					8	afgenomen
1063	Wouw	<i>Risedia luteola</i>					x	x		1	n.v.t.
1064	Wegedoorn	<i>Rhamnus cathartica</i>			x			x		19	n.v.t.
1066	Grote ratelaar	<i>Rhinanthus angustifolius</i>			x		x			5	niet eerder gekarteerd
1107	Snavekrupia	<i>Rupia maritima</i>	Kwetsbaar (6)							1	n.v.t.
1161	Ruwe bies	<i>Schoenoplectus tabernaemontani</i>						x		43	n.v.t.
1226	Moerasmelkdistel	<i>Sonchus palustris</i>			x	x				44	onveranderd
1238	Zilte schijpspurie	<i>Spergularia salina</i>			x	x				141	onveranderd
1184	Moerasdijvie	<i>Tephrosia palustris</i>						x		227	sterk toegenomen
2418	Gele morgenster	<i>Tragopogon pratensis</i> subsp. <i>pratensis</i>			x	x				2	n.v.t.
1300	Aardbeiklaver	<i>Trifolium fragiferum</i>			x					217	onveranderd
1311	Moeraszoutgras	<i>Triglochin palustris</i>			x					74	afgenomen
1346	Blauwe waterereprijs	<i>Veronica anagallis-aquatica</i>			x	x				9	toegenomen
1349	Beekpungie	<i>Veronica beccabunga</i>						x		1	n.v.t.
1350	Rode waterereprijs	<i>Veronica catenata</i>			x					449	n.v.t.
	TOTAAL									8300	

Afb.31: Door 'Simons et al.' geplote soorten.

Bijlage 4: Beschrijving uit KNNV-gidsen van milieu-condities geplotte soorten

Klasse 2: *Ruppia*-klasse

Milieu: Wisselend zoutgehalte, meestal in afgesloten wateren

2Aa1 Associatie van *Snavelruppia*: In (licht) brak water van beperkte omvang, zoals sloten, wielen: sporadisch ook buitendijks

Geplotte soort: *Snavelruppia* (blz. 207): maar op één plek:

Conclusie: deze klasse komt niet voor in de grote vlakke

Klasse 5: *Fonteinkruiden*-klasse (*waterplanten-vegetatie*)

Matig voedselrijk tot voedselrijk water met wortelende , drijvende en/of ondergedoken waterplanten

5Bc Verbond van de kleine fonteinkruiden: In stilstaand tot zwak stromend, meestal helder en (matig) voedselrijk water.

Geplotte soorten: *Fijne waterranonkel* (blz.215): zeldzaam in plassen in Oostvaardersveld, niet in grote vlakke

Klasse 8: *Riet*-klasse

Milieu: Voedselrijke moeras- of oeverbegroeiingen met grote grasachtige planten en moerasplanten

Geplotte soort: *Holpijp* (blz. 192): sparse in een sloot

8Aa Vlotgras-verbond: In kleine, ondiepe watergangen met een continue waterstroming

Geplotte soort: *Rode waterereprijs* (blz. 247-249): frequent langs sloten door hele gebied

8Aa1 De Lidsteng-associatie: pionier-gemeenschap van stilstaand of langzaam stromend water

Geplotte soort: *Lidsteng* (Blz. 241): sparse in oostelijke deel grote vlakke

8Bb Riet-verbond: Pionier-gemeenschappen in zoet tot brak, doorgaans stilstaand tot zwak stromend, voedselrijk water (dit verbond is zeer algemeen in OVP)

Geplotte soort: *Heen* (blz. 173-175): frequent in hele grote vlakke

8Bb2 Associatie van Ruwe bies: De gemeenschap groeit in zwak (300-600 mg Cl/l) tot matig brak (minimaal 100 mg Cl/l), tot 70 cm diep water met een wisselende waterstand boven een venige bodem.

Geplotte soort: *Ruwe bies* (blz. 204-206): sparse in hele grote vlakke

Klasse 9: *Klasse van de kleine zeggen*

Milieu: Voedselarme tot matig voedselrijke moerassen op organisch substraat met kleine zeggen

9Aa: Verbond van Zwarte zeggen: In laagvenen en op natte standplaatsen op minerale grond met een humeuze tot venige bovengrond.

Geplote soort: *Moeraszoutgras* (blz. 251): frequent in oostelijke deel grote vlakke

Klasse 12: *Weegbree*-klasse

Milieu: Betreden standplaatsen, al of niet tijdelijk overstroomd

12Ba: Zilverschoon-verbond: Langdurig overstroomde, beweide en/of begraasde begroeiingen, met veel kruipende grassen en kruiden.

Geplotte soort: **Behaarde boterbloem** (blz.214): rare in oostelijk deel grote vlakte

12Ba3: Associatie van Aardbeiklaver en Fioringras: Deze gemeenschap is gebonden aan brakke gronden in het kustgebied.

Geplotte soort: **Aardbeiklaver** (blz.252-254): frequent in hele gebied

Klasse 12 komt zeer veel voor, ook in de gekarteerde gebieden Oostvaardersveld en Kottersbos.

Klasse 14: Klasse van de droge graslanden op zandgrond

Milieu: Open en gesloten grasland op zand

Geplotte soort: **Geel walstro** (blz.193): rare: komt maar op een plek voor langs spoor

Klasse 14 komt niet voor in OVP.

Klasse 16: Klasse der matig voedselrijke graslanden

Milieu: Weiden en graslanden op uiteenlopende bodem, niet of slechts bij uitzondering overstroomd.

Geplotte soort: **Knoopkruid** (blz.177): rare op een plek langs spoor

16Ab Gewone en Spindotterbloemverbond: Bloemrijke, een of twee maal per jaar gemaaide, 's winters periodiek overstroomde hooilanden op mineraalrijke, stikstofhoudende, vaak kleiig of venige, drassige gronden. Grote ratelaar is maar op een plekje gevonden, klasse 16 vegetaties komen eigenlijk niet voor in OVP.

Geplotte soort: **Grote ratelaar** (blz.209): rare: maar op een punt buiten de grote vlakte.

16Bb1 Glanshaver-associatie: Op min of meer voedselrijke, vochtige tot matig droge, vaak kalkhoudende en basische, maar hier en daar ook zwak zure tot neutrale bodems.

Geplotte soort: **Gele morgenster** (blz. 255-256): rare: maar op enkele punten, en daarvan meeste buiten grote vlakte.

Conclusie: Klasse 16 komt niet vegetatievormend voor in OVP.

Klasse 26: Zeeaster-klasse

Milieu: Tijdens vloed overstroomde zilte, zandige of kleiige bodems.

26Ab Verbond van Stomp kweldergras: Op zilte en brakke gronden met sterke schommelingen van het vocht- en zoutgehalte van de grond (bijvoorbeeld als gevolg van bodemverdichting)

Geplotte soort: **Zilte schijnspurrie** (blz. 197-199): frequent door hele gebied

26Ac3 Kwelderzegge-associatie: De gemeenschap groeit enige decimeters boven de gemiddelde hoogwaterlijn, aan de randen van hoge plaatkwelders, aan de voet van duinen en op achterduinse strandvlakten. De slibhoudende zandbodem is zout, vochtig en basenrijk en wordt nog slechts af en toe tijdens stormvloed overstroomd. De gemeenschap verdraagt slechts een extensieve beweiding en verdwijnt bij maaien.

Geplotte soorten: **Fraai duizendguldenkruid** (blz. 178-180: frequent in oostelijk deel gebied) en **Rode ogentroost** (blz. 230-232: abundant in hele gebied) komen beide veel voor.

Drie kensoorten die alle drie ook veel voorkomen geeft aan dat de vegetatie veel ecologische overeenkomt heeft met deze klasse: zilt, overstroomt (lang nat)

Klasse 29: Tandzaad-klasse

Pionier-gemeenschappen op voedselrijke, droogvallende oevers en ruderales, voedselrijke standplaatsen.

Geplote soort: **Liggende ganzerik** (blz. 228-229): rare, op een plek in grote vlakte

29RG6 RG Goudknopje: Goudknopje groeit op zilte klei- en veengrond die 's winters langdurig onder water staat en 's zomers niet geheel uitdroogt, vooral in graslanden die door vee en ganzen begraasd worden.

Geplote soort: **Goudknopje** (blz. 182-184): abundant door hele grote vlakte

29Aa1 Associatie van Waterpeper en Tandzaad: (KNNV-gids, blz.301): De associatie is een pioniergemeenschap op natte, stikstofrijke, matig tot zeer voedselrijke, zure tot neutrale, zoete, open modderige stansplaatsen met een sterk wisselende waterstand. Zij komt vaak voor op **door vee opengetrapte en bemeste plaatsen**. De gemeenschap groeit op vrijwel alle grondsoorten, maar weinig op zeeklei. Onder andere langs sloten, beken en rivieren, **in natte en vertrapte weiden, modderige bospaden en natte kapvlakten**.

Geplote soorten: **Rosse vossenstaart**: (blz.170-171): frequent in midden- en oostelijke deel grote vlakte

29Aa2 Associatie van Goudzuring en Moerasandijvie: De associatie is een pionier-gemeenschap op waterverzadigde of ondiep overstroomde, basische tot neutrale, humeuze tot venige, ammoniakrijke, vaak iets brakke klei, veen en soms ook zand. Zij komt voor langs sloten, in 's zomers droogvallende delen van plassen of duinvalleien, op afgegraven veen, opgespoten terrein. De aanwezigheid is tijdelijk en de gemeenschap is daardoor steeds weer aangewezen op nieuwe pionierstandplaatsen.

Geplote soort: **Moerasandijvie** (blz.195-196): frequent door hele gebied

29Aa4 Slijkgroen-associatie: De associatie is gebonden natte, voedsel-, kalk- en fosfaatrijke, humusarme, zandige tot lemige bodems. De groeiplaats is langdurig overstroomd en komt in de zomer en herfst enige weken tot maanden boven water. de door bezinking van fijne deeltjes dichtgeslagen bodem heeft een kenmerkende gelaagdheid en bestaat uit een zandige ondergrond met daarop een dun laagje slib. Beweiding vergroot de overlevingskansen, omdat door enige vertrapping het pionier-milieu langer kan blijven bestaan. De associatie koloniseert gemakkelijk nieuwe standplaatsen. De zaden van diverse soorten worden door watervogels verspreid met slijk dat aan de poten kleeft.

Geplote soorten: **Slijkgroen** (blz.237-238: frequent in delen van de grote vlakte) en **Klein vlooienkruid** (blz.216-218: abundant door hele gebied): komen beide veel voor en zijn kensoorten, wat wil zeggen dat langs greppelranden deze associatie veel voorkomt.

Conclusie: Klasse 29 komt zeer veel voor door het gehele gebied.

Klasse 32: Klasse van de natte strooiselruigten

Strooiselruigten op vochtige, voedselrijke standplaatsen

32G9 RG Heelblaadje: Deze rompgemeenschap ontstaat op vochtig en voedselrijke, zandige, lemige of kleiige plekken in kalkrijk en/of brak milieu.

Geplote soort: **Heelblaadjes** (blz. 219-221): frequent in delen van het gebied

32Ba2 Moerasmelkdistel-associatie: (KNNV-gids, blz. 334) op stikstofrijke veengronden , plaatselijk in verlaten vochtige weilanden. Ze groeit optimaal onder brakke condities, , maar dring door waterverharding en

verzilting steeds verder in zoetwatergebieden door. De chloridegehalten variëren van 200 tot 50000 mg chloor per liter. De pH is betrekkelijk hoog en varieert van 6,7 tot 8,3.

Geplote soort: **Moerasmelkdistel** (blz. 200-202): niet op grote vlakke

Klasse 37: Klasse van de doornstruwelen

Doornstruwelen op kalkrijke, droge standplaatsen, inclusief bosranden

37Ac3 Associatie van Wegedoorn en Eenstijlige meidoorn (KNNV-gids, blz. 359): Waar uitloging heeft plaatsgevonden, komen slechts verarmde vormen van dit struweel voor. (uitgeplante soorten ?). Doet het niet echt geweldig in OVP, en veel tot de associatie behorende soorten ontbreken.

Bijlage 5: nog drie foto's uit de tweede serie van NVWA d.d. 16 augustus 2018

Afb.32: Foto 359 uit de tweede serie van NVWA van 16 augustus 2018

Omdat het gebied groen is zeggen velen dat er veel grasland is. Kijk je beter, dan zie je veel ruderales vegetaties vol ruigtekruiden. Bij sterke vergroting zie je hier veel Akkerdistel, Jakobskruid, Reukeloze kamille, en aan de overkant van het water uitgestrekte velden met Jakobskruid. Vanzelfsprekend zie je vele soorten ook niet, en vaak is het niet 100% zeker. In dat laatste geval laat ik een uitspraak achterwege.

De tweede serie van NVWA heeft niet veel nieuwe inzichten opgeleverd, op de mogelijk wat ruimere verspreiding van 12RG9 na. Deze rompgemeenschap met Engels raaigras levert voeding aan de dieren in de zomer en nazomer, maar hoe zich dat in de winter ontwikkeld zal moeten worden gemonitord.

Afb. 33: Foto 375 uit de tweede serie van NVWA van 16 augustus 2018

Dit beeld kende ik nog niet goed, en in mei was dit ook niet zichtbaar. Zie mijn foto's uit mijn eerste rapport d.d. 31 mei 2018, en je ziet hoe deze vlakken er in de winter en het voorjaar uitzien. Zelfs op mijn foto's van 20 mei 2018 zijn deze vlakken nog grotendeels onbegroeid, en de combinatie van het wegvallen van 3400 grote grazers die eerder die winter crepeerden op 'de grote vlakte' en de snelle hergroei van de pionier Engels raaigras levert blijkbaar dit beeld op. Overal staan ook Akkerdistels en Jakobskruid is veel aanwezig, maar daartussen is de bedekking van Engels raaigras 'redelijk', zolang als dat duurt, en dat laatste zal moeten worden gemonitord om verhongering door voedselgebrek later in de winter en het vroege voorjaar te voorkomen.

Blijkbaar is er vanaf april-mei toch sprake geweest van een redelijk herstel van de vegetatie, en Engels raaigras bedekt hier veel oppervlak. Zoals op eerdere detail foto's blijkt zit daar ook nog altijd redelijk veel kale bodem tussen, en hier is ten dele ook sprake van het lage inkijk-effect dat in het eerste rapport besproken wordt.

Maar het zou eigenlijk ook onvoorstelbaar zijn dat zelfs hoog zomer er niet voldoende gras voor de grote grazers zou zijn. Het probleem met verhongering speelt niet in de zomer, maar treedt op als gedurende de winter de vegetatie afsterft en de dieren aangewezen zijn op afgestorven planten, op bast van wilgen en op het soms wel tot 30 cm diep opgraven van wortels, wat ook is waargenomen in Oostvaardersplassen.

Afb.34: Foto 415 uit de tweede serie van NVWA van 16 augustus 2018

Eén foto moet de laatste zijn, en daarom deze foto van dat wat Oostvaardersplassen beoogd, namelijk begrazing door oerdieren uit een lang verloren tijdperk toen het leven nog natuurlijk en dus goed was. Een mensloze wereld waar dieren nog hun eigen natuurlijke leefpatronen konden volgen, omdat de jagende mens daar nog niet in doorgedrongen was. Deze overlevende van het Pleistoceen mist misschien het ijs, maar heeft dan toch maar de vrijheid om te zwerven over een schier oneindige vlakte van 1800 ha, en om daar te paren zoveel hij wil, wat vanzelfsprekend zaligmakend is bij deze oerdieren van voor het ontstaan van culturen.

Deze Heck-stier, bedacht en gebouwd door de gebroeders Heck in de tijd dat de Duitsers ook terug verlangden naar hun Germaanse roots en met nachtelijke fakkeltochten hun oernatuur, hun 'blut- und boden-gevoelens' en zo, deden herrijzen uit de as van 2000 jaar doodsaaie cultuur en een beschaving die de innerlijke mens remt in zijn echte manier van zijn, levert de mensen die dit van dichtbij mogen zien, de happy few die daar in een bolderkar heengereden worden a 25 euro de mens, een sensationele ervaring op van diep ervaren verbondenheid met de echte oernatuur en zijn onbeheersbare oerkrachten. Die zien helemaal niet dat de bodem bedekt is met Zwarte mosterd, en Jakobskruid, en de spoorlijn negeren ze ook, en zij vinden oprecht en zonder medelijden dat deze dieren ook nog uit elkaar gescheurd zouden moeten worden door wolven, want dat is prachtig en geeft de toeschouwer, zolang die niet zelf uit elkaar gescheurd wordt althans, ook weer zo'n 'Germaanse oerervaring'. "Een wolf, kijk hoe hij dat kalf levend aanvreet !!!, hoe mooi en echt is toch die oernatuur ... "

Het was boeiend, verhelderend, inspirerend en bewustmakend. Maar toch, geef mij maar echte beschaving.

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 1 mei 2018 08:23
Aan: NVWA Klantcontactcentrum
Onderwerp: Re: 708391.00 3 Betreft een klacht met kenmerk 10282914

Dus??? Omdat het hof dat heeft uitgesproken kan en word er niets gedaan ?? Dit is te zot voor woorden brief aan de koning dus klacht en verder gaan met actie de wet word niet goed nagekomen door niemand die voor de staat werkt.

Als u voor mij een ander adres heb waar ik me klacht kan neerleggen buiten staatsbosbeheer ,want die lappen alles aan hun laars de hufters☹️ dat soort mensen hebben geen hart.

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 1 mei 2018 om 07:50 heeft NVWA Klantcontactcentrum <info@nvwa.nl> het volgende geschreven:

Geachte [REDACTED],

Bij de wilde dieren in de Oostvaardersplassen kan de NVWA niet handhavend optreden ten aanzien van aspecten als drinkwater, gebrek aan voer, beschutting, hittestress, koudestress. De verplichtingen die voortvloeien uit het Besluit houders van dieren, gelden voor gehouden dieren (landbouwhuisdieren en gezelschapsdieren) en niet voor dieren die in het wild leven zoals in de Oostvaardersplassen het geval is. Dit betekent dat de NVWA wel kan optreden op veehouderijen als het gaat om welzijnsaangelegenheden, maar niet in de Oostvaardersplassen.

Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer is eigenaar van de Oostvaardersplassen en heeft daarom als beheerder de verantwoordelijkheid voor het gebied. In de Oostvaardersplassen wordt veelal gebruik gemaakt van Heckrunderen, Konikpaarden en Edelherten. Bijvoeren van de dieren is niet aan de orde omdat het wilde dieren zijn.

Ruim tien jaar geleden heeft het Gerechtshof in Den Haag zich over dit onderwerp uitgesproken; dat was in het hoger beroep dat de Dierenbescherming had aangespannen om Staatsbosbeheer te dwingen om de grote grazers bij te voeren bij winterse omstandigheden. Het Hof heeft de Dierenbescherming toen op alle aangedragen punten in het ongelijk gesteld.

Vragen hierover, en vragen over de wijze waarop de afvoer van kadavers in de Oostvaardersplassen is geregeld, kunt u stellen via het algemene nummer van Staatsbosbeheer.

Met vriendelijke groet,

Team Klantcontactcentrum

.....
 Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
 Postbus 43006 1 3540 AA Utrecht

.....
T: 0900-0388 (u betaalt de gebruikelijke belkosten)
I: <https://www.nvwa.nl>

De NVWA streeft ernaar continu haar dienstverlening te verbeteren. Help ons daarbij door online een korte vragenlijst in te vullen: [Open vragenlijst](#). Alvast hartelijk dank.

Deze e-mail is automatisch ondertekend.

Van: noreply@nvwa.nl [<mailto:noreply@NVWA.nl>]

Verzonden: dinsdag 1 mei 2018 7:42

Aan: NVWA Klantcontactcentrum

Onderwerp: 708391.00 3 Betreft een klacht met kenmerk 10282914

Meldingen- en klachtenformulier NVWA

Wilt u uw klacht anoniem registreren? Nee

Uw gegevens

Voorletter(s),
tussenvoegsel
en
achternaam

[REDACTED]

V

Straatnaam

[REDACTED]

Huisnummer

[REDACTED]

Postcode

[REDACTED]

Plaatsnaam

[REDACTED]

Land

Nederland

Telefoon

[REDACTED]

E-mailadres

[REDACTED]

Selecteer
hoofdgroep
van de klacht

Dieren

Dieren

Destructie (vernietigen van dode dieren)

Uw klacht
(vermeld

hierin zo

nauwkeurig

mogelijk ook

de locatie)

Ik wil een klacht indienen over hoe ze omgaan met de dieren in de oostvaardersplassen.
Niet alleen ik maar er zijn vele mensen boos zoals er daar om word gegaan met die arme dieren,dit is dierenmishandeling en is verboden in ons land voor iedereen dus ook voor de overheid,dit mag absoluut niet!
De actievoerders zijn niet voor niets bezig om dit te stoppen en wel met spoed,ik hoop dat jullie het eens serieus gaan nemen ,en inderdaad de wet gaan gaan door lezen als je dieren laat verhongeren of verslechteren ☹️
Dit geldt voor particulieren voor boeren en NIET voor de staat???? Of provincie flevoland of wie dan ook verantwoordelijk is voor de oostvaardersplassen! Ze geven elkaar de schuld en het kan me niet schelen wie of hoe of wat er moet ingegrepen worden,ik hoop dat u degene die dit leest eens ze hart gebruikt en inziet hoe ernstig dit is,en waarom er hier niet word opgetreden?? Ik sta miljoenen % achter de mensen die die arme daarvandaan willen weg halen zoals hun eerder al via facebook hadden laten weten,want dit is echte dierenmishandeling,en het afschieten is nergens voor nodig als de arme schatten te eten krijgen.
Ik ga bij deze ook een brief mailen aan de koning het word tijd dat er

actie ondernomen word en dat de boswachters zich maar bezig gaan houden met vogeltjes spotten ,maar de dieren alle dieren in de oostvaardersplassen moeten daar weg ze hebben het nog beter op een boerderij waat ze liefde en eten krijgen,dit is echt DIERENMISHANDELING en dat staatsbosbeheer dit mag dat dit word toegelaten ????? Hier gaat meer schuil achter er worden handen boven hun hoofd gehouden ik hoop en hoop echt dat jullie onze klachten serieus nemen en er actie word ondernomen,want dit is strafbaar in de wet,en ze hoeven niet te zeggen dit is de natuur in de natuur kunnen ze weglopen overal waar ze naar toe willen ze zitten nu opgesloten getekend voor hun DOOD! ☹️ Sorry maar ik ben echt gigantische boos dat nederland dit laat gebeuren of jullie het nou zijn of andere maar dit moet GESTOPT worden dat hele staatsbosbeheer,jagers hebben we niet meer nodig in deze tijd het is 2018 met de tijd meegaan lijkt me veel beter,en staatsbosbeheer weg ermee geweert innemen want dit slaat nergens op helemaal nergens op dit is bewust dieren doden, en ze hoeven niet te zeggen dat ze uit hun lijden verlost moeten worden,hun laden ze lijden er word daar niet goed voor natuur eten gezord staatsbosbeheer krijgt meer dan 250,000 euro per jaar om te zorgen dat daar groen en alles voor de dieren geplant hoort te worden ,zodat ze overleven,maar geloof mij staatsbosbeheer gebruikt dat geld voor hele andere dingen geloof mij het word tijd dat door eens controle op moet komen.
Ik copieer dit en stuur een brief aan de koning dat dit echt NIET in de WET staat.
Sorry ik schreeuw niet maar leg met nadruk de woorden neer.
Hopende dat er nu met spoed actie word ondernomen.
Ik zet bij de datum neer 01-12-2017 maar dit is al jaren aan de gang vanaf 2010

Datum constatering	01-12-2017
Tijd constatering	12:00

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 1 mei 2018 08:30
Aan: NVWA Klantcontactcentrum
Onderwerp: Re: 708391.00 3 Betreft een klacht met kenmerk 10282914

Oke dank u wel dan rest mij niets meer dan de koning een brief te schrijven en dat staatsbosbeheer die de verantwoordelijk heeft alles aan ze laars lapt.

Mocht u nog andere opties voor mij hebben naar wie ik kan schrijven hoor ik dat graag.

Met vriendelijke groet [REDACTED]

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 1 mei 2018 om 07:50 heeft NVWA Klantcontactcentrum <info@nvwa.nl> het volgende geschreven:

Geachte [REDACTED],

Bij de wilde dieren in de Oostvaardersplassen kan de NVWA niet handhavend optreden ten aanzien van aspecten als drinkwater, gebrek aan voer, beschutting, hittestress, koudestress. De verplichtingen die voortvloeien uit het Besluit houders van dieren, gelden voor gehouden dieren (landbouwhuisdieren en gezelschapsdieren) en niet voor dieren die in het wild leven zoals in de Oostvaardersplassen het geval is. Dit betekent dat de NVWA wel kan optreden op veehouderijen als het gaat om welzijnsaangelegenheden, maar niet in de Oostvaardersplassen.

Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer is eigenaar van de Oostvaardersplassen en heeft daarom als beheerder de verantwoordelijkheid voor het gebied. In de Oostvaardersplassen wordt veelal gebruik gemaakt van Heckrunderen, Konikpaarden en Edelherten. Bijvoeren van de dieren is niet aan de orde omdat het wilde dieren zijn.

Ruim tien jaar geleden heeft het Gerechtshof in Den Haag zich over dit onderwerp uitgesproken; dat was in het hoger beroep dat de Dierenbescherming had aangespannen om Staatsbosbeheer te dwingen om de grote grazers bij te voeren bij winterse omstandigheden. Het Hof heeft de Dierenbescherming toen op alle aangedragen punten in het ongelijk gesteld.

Vragen hierover, en vragen over de wijze waarop de afvoer van kadavers in de Oostvaardersplassen is geregeld, kunt u stellen via het algemene nummer van Staatsbosbeheer.

Met vriendelijke groet,

Team Klantcontactcentrum

.....
 Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
 Postbus 43006 13540 AA Utrecht

.....
T: 0900-0388 (u betaalt de gebruikelijke belkosten)

I: <https://www.nvwa.nl>

De NVWA streeft ernaar continu haar dienstverlening te verbeteren. Help ons daarbij door online een korte vragenlijst in te vullen: [Open vragenlijst](#). Alvast hartelijk dank.

Deze e-mail is automatisch ondertekend.

Van: noreply@nvwa.nl [<mailto:noreply@NVWA.nl>]

Verzonden: dinsdag 1 mei 2018 7:42

Aan: NVWA Klantcontactcentrum

Onderwerp: 708391.00 3 Betreft een klacht met kenmerk 10282914

Meldingen- en klachtenformulier NVWA

Wilt u uw klacht anoniem registreren? Nee

Uw gegevens

Voorletter(s),
tussenvoegsel
en
achternaam

■

■

■

V

Straatnaam

■

Huisnummer

■

Postcode

■

Plaatsnaam

■

Land

Nederland

Telefoon

■

E-mailadres

■

Selecteer
hoofdgroep
van de klacht

Dieren

Dieren

Destructie (vernietigen van dode dieren)

Uw klacht
(vermeld

hierin zo

nauwkeurig

mogelijk ook

de locatie)

Ik wil een klacht indienen over hoe ze omgaan met de dieren in de oostvaardersplassen.
Niet alleen ik maar er zijn vele mensen boos zoals er daar om word gegaan met die arme dieren,dit is dierenmishandeling en is verboden in ons land voor iedereen dus ook voor de overheid,dit mag absoluut niet! De actievoerders zijn niet voor niets bezig om dit te stoppen en wel met spoed,ik hoop dat jullie het eens serieus gaan nemen ,en inderdaad de wet gaan gaan door lezen als je dieren laat verhongeren of verslechteren☹
Dit geldt voor particulieren voor boeren en NIET voor de staat???? Of provincie flevoland of wie dan ook verantwoordelijk is voor de oostvaardersplassen! Ze geven elkaar de schuld en het kan me niet schelen wie of hoe of wat er moet ingegrepen worden,ik hoop dat u degene die dit leest eens ze hart gebruikt en inziet hoe ernstig dit is,en waarom er hier niet word opgetreden?? Ik sta miljoenen % achter de mensen die die arme daarvandaan willen weghalen zoals hun eerder al via facebook hadden laten weten,want dit is echte dierenmishandeling,en het afschieten is nergens voor nodig als de arme schatten te eten krijgen. Ik ga bij deze ook een brief mailen aan de koning het word tijd dat er actie ondernomen word en dat de boswachters zich maar bezig gaan houden met vogeltjes spotten ,maar de dieren alle dieren in de oostvaardersplassen moeten daar weg ze hebben het nog beter op een

boerderij waat ze liefde en eten krijgen,dit is echt
 DIERENMISHANDELING en dat staatsbosbeheer dit mag dat dit word
 toegelaten ????? Hier gaat meer schuil achter er worden handen boven
 hun hoofd gehouden ik hoop en hoop echt dat jullie onze klachten serieus
 nemen en er actie word ondernomen,want dit is strafbaar in de wet,en ze
 hoeven niet te zeggen dit is de natuur in de natuur kunnen ze weglopen
 overal waar ze naar toe willen ze zitten nu opgesloten getekend voor hun
 DOOD! ☹️ Sorry maar ik ben echt gigantische boos dat nederland dit
 laat gebeuren of jullie het nou zijn of andere maar dit moet GESTOPT
 worden dat hele staatsbosbeheer,jagers hebben we niet meer nodig in
 deze tijd het is 2018 met de tijd meegaan lijkt me veel beter,en
 staatsbosbeheer weg ermee geweert innemen want dit slaat nergens op
 helemaal nergens op dit is bewust dieren doden, en ze hoeven niet te
 zeggen dat ze uit hun lijden verlost moeten worden,hun laden ze lijden er
 word daar niet goed voor natuur eten gezord staatsbosbeheer krijgt meer
 dan 250,000 euro per jaar om te zorgen dat daar groen en alles voor de
 dieren geplant hoort te worden ,zodat ze overleven,maar geloof mij
 staatsbosbeheer gebruikt dat geld voor hele andere dingen geloof mij het
 word tijd dat door eens controle op moet komen.
 Ik copieer dit en stuur een brief aan de koning dat dit echt NIET in de
 WET staat.
 Sorry ik schreeuw niet maar leg met nadruk de woorden neer.
 Hopende dat er nu met spoed actie word ondernomen.
 Ik zet bij de datum neer 01-12-2017 maar dit is al jaren aan de gang
 vanaf 2010

Datum constatering	01-12-2017
Tijd constatering	12:00

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: NVWA Klantcontactcentrum
Verzonden: maandag 23 april 2018 22:49
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE: 23-04-2018 - Ingestuurde vraag aan de NVWA (referentie 90780)

Geachte [REDACTED],

Bij de wilde dieren in de Oostvaardersplassen kan de NVWA niet handhavend optreden ten aanzien van aspecten als drinkwater, gebrek aan voer, beschutting, hittestress, koudestress. De verplichtingen die voortvloeien uit het Besluit houders van dieren, gelden voor gehouden dieren (landbouwhuisdieren en gezelschapsdieren) en niet voor dieren die in het wild leven zoals in de Oostvaardersplassen het geval is. Dit betekent dat de NVWA wel kan optreden op veehouderijen als het gaat om welzijnsaangelegenheden, maar niet in de Oostvaardersplassen.

Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer is eigenaar van de Oostvaardersplassen en heeft daarom als beheerder de verantwoordelijkheid voor het gebied. In de Oostvaardersplassen wordt veelal gebruik gemaakt van Heckrunderen, Konikpaarden en Edelherten. Bijvoeren van de dieren is niet aan de orde omdat het wilde dieren zijn.

Ruim tien jaar geleden heeft het Gerechtshof in Den Haag zich over dit onderwerp uitgesproken; dat was in het hoger beroep dat de Dierenbescherming had aangespannen om Staatsbosbeheer te dwingen om de grote grazers bij te voeren bij winterse omstandigheden. Het Hof heeft de Dierenbescherming toen op alle aangedragen punten in het ongelijk gesteld.

Vragen hierover, en vragen over de wijze waarop de afvoer van kadavers in de Oostvaardersplassen is geregeld, kunt u stellen via het algemene nummer van Staatsbosbeheer.

Met vriendelijke groet,

Team Klantcontactcentrum

.....
 Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
 Postbus 43006 | 3540 AA Utrecht

T: 0900-0388 (u betaalt de gebruikelijke belkosten)
I: <https://www.nvwa.nl>

De NVWA streeft ernaar continu haar dienstverlening te verbeteren. Help ons daarbij door online een korte vragenlijst in te vullen: [Open vragenlijst](#). Alvast hartelijk dank.

Deze e-mail is automatisch ondertekend.

Van: Vragenformulier website [mailto:noreply@NVWA.nl]
Verzonden: maandag 23 april 2018 21:44
Aan: NVWA Klantcontactcentrum
Onderwerp: 23-04-2018 - Ingestuurde vraag aan de NVWA (referentie 90780)

Titel	Een vraag stellen aan de NVWA
Naam	NVWA-vragen-V1
Actie	Ingevuld formulier
Kenmerk	10277661
Volgnummer	90780

Status	Gereed
Aangemaakt	23-04-2018 21:43:58
Open formulier Open/bewerk invoer Verwijder invoer	

Een vraag stellen aan de NVWA

☐ **Bedrijf**

Bedrijfsnaam:

KvK nummer:

☒ **Persoonsgegevens**

Voorletter(s), tussenvoegsel en achternaam:

Straatnaam, huisnummer en toevoeging:

Postcode en plaatsnaam:

Land: Nederland

Telefoon:

Telefoon INT:

E-mailadres:

☐ **Import/Export:**

Import/Export:

Gebruiksdoel:

Product:

Land bestemming:

Land herkomst:

☐ **Inspectie**

Datum:

Inspecteur:

☐ **Erkenning**

Erkeningsnummer:

☐ **Factuur**

Factuurnummer/registratienummer:

☐ **Hygiëne/HACCP**

Gebruikte code/plan:

☐ **Onderwijs**

Onderwijsinstelling:

☐ **Evenement**

Omschrijving:

Datum:

Onderwerp:

Specialisatie:

☐ **Aantal Formulieren**

Aantal formulieren:

Vraag of vragen

Geachte heer / mevrouw ,

U bent vast op de hoogte van het verschrikkelijke dierenleed op de oostvaardersplassen . Het is een kale vlakte waar het jaren zal duren eer er weer genoeg voedsel is voor alle grazers . De dieren hebben in de zomer geen vetreserves kunnen opbouwen waardoor er nu al meer dan 3000 dieren zijn afgeschoten door het staatsbosbeheer . De dieren die nog over zijn zien er lusteloos dof en heel mager uit . Het staatsbosbeheer voert nu na aandringen van actievoerders maar niet genoeg zodat ze steeds zwakker worden en dan alsnog afgeschoten worden . Het is diep triest hoe ze er uit zien en pijn hebben maar geen medicatie krijgen . nu hebben veel dieren longontsteking waar ze niets aan doen . Dieren stonden maanden in de modder hebben last van rotstraal (hoef rot)

Door modder te eten kunnen ze een koliek krijgen en daardoor een verschrikkelijk pijnlijke dood sterven .

Door te weinig voedsel kunnen er gaskoliken ontstaan zeer gevaarlijk en pijnlijk met de dood als gevolg .

En zo zullen er nog meer ziekten zijn waar ze aan lijden .

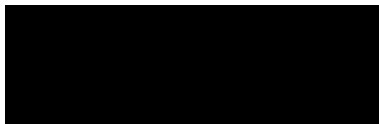
De kadavers in het water zullen het water besmetten en zo honderden dieren en vogels ziek maken .

Het staatsbosbeheer Flevoland denkt als een ecooloog , er is een filmpje waar op staat hoe een boswachter uitlegt dat er geen verschil voor hem is tussen het doodslaan van een mug of een paard doodschieten .

Er gebeuren hele vreemde dingen , het leger wat overige kadavers vervoerd naar Friesland .

Een rechter heeft 11 jaar geleden beslist dat het om wilde dieren gaat n.a.v. de oppervlakte van 5000 hectare , maar dat klopt allang niet meer omdat een groot gedeelte nat en moeras is er hoogstens 2300 hectare overblijft en aangezien ze opgesloten zitten tussen hekken horen ze in de groep gehouden dieren WAAR ZORGPLICHT VOOR GELDT . En dat doet het staatsbosbeheer niet .

Wanneer gaat de NVWA nu eens het gebied inspecteren om te zien hoe verschrikkelijk de dieren daar lijden n.a.v. de droom van [REDACTED] . De oostvaardersplassen zijn het paradijs voor ecologen en de hel voor de grazers . Het staatsbosbeheer moet per direct op non actief gesteld worden (er zijn filmpjes genoeg die ik u kan mailen dat ze keer op keer foute keuzes maken) totdat de rechter opnieuw beslist . Onafhankelijke dierenartsen moeten het terrein op om de zieke dieren te helpen of het verlossende schot te geven

Geachte [REDACTED],

Op 24 april 2018 heeft de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) een melding van u ontvangen.

Aangezien uw melding niet op het handhavingsgebied van de NVWA ligt is de melding overgedragen aan de Provincie.

Wij danken u dat u de moeite heeft genomen om de NVWA op deze zaak te attenderen. Wij vertrouwen erop dat wij u met deze brief voldoende hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Team Klantcontactcentrum

Dit bericht is automatisch ondertekend.

Van: noreply@nvwa.nl
Verzonden: dinsdag 24 april 2018 07:56
Aan: NVWA Klantcontactcentrum
Onderwerp: 706677.00 3 Betreft een klacht met kenmerk 10277821

Meldingen- en klachtenformulier NVWA

Wilt u uw klacht anoniem registreren? Nee

Uw gegevens

Voorletter(s),
tussenvoegsel
en
achternaam

V

Straatnaam Huisnummer

Toevoe

Postcode Plaatsnaam

Land Nederland

Telefoon

Telefoon Int

E-mailadres

Selecteer
hoofdgroep
van de klacht

Natuur Beschermde gebieden (natura 2000)

Uw klacht
(vermeld
hierin zo
nauwkeurig
mogelijk ook
de locatie)

OVP waarom grijpt er niemand in. Dit is al veel te ver uit de hand gelopen. Teveel dieren op een te klein en kaal gebied. Waarom grijpt niemand in. Dieren aan de pil had nu niet zo'n dierenleed geweest als nu. Waarom vinden wij dit normaal in een stukje natuurgebied gemaakt door mensen. Dieren achter een hek hebben hulp nodig als het land het niet meer bied. Bijvoeren, maar ook eerder afschot of verplaatsing van dieren. Dit is te erg voor woorden. Schandalig dat OVP nu zoveel dieren moet afschieten die al veel te lang gemarteld zijn door uithongering omdat er in het door mensen gemaakte natuurgebied, AFGESLOTEN MET EEN HEK niets meer te eten is en er voorlopig ook nog veel tekort zal zijn.

Datum
constatering

24-04-2018

Tijd
constatering

21:04

Vragen formulier

document 45

Valt de vraag onder het verkorte vragentraject?

Nee

Selecteer de hoofdgroep(en) en onderliggende groepen, waar de vraag of vragen mee overeenkomen.

Selecteer hoofdgroep:

Veterinair en Import

Dier-/Productsoort

meerdere diersoorten Oostvaardersplassen

Voer hier de vraag of vragen in:

Van: [REDACTED]
[REDACTED]@freenature.eu]
Verzonden: maandag 8 oktober 2018 15:08
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Contactpersoon NVWA paspoorten
Konikpaarden

Hoi [REDACTED]

Via [REDACTED] kreeg ik je mailadres doorgestuurd. Ik ben sinds een paar maanden betrokken bij het nieuwe beheer in de Oostvaardersplassen. Zoals je misschien gevolgd hebt, is op 11 juli het beleid gewijzigd en moeten er komende winter 180 dieren verplaatst worden. Die klus heeft Staatsbosbeheer uitbesteed aan ons. Ik ben al volop bezig met de voorbereidingen hiervoor. Eén van de dingen die nog geregeld moet worden, is het registreren van de dieren. Ze moeten worden voorzien van een chip en paspoort, waarna ze kunnen verhuizen naar andere natuurgebieden. Die natuurgebieden liggen merendeels in het buitenland, dus ook voor export moeten alle papieren in orde gemaakt worden.

Bij onze huidige manier van werken zit er zo'n 4 weken tussen het chippen en het verkrijgen van het paspoort. In de praktijk zou dat dus betekenen dat de dieren ruim 4 weken in een kraal moeten blijven staan. Dat is qua dierenwelzijn niet echt ideaal, zeker niet omdat het over een groot aantal dieren gaat. Volgens mij moet dat gemakkelijker kunnen.

Ook zijn er beperkingen op de maximale transportafstand. Na 24 uur moeten de paarden bijvoorbeeld worden uitgeladen. Logisch in het geval van tamme paarden, maar voor deze dieren geeft dat veel meer stress dan op de wagen te blijven in hun eigen groep. Ook dat willen we graag met de NVWA bespreken. Wat kan wel/niet en onder welke condities.

Kortom, ik ben op zoek naar iemand bij de NVWA die ons kan helpen met deze kwesties. Kan jij me verder helpen?

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
FREE Nature
[REDACTED]

Voer hier het antwoord of antwoorden in:

Binnen Nederland (dierenwelzijn tijdens transport of primair bedrijf) L&N Levende dieren en diergezondheid (nationaal primair bedrijf)

Vragen formulier

document 46

Valt de vraag onder het verkorte vragentraject?	Ja
Kies divisie:	L&N
Voer vraag of onderwerp in:	Meneer wilde weten waarom de overheid de omstandigheden van de oostvaardersplassen toelaat en wie hier verantwoordelijk voor is.
Voer hier reactie/antwoord in:	Uitgelegd dat de NVWA hier niet overgaat. Doorverwezen naar Staatsbosbeheer. Dit meerdere malen uitgelegd. Uiteindelijk na meermaals benoemd te hebben de verbinding verbroken.
Trefwoord:	Oostvaardersplassen

Van: noreply@nvwa.nl
Verzonden: vrijdag 18 mei 2018 12:53
Aan: NVWA Klantcontactcentrum
Onderwerp: 713172.00 3 Betreft een klacht met kenmerk 10301830

Meldingen- en klachtenformulier NVWA

Wilt u uw klacht anoniem registreren? Nee

Uw gegevens

Voorletter(s),
tussenvoegsel
en
achternaam

Straatnaam

Huisnummer

Toevoe

Postcode

Plaatsnaam

Land

Nederland

Telefoon

E-mailadres

Selecteer
hoofdgroep
van de klacht

Dieren

Dieren

Bedrijf

Uw klacht
(vermeld
hierin zo
nauwkeurig
mogelijk ook
de locatie)

SBB. Oostvaardersplassen [Driehoek] liggen dieren weg te rotten op
het land,
het terrein was open baar toegankelijk. graag optreden svp. ivm. de
volksgezondheid ed.

Datum
constatering

10-05-2018

Tijd
constatering

11:33

Vragen formulier

document 49

Valt de vraag onder het verkorte vragentraject? Ja

Kies divisie: V&I

Voer vraag of onderwerp in: VRAAG afschieten van zieke of zwakke dieren in Oostvaardersplassen

Voer hier reactie/antwoord in: politie Midden Nederland

jager een hert doodgeschoten onderzoek in Oostvaardersplassen

commissie van Geel

naar [REDACTED]

gesprek overgenomen

Trefwoord: oostvaardersplassen

Van: [NVWA.pb.Klantcontactcentrum.intern](#)
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: SPOED 737516.00 contact opnemen, provincie Flevoland uitplaatsen herten uit Oostvaardersplassen
Datum: vrijdag 17 augustus 2018 14:15:00
Prioriteit: Hoog

Beste collega,

Ik ben zojuist gebeld door

Naam : [REDACTED]

Bedrijf : Provincie Flevoland

Adres :

Postcode :

Plaats : Lelystad

Telefoonnummer : [REDACTED]

Emailadres :

Referentienummer :

Waarschuwingsnummer :

Wil graag contact ivm het uitplaatsen van herten uit de Oostvaardersplassen

Zij heeft je naam doorgekregen via Staatsbosheer, samen met de namen van [REDACTED] en

[REDACTED], maar die zijn met vakantie

Ze wil je graag uitnodigen voor een overleg a.s. dinsdag in Lelystad.

Mocht dit niet specifiek iets voor jouw zijn weet je dan bij wie dit verzoek wel neergelegd kan worden?

Zou je contact willen opnemen?

Alvast bedankt, [REDACTED]

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Medewerker Klantcontactcentrum

.....
Directie Handhaven

Divisie Klant, bedrijf en consument

Afdeling Klantcontactcentrum

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Catharijnesingel 59 | 3511 GG | Utrecht

Postbus 43006 | 3540 AA | Utrecht

.....
T (0900) 03 88

nvwakcc.intern@vwa.nl

<http://www.nvwa.nl>

Valt de vraag onder het verkorte vragentraject? Ja

Kies divisie: Niet voor NVWA bestemd

Voer vraag of onderwerp in: Vragen / klacht over paard bij Oostvaarderplassen

Voer hier reactie/antwoord in: Bij de wilde dieren in de Oostvaardersplassen kan de NVWA niet handhavend optreden ten aanzien van aspecten als drinkwater, gebrek aan voer, beschutting, hittestress, koudestress. De verplichtingen die voortvloeien uit het Besluit houders van dieren, gelden voor gehouden dieren (landbouwhuisdieren en gezelschapsdieren) en niet voor dieren die in het wild leven zoals in de Oostvaardersplassen het geval is. Dit betekent dat de NVWA wel kan optreden op veehouderijen als het gaat om welzijnsaangelegenheden, maar niet in de Oostvaardersplassen.

Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer is eigenaar van de Oostvaardersplassen en heeft daarom als beheerder de verantwoordelijkheid voor het gebied. In de Oostvaardersplassen wordt veelal gebruik gemaakt van Heckrunderen, Konikpaarden en Edelherten. Bijvoeren van de dieren is niet aan de orde omdat het wilde dieren zijn.

Ruim tien jaar geleden heeft het Gerechtshof in Den Haag zich over dit onderwerp uitgesproken; dat was in het hoger beroep dat de Dierenbescherming had aangespannen om Staatsbosbeheer te dwingen om de grote grazers bij te voeren bij winterse omstandigheden. Het Hof heeft de Dierenbescherming toen op alle aangedragen punten in het ongelijk gesteld.

Vragen hierover, en vragen over de wijze waarop de afvoer van kadavers in de Oostvaardersplassen is geregeld, kunt u stellen via het algemene nummer van Staatsbosbeheer.

Trefwoord: Oostvaardersplassen

Vragen formulier

document 52

Valt de vraag onder het verkorte vragentraject? Ja

Kies divisie: Niet voor NVWA bestemd

Voer vraag of onderwerp in: wil weten waarom wij niet handhaven in de Oostvaardersplassen

Voer hier reactie/antwoord in: antwoord gegeven uit de database

Trefwoord: niet voor NVWA

Vragenlijst: Welzijn / verwaarlozing boerderijdieren

document 53

Wilt u uw klacht anoniem registreren? Nee

Bent u erfbetreder (u komt beroepshalve in contact met de veehouder bijv. dierenarts, veehandelaar, zuivelcoöperatie, voerleverancier, etc.)? Nee

Werkt u in de agrarische sector Nee

Houdt u zelf landbouwhuisdieren Nee

Meldt u uit naam van een dierenwelzijnsorganisatie? Nee

Over welke dieren gaat de klacht, diersoort en aantallen

Diersoort	Paarden, pony's, ezels Runderen en kalveren
Aantal paarden, pony's, ezels, waar deze klacht betrekking op heeft.	30 van het totaal aantal paarden, pony's, ezels,
Aantal runderen en kalveren, waar deze klacht betrekking op heeft.	30 van het totaal aantal runderen en kalveren.
Zijn de runderen en/of kalveren gemerkt (oormerk)	Onbekend
Worden de landbouwhuisdieren bedrijfsmatig (veehouder) of hobbymatig (particulier) gehouden?	onbekend

Omschrijving van de klacht

Omschrijf uw klacht kort in eigen woorden. Om het onderzoek te stroomlijnen, volgt hieronder een aantal specifieke vragen over het welzijn en/of verwaarlozing van de landbouwhuisdieren.

Normaal liggen er poelen / plassen met drinkwater; deze zijn helemaal opgedroogd wegens de aanhoudende hitte. Beesten hebben geen drinkwater en zien er slecht uit

Aanvullende vragen over de klacht

Datum constatering 15-07-2018 Tijdstip constatering 09:00 uur

Heeft u de constatering al eerder gedaan Nee

Plaatsbepaling waarover de klacht gaat

Betreft Adres
Straat Praamweg Huisnummer 0
Postcode Plaats Oostvaardersplassen
Website

Omschrijving van de klacht

Waar gaat de klacht over Verzorging

Aanvullende vragen mbt de verzorging

Verzorging mbt: Geen water

Let op:
Dieren mogen ook gewoon uit de sloot drinken. Vaak is de watervoorziening niet goed zichtbaar vanaf de weg.
Omschrijf waaruit blijkt dat de dieren geen drinken hebben.

Omschrijving klacht mbt verzorging

-

Contact met houder

Heeft u zelf al contact gezocht met de eigenaar/verzorger van de dieren. Nee

Heeft u nog opmerkingen over deze vragenlijst?

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
*Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit*

> Retouradres Postbus 43006 43006 3540 AA Utrecht

[REDACTED]

directie Handhaven
divisie Klant, bedrijf en
consument

afdeling Klantcontactcentrum
Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contactpersoon
NVWA Klantcontactcentrum
T 0900 0388
F 088 223 33 34

Datum: 19 augustus 2018
Betreft: dieren bij de Oostvaardersplassen

Onze referentie
728706.00

Uw referentie

Geachte [REDACTED],

Op 15 juli 2018 heeft de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) een melding van u ontvangen.

Aangezien uw melding niet op het handhavingsgebied van de NVWA ligt is de melding overgedragen aan de Provincie.

Wij danken u dat u de moeite heeft genomen om de NVWA op deze zaak te attenderen. Wij vertrouwen erop dat wij u met deze brief voldoende hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Team Klantcontactcentrum

Dit bericht is automatisch ondertekend.

Van: noreply@nvwa.nl
Verzonden: dinsdag 24 juli 2018 11:37
Aan: NVWA Klantcontactcentrum
Onderwerp: 731368.00 3 Betreft een klacht met kenmerk 10364686

Meldingen- en klachtenformulier NVWA

Wilt u uw klacht anoniem registreren? Nee

Uw gegevens

Voorletter(s),
tussenvoegsel
en
achternaam

names

Straatnaam

Huisnummer

Toevoe

Postcode

Plaatsnaam

Land

Nederland

Telefoon

E-mailadres

Selecteer
hoofdgroep
van de klacht

Dieren

Dieren

Proefdieren

Uw klacht
(vermeld
hierin zo
nauwkeurig
mogelijk ook
de locatie)

Grazers op de grote vlakte oostvaardersplassen staan in brandende zon. Nauwelijks schaduw! Schadelijk voor gezondheid. SBB ingelicht + rapportagedeskundige over schade aan grazers. SBB onderneemt geen actie tot op heden. Graag actie van uw zijde!!

Datum
constatering

23-07-2018

Tijd
constatering

12:00

Van: NVWA Klantcontactcentrum
Verzonden: woensdag 25 juli 2018 12:08
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: 731609.00 2018-07-25 [REDACTED] 94857

Geachte [REDACTED],

Bij de wilde dieren in de Oostvaardersplassen kan de NVWA niet handhavend optreden ten aanzien van aspecten als drinkwater, gebrek aan voer, beschutting, hittestress, koudestress. De verplichtingen die voortvloeien uit het Besluit houders van dieren, gelden voor gehouden dieren (landbouwhuisdieren en gezelschapsdieren) en niet voor dieren die in het wild leven zoals in de Oostvaardersplassen het geval is. Dit betekent dat de NVWA wel kan optreden op veehouderijen als het gaat om welzijnsaangelegenheden, maar niet in de Oostvaardersplassen.

Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer is eigenaar van de Oostvaardersplassen en heeft daarom als beheerder de verantwoordelijkheid voor het gebied. In de Oostvaardersplassen wordt veelal gebruik gemaakt van Heckrunderen, Konikpaarden en Edelherten. Bijvoeren van de dieren is niet aan de orde omdat het wilde dieren zijn.

Ruim tien jaar geleden heeft het Gerechtshof in Den Haag zich over dit onderwerp uitgesproken; dat was in het hoger beroep dat de Dierenbescherming had aangespannen om Staatsbosbeheer te dwingen om de grote grazers bij te voeren bij winterse omstandigheden. Het Hof heeft de Dierenbescherming toen op alle aangedragen punten in het ongelijk gesteld.

Vragen hierover, en vragen over de wijze waarop de afvoer van kadavers in de Oostvaardersplassen is geregeld, kunt u stellen via het algemene nummer van Staatsbosbeheer.

Met vriendelijke groet,

Team Klantcontactcentrum

.....
 Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
 Postbus 43006 | 3540 AA Utrecht

T: 0900-0388 (u betaalt de gebruikelijke belkosten)

I: <https://www.nvwa.nl>

Deze e-mail is automatisch ondertekend.

Van: noreply@nvwa.nl [mailto:noreply@NVWA.nl]

Verzonden: dinsdag 24 juli 2018 21:36

Aan: NVWA pb KCD Klachten eigen werk

Onderwerp: 2018-07-25 [REDACTED] 94857

Titel	Klacht over de NVWA
Naam	A_Klachten_eigen_werk_v1
Actie	Ingevuld formulier
Kenmerk	10365246
Volgnummer	94857
Status	Verzonden

Aangemaakt 24-07-2018 21:36:18

[Invoer behandelen/bekijken](#)

Beste medewerker KCC,

Deze klacht over de dienstverlening van de NVWA toewijzen aan de juiste persoon voor afhandeling.

Klacht over de NVWA

Uw gegevens

Voorletter(s),
tussenvoegsel en
achternaam [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

Straatnaam [REDACTED] Huisnummer [REDACTED] Toevoeging [REDACTED]

Postcode [REDACTED] Plaatsnaam [REDACTED]

Land Nederland

Telefoon [REDACTED]

E-mailadres [REDACTED]@hotmail.com

Datum 24-07-2018

Omschrijf uw klacht

Geachte heer, mevrouw,

Meldingen om beesten bij te voeren, extra water neer te zetten, schaduw plekken creëren.....maar voor de g grazers op,de ovp HELEMAAL NIETS!!! Daar wil ik dus een klacht over indienen.

Al jaren zijn zij de verschoppelingen....in het verdomhoekje....de zwerfhonden in het buitenland hebben het z nog beter. Waarom moeten deze beesten zo lijden ??

Dank voor uw aandacht,

Mvg [REDACTED]

Klantcontactcentrum

Van: NVWA Klantcontactcentrum
Verzonden: vrijdag 18 mei 2018 19:40
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE: 708365.00 RE: 703639.00 12-04-2018 - Ingestuurde vraag aan de NVWA (referentie 90324)

Geachte [REDACTED],
 De provincie Flevoland is verantwoordelijk voor het beheer van de paarden.
 U dient uw vraag neer te leggen bij de provincie Flevoland.

Met vriendelijke groet,

Team Klantcontactcentrum

.....
 Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
 Postbus 43006 | 3540 AA Utrecht

T: 0900-0388 (u betaalt de gebruikelijke belkosten)
I: <https://www.nvwa.nl>

Deze e-mail is automatisch ondertekend.

Van: [REDACTED] [mailto:[REDACTED]]
Verzonden: maandag 30 april 2018 21:06
Aan: NVWA Klantcontactcentrum
Onderwerp: 708365.00 RE: 703639.00 12-04-2018 - Ingestuurde vraag aan de NVWA (referentie 90324)
 Jammer dat u niet de moeite neemt om dit even goed uit te zoeken. Ik heb de tekst van de quickscan er zelfs bij gezet. Nogmaals
 In de Oostvaardersplassen zijn het wilde dieren, maar in het Oostvaardersveld (onderdeel Oostvaardersplassen) zijn het gehouden dieren.
 Zie tekst Quickscan Dierenbescherming
 3.3.5
 De bevindingen tijdens het veldbezoek
 De Konikpaarden in het Oostvaardersveld zijn, ook volgens zeggen van Staatsbosbeheer gehouden dieren. Voor deze dieren geldt dan ook een hogere zorgplicht dan voor de dieren in de Oostvaardersplassen. Op de dag van het veldbezoek stond daar een dier met dierconditie 1.
 Een gehouden dier zou niet in een dergelijk slechte conditie aangetroffen mogen worden.
 Zelfs onder het vroeg reactief beheer zou dit dier met de toen aanwezige omgevingscondities al afgeschoten moeten zijn toen het nog dierconditie 2 had.
 Staatsbosbeheer heeft dan ook de nodige zorg onthouden aan dit dier. Het is noodzakelijk dat Staatsbosbeheer zich bewust is van de hogere zorgplicht voor de dieren in het Oostvaardersveld en hiernaar handelt.
 Mijn vraag is wie is nu uiteindelijk verantwoordelijk voor de gehouden dieren in het Oostvaardersveld. De Provincie Flevoland of u c.q. min. van Landbouw, waar u onder valt? Indien de dieren onder uw verantwoording vallen kunt u mij dan vertellen hoe u in het vervolg er voor kunt zorgdragen dat de dieren de nodige zorg niet meer wordt ontzegd?

Van: NVWA Klantcontactcentrum [mailto:info@nvwa.nl]
Verzonden: maandag 30 april 2018 20:57
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE: 703639.00 12-04-2018 - Ingestuurde vraag aan de NVWA (referentie 90324)

Geachte [REDACTED],
 In uw email schrijft u dat u gelezen heeft dat de Staatsbosbeheer gezegd zou hebben dat de Konikpaarden in de Oostvaardersplassen gehouden dieren zijn.

Dit is naar onze mening niet juist. Alle dieren die zich in de Oostvaardersplassen bevinden zijn naar onze mening wilde dieren.
Omdat wilde dieren juridisch gezien worden als een 'res nullius' is er formeel gezien ook geen eigenaar van deze dieren.

Met vriendelijke groet,

Team Klantcontactcentrum

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Postbus 43006 1 3540 AA Utrecht

T: 0900-0388 (u betaalt de gebruikelijke belkosten)

I: <https://www.nvwa.nl>

De NVWA streeft ernaar continu haar dienstverlening te verbeteren. Help ons daarbij door online een korte vragenlijst in te vullen: [Open vragenlijst](#). Alvast hartelijk dank.

Deze e-mail is automatisch ondertekend.

Van: Vragenformulier website [<mailto:noreply@NVWA.nl>]

Verzonden: donderdag 12 april 2018 12:02

Aan: NVWA Klantcontactcentrum

Onderwerp: 703639.00 12-04-2018 - Ingestuurde vraag aan de NVWA (referentie 90324)

Titel	Een vraag stellen aan de NVWA
Naam	NVWA-vragen-V1
Actie	Ingevuld formulier
Kenmerk	10269245
Volgnummer	90324
Status	Gereed
Aangemaakt	12-04-2018 12:01:38

[Open formulier](#) | [Open/bewerk invoer](#) | [Verwijder invoer](#)

Een vraag stellen aan de NVWA

☐ **Bedrijf**

Bedrijfsnaam:

KvK nummer:

☒ **Persoonsgegevens**

Voorletter(s), tussenvoegsel en achternaam:

Straatnaam, huisnummer en toevoeging:

Postcode en plaatsnaam:

Land: Nederland

Telefoon:

Telefoon INT:

E-mailadres:

☐ **Import/Export:**

Import/Export:

Gebruiksdoel:

Product:

Land bestemming:

Land herkomst:

☐ **Inspectie**

Datum:

Inspecteur:

☐ **Erkenning**

Erkenningsnummer:

☐ **Factuur**

Factuurnummer/registratienummer:

☐ **Hygiëne/HACCP**

Gebruikte code/plan:

☐ **Onderwijs**

Onderwijsinstelling:

☐ **Evenement**

Omschrijving:

Datum:

Onderwerp:

Specialisatie:

☐ **Aantal Formulieren**

Aantal formulieren:

Vraag of vragen

Ik heb gelezen dat de dieren in het oostvaardersveld (Oostvaardersplassen) gehouden dieren zijn en onder de verantwoordelijkheid staan van het NVWA en dat deze moet toezien op zorgplicht en handhaving. Nu stond in de quick scan van de Dierenbescherming het volgende: "De Konikpaarden in het Oostvaardersveld zijn, ook volgens zeggen van Staatsbosbeheer, gehouden dieren. Voor deze dieren geldt dan ook een hogere zorgplicht dan voor de dieren in de Oostvaardersplassen. Op de dag van het veldbezoek stond daar een dier met dierconditie 1. Een gehouden dier zou niet in een dergelijk slechte conditie aangetroffen mogen worden. Zelfs onder het vroeg reactief beheer zou dit dier met de toen aanwezige omgevingscondities al afgeschoten moeten zijn toen het nog dierconditie 2 had. Staatsbosbeheer heeft dan ook de nodige zorg onthouden aan dit dier. Het is noodzakelijk dat Staatsbosbeheer zich bewust is van de hogere zorgplicht voor de dieren in het Oostvaardersveld en hierna handelt". Mijn vraag is wie is nu uiteindelijk verantwoordelijk voor de gehouden dieren in het Oostvaardersveld. De Provincie Flevoland of u c.q. min. van Landbouw, waar u onder valt? Indien de dieren onder uw verantwoording vallen kunt u mij dan vertellen hoe u in het vervolg er voor kunt zorgdragen dat de dieren de nodige zorg niet meer wordt ontnomen?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch

verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
*Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit*

> Retouradres Postbus 43006 43006 3540 AA Utrecht

[REDACTED]

directie Handhaven
divisie Klant, bedrijf en
consument

afdeling Klantcontactcentrum
Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contactpersoon
NVWA Klantcontactcentrum
T 0900 0388
F 088 223 33 34

Datum: 17 juni 2018
Betreft: kadavers te Oostvaardersplassen

Onze referentie
713172.00

Uw referentie
10301830

Geachte [REDACTED],

Op 18 mei 2018 heeft de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) een melding van u ontvangen.

Bij de wilde dieren in de Oostvaardersplassen kan de NVWA niet handhavend optreden. Staatsbosbeheer is eigenaar van de Oostvaardersplassen en heeft daarom als beheerder de verantwoordelijkheid voor het gebied.

Vragen hierover, en vragen over de wijze waarop de afvoer van kadavers in de Oostvaardersplassen is geregeld, kunt u stellen via het algemene nummer van Staatsbosbeheer.

Wij danken u dat u de moeite heeft genomen om de NVWA op deze zaak te attenderen. Wij vertrouwen erop dat wij u met deze brief voldoende hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Team Klantcontactcentrum

Dit bericht is automatisch ondertekend.

[REDACTED]

Van: NVWA Klantcontactcentrum
Verzonden: woensdag 22 augustus 2018 01:03
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Afhandeling van uw melding 731368.00
Bijlagen: 731368.pdf

Geachte [REDACTED],

Wij bedanken u voor uw melding bij de NVWA. Onze reactie vindt u als bijlage bij deze e-mail.

Als u vragen heeft over deze brief kunt u een e-mail sturen naar info@nvwa.nl met als onderwerp: 'reactie op afhandeling' en het referentienummer.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Team Klantcontactcentrum

.....
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Postbus 43006 | 3540 AA Utrecht
.....

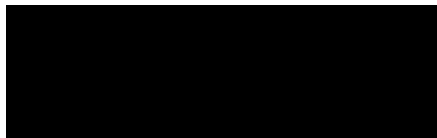
T: 0900-0388 (u betaalt de gebruikelijke belkosten)

I: <https://www.nvwa.nl>

Deze e-mail is automatisch ondertekend.

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
*Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit*

> Retouradres Postbus 43006 43006 3540 AA Utrecht

directie Handhaven
divisie Klant, bedrijf en
consument

afdeling Klantcontactcentrum
Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contactpersoon
NVWA Klantcontactcentrum

T 0900 0388
F 088 223 33 34

Datum: 22 augustus 2018
Betreft: grazers Oostvaardersplassen

Onze referentie
731368.00

Uw referentie
10364686

Geachte

Op 24 juli 2018 heeft de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) een melding van u ontvangen. Naar aanleiding hiervan zal geen onderzoek ingesteld worden.

De Oostvaardersplassen vallen niet binnen het handhavingsgebied van de NVWA, uw melding wordt daarom niet in behandeling genomen.

Wij danken u dat u de moeite heeft genomen om de NVWA op deze zaak te attenderen. Wij vertrouwen erop dat wij u met deze brief voldoende hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Team Klantcontactcentrum

Dit bericht is automatisch ondertekend.